Perspectiefnota

2024-2028

Voortgangsinformatie 2024 en financiële kaders voor de Programmabegroting 2025-2028

Inleiding

Voor u ligt de Perspectiefnota (PPN) 2024–2028. Hierin informeren we u over de voortgang van de lopende begroting. Naast financiële informatie geven we ook beleidsmatig aan hoe we er voor staan. Daarnaast geven we in deze PPN de financiële kaders voor de meerjarenbegroting 2025-2028.

De aard van deze PPN is anders dan voorheen. Echt anders. Dan hebben we het niet over de voortgangsinformatie over het lopende jaar 2024. Nee, die informatie vindt u gewoon in deze PPN. Voortvarend zijn we aan de slag gegaan met de uitvoering van de afgesproken plannen. Zo zijn we in vrijwel alle kernen in gesprek over woningbouwlocaties en ook begonnen met uitgifte van kavels of verkoop van nieuwe woningen. Met ondernemers hebben we een ambitieuze economische agenda opgesteld, samen met Plaatselijk Belang Ossenzijl hebben we de tracéverkenning voor de ontsluitingsweg afgerond, de ondersteuning van onze inwoners krijgt extra aandacht o.a. door het maximaal bereiken van doelgroep minimavoorzieningen en het ondersteunen van mantelzorgers, de uitvoering van het sport- en beweegakkoord vindt volop plaats, de stadsvisies voor Blokzijl en Vollenhove zijn nagenoeg gereed, we zijn volop bezig met de onderwijshuisvesting in diverse kernen en we hebben concrete stappen gezet om de lokale opwek van elektriciteit met windmolens mogelijk te maken.

Dat ‘anders' zit in hem in het tweede deel waaruit onze PPN bestaat. Waar we voorheen een helder beeld richting de aanstaande programmabegroting konden schetsen, kunnen we dat nu niet. In de naam van dit belangrijke document is niet voor niets het woord ‘perspectief’ opgenomen. We willen u en onze inwoners perspectief bieden. Voor het kunnen bieden van een goed perspectief is een stabiel financieel beeld voor de komende jaren een essentiële voorwaarde. Die stabiliteit ontbreekt. Het is nog steeds onduidelijk en frustrerend hoe het rijk omgaat met de tekorten in het gemeentefonds. De tekorten hebben een omvang van vele miljoenen voor ons als gemeente. De VNG heeft ons inmiddels wel laten weten dat we als gemeenten ons erop moeten voorbereiden dat de korting van het gemeentefonds van ruim € 3 miljard vanaf 2026 niet of slechts deels wordt teruggedraaid of verzacht.

Om toch perspectief te blijven bieden aan inwoners en ondernemers in onze mooie gemeente en aan de brede welvaart te blijven werken, stellen we een pakket aan maatregelen voor om de gemeentelijke financiën op orde te houden. Dat pakket bestaat uit een combinatie van bezuinigingen, versoberen van voorzieningen en van lastenverzwaringen voor toeristen en voor inwoners. We kijken nadrukkelijker dan voorheen naar de kostendekkendheid van onze tarieven en gaan in onze ramingen en uitgaven scherper aan de wind zeilen. Door dat te doen kunnen we, hoe moeilijk het ons ook gemaakt wordt door het rijk, inwoners en ondernemers wel perspectief blijven bieden. In deze PPN doen we u daarom diverse voorstellen die daaraan bijdragen. Van investeringen in schuldhulpverlening, arbeidsmarkt, economie en onderwijsachterstanden tot aan fietspaden, begraafplaatsen, sport en diverse grote projecten, zoals het Steenwijkerdiep.

Gezien de impact van de maatregelen en voorstellen, is het meer dan ooit belangrijk om het gesprek hierover met u als raad te voeren en om duidelijke adviezen mee te krijgen. Adviezen die we later dit jaar kunnen vertalen in de gemeentelijke meerjarenbegroting. Zo kunnen we op een verantwoorde manier verder bouwen aan die brede welvaart van ons allemaal.

Inhoud

Inleiding 2
1. Leeswijzer 4
2. Voortgang lopende begroting (begrotingsjaar 2024) 5
2.1. Bestuursprogramma 'Woningbouw' 6
2.2. Bestuursprogramma 'Werk en economie' 9
2.3. Bestuursprogramma 'Samenredzaam' 12
2.4. Bestuursprogramma 'Vitaal Platteland' 19
2.5. Bestuursprogramma 'Duurzaam' 23
2.6. Bestuursprogramma 'Leefbare steden en kernen' 27
2.7. Bestuursprogramma 'Financiën en dienstverlening' 37
3. Financieel beeld 43
3.1. Inleiding 43
3.2. Financiële onzekerheden vanaf 2026 43
3.3. Actuele begrotingspositie 43
3.4. Beleidskeuzes (incl. projecten) 49
3.5. Saldoverbeterende maatregelen 62
3.6. Ontwikkeling reservepositie 66
4. Kaders Programmabegroting 2025-2028 67
4.1. Inleiding 67
4.2. Kaders 67
4.3. Loonkostenontwikkelingen 67
4.4. Prijsinflatie exploitatiebudgetten en kostenplaatsen 68
4.5. Prijsinflatie grondexploitatie 68
4.6. Rente 69
4.7. Loon- en prijsinflatie subsidies 69
4.8. Prijsinflatie gemeentelijke belastingen en rechten 69
4.9. Tarief voor het prestatiecontract 69
4.10. Groei aantal woningen 69
4.11. Groei aantal inwoners 70
5. Te nemen besluiten en gevraagde adviezen 71
6. Bijlagen Perspectiefnota 2024-2028 72
6.1. Budgetafwijkingen voor 2024 72
6.2. Onontkoombare uitgaven 2025-2028 107

1. Leeswijzer

Voor u ligt de PPN 2024-2028, een nota met voortgangsinformatie over het lopend jaar en de kaders voor de nog op te stellen Programmabegroting 2025-2028.

Hoofdstuk 2 geeft u inzicht in de voortgang van de gestelde doelen en resultaten voor het begrotingsjaar 2024. Liggen we op koers? Welke ontwikkelingen doen zich voor, zowel beleidsmatig als financieel?

In hoofdstuk 3 schetsen we het financieel beeld voor de komende jaren. De belangrijkste tabel in dit hoofdstuk is de tabel met de actuele, meerjarige begrotingspositie van onze gemeente. Ook leggen we in dit hoofdstuk een aantal beleidskeuzes aan u voor en daaraan gerelateerd een pakket aan maatregelen om ons financieel meerjarenbeeld te verbeteren.

De kaders voor de komende programmabegroting treft u aan in hoofdstuk 4. U kunt dan denken aan bijvoorbeeld het prijsindexcijfer dat we gaan hanteren om onze budgetten en subsidies bij te stellen, evenals de trendmatige groei van onze lokale lasten.

Hoofdstuk 5 somt alle gevraagde besluiten op met daarbij een onderscheid tussen zaken die ter kennisname zijn, bijvoorbeeld de voortgangsinformatie over het begrotingsjaar 2024, en zaken die voorliggen ter instemming. Bij dat laatste kunt u bijvoorbeeld denken aan financiële mutaties voor het jaar 2024 en eventueel de bijbehorende kredieten. Nieuw dit jaar is dat we ook een aantal zaken aan u voorleggen waarvoor we uw advies vragen. Specifiek gaat het dan om de beleidskeuzes die wij hebben gemaakt en de maatregelen om het meerjarig begrotingssaldo te verbeteren.

Tot slot kent deze PPN een aantal bijlagen met specifieke informatie over financiële mutaties voor 2024 en uitgaven voortkomend uit wettelijke opgaven vanaf 2025 (de zogenaamde ‘onontkoombare uitgaven’).

2. Voortgang lopende begroting (begrotingsjaar 2024)

In de jaarlijkse PPN informeren wij u over de uitvoering van de lopende begroting, zowel beleidsmatig als financieel. De rapportage over de eerste drie maanden van 2024 is bedoeld om u te informeren over de voortgang van het realiseren van de ambities uit de Programmabegroting 2024-2027. Met andere woorden: Liggen we nog op koers om onze doelen te halen? Dit doen we met behulp van het bekende 'stoplichten-model' waarbij we rapporteren op de acties die zijn aangekondigd in de begroting:

●	Op koers. Ingeschat wordt dat het actiepunt dit jaar gerealiseerd wordt (of het actiepunt is al gerealiseerd).
■	Specifieke aandacht vereist. Realisatie van het actiepunt kent omstandigheden die aandacht vereisen.
▲	Er zijn problemen. Ingeschat wordt dat het actiepunt dit jaar niet gerealiseerd gaat worden.

In dit hoofdstuk is tevens per bestuursprogramma aangegeven welke externe ontwikkelingen van invloed zijn op het realiseren van onze ambities. Dat doen we als volgt:

▲ Kansen.
▼ Uitdagingen.

Over de hele linie zien we dat we goed op koers liggen. Van de in 2024 voorgenomen acties uit de begroting verwachten wij:

- 78% ook daadwerkelijk te realiseren;
- dat voor 17% specifieke aandacht nodig is;
- in 5% van de gevallen problemen zijn om de acties uit te voeren.

Bij het positief beeld past wel de gebruikelijke kanttekening dat het slechts een rapportage over de eerste 3 maanden betreft en het veelal gaat om acties die in gang zijn gezet. 'Groen licht' wil dus niet altijd zeggen dat de actie is gerealiseerd.

Pas bij de Najaarsnota kunnen we u een beter beeld schetsen over de voortgang en de op dat moment behaalde resultaten.

2.1. Bestuursprogramma 'Woningbouw'

Rapportage op de acties uit de begroting

Doel	**Voldoende woningen voor onze inwoners**
Beoogd resultaat	Voor 2027 is 2/3 van de benodigde 1.735 woningen tot 2031 gerealiseerd.
Acties 2024 (prognose)	• We realiseren in 2024 voor 230 woningen harde plancapaciteit: ■ • We zetten gericht actief grondbeleid in op basis van de woonbehoefte en daar waar geen gronden in bezit zijn: ■ • We stellen een beleidslijn op voor de invulling van vrijkomende agrarische bebouwing, in samenspraak met de provincie: ■
Toelichting	• In 2023 zijn voor circa 370 woningen ontwerpbestemmingsplannen in procedure gebracht. Tegen een aantal plannen is beroep ingesteld. In 2024 gaan we door met in procedure brengen van omgevingsplannen (voorheen bestemmingsplannen) voor woningen. • Verwerving van gronden blijft een aandachtspunt, maar is afhankelijk van kansen die zich voordoen. • In 2023 is gestart met de voorbereidingen voor het opstellen van VAB[1] beleid. In samenwerking met de provincie en omliggende gemeenten wordt aan dit beleid gewerkt. Vanuit de gemeente leggen we ook een relatie met de gebiedsprocessen die in het kader van de stikstofproblematiek worden gevoerd. We verwachten dit eind 2024 af te ronden.

Doel	**Voldoende passende en betaalbare woningen**
Beoogd resultaat	Tenminste 30% van de nieuwbouwwoningen is een sociale huur- of koopwoning.
Acties 2024 (prognose)	• We voeren samen met de woningcorporaties de jaarschijf 2024 van de Prestatieafspraken Steenwijkerland 2023-2027 uit: ● • We voeren de rijkstaakstelling voor de huisvesting van statushouders uit: ■ • We stellen woonwagenbeleid op: ■
Toelichting	• We hebben extra maatregelen genomen om de taakstelling voor de huisvesting van statushouders van 2024 te halen, inclusief de achterstand die we in 2023 hebben opgelopen. Daarnaast zetten we in op maatregelen om versneld extra (flex)woningen te realiseren. • We zijn in 2023 samen met de woningcorporaties gestart met het onderzoek naar de behoefte aan extra woonwagenstandplaatsen en we onderzoeken de mogelijkheden voor structurele uitbreiding. Het onderzoek nemen we mee in het beleid dat we in 2024 vaststellen.

[1] VAB staat voor Vrijkomende agrarische bebouwing.

Doel	**Faciliteren van eigen inwoners initiatieven in de kernen**
Beoogd resultaat	Het realiseren van woningbouwinitiatieven van, voor en door eigen inwoners.
Acties 2024 (prognose)	• We faciliteren (collectieve) wooninitiatieven van eigen inwoners, zodat onder andere starters en ouderen in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen. Hiervoor stellen we richtlijnen op om Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) mogelijk te maken: ● • We willen minimaal 2 wooninitiatieven stimuleren en waar nodig financieel ondersteunen: ● • We stellen een Huisvestingsverordening op om huurwoningen, nieuwbouwwoningen en bestaande woningen beschikbaar te maken voor groepen die er anders niet tussen komen. En dat inwoners de kans krijgen om te blijven wonen in de kern/gemeente waar ze zijn opgegroeid. Voorwaarde is wel dat de nieuwe Huisvestingswet wordt aangenomen: ■
Toelichting	• Met een uitvoeringsagenda woningbouw wordt uw raad tweemaal per jaar geïnformeerd. Ook alle plaatselijke belangen worden geïnformeerd over de plannen in de kernen. In vrijwel alle kernen voeren we gesprekken over de mogelijkheden van woningbouw binnen de desbetreffende kern. • Het is straks (bij inwerkingtreding van de Wet versterking regie volkshuisvesting) voor gemeenten verplicht om een urgentie-verordening (Huisvestingsverordening voor urgente doelgroepen) te hebben. Dit wordt onderdeel van de Huisvestingsverordening. Het onderzoek naar een regionale basis voor de urgentie-verordening is regionaal al gestart en loopt. De oproep vanuit de regio is, om dit af te wachten en dan in één keer de Huis-vestingsverordening aan te bieden.

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2024-2027

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2024-2027:

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2024-2027				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Wijkvisie Steenwijk-West (3e en laatste fase)	●	Ja	Ja	Nee

Financiële mutaties

Zie bijlage 6.1.

Kansen en uitdagingen

Kansen:

- ▲ De bestuurlijke focus/aandacht vanuit het rijk en provincie.
- ▲ De krapte op de woningmarkt, waardoor extra subsidiestromen en innovatieve oplossingen ontstaan, of flexibiliteit in regelgeving.
- ▲ Inzet op fabrieksmatige woningbouwproducten.
- ▲ (Innovatieve) Initiatieven vanuit inwoners en/of de markt.

Uitdagingen:

- ▼ Capaciteitstekorten (dit betreft zowel mensen als (bouw)materialen en adviseurs).
- ▼ Financierbaarheid van woningen (gestegen bouwkosten en hypotheekrente).
- ▼ Stikstof/PFAS.
- ▼ Invoering van de Omgevingswet leidt tot "opstart" problemen en vertragingen als gevolg van onbekendheid met procedures.
- ▼ Huisvesting statushouders (toenemende taakstelling-teruglopende mutaties).
- ▼ Huisvesting ontheemden vraagt extra personele inzet.
- ▼ 'Bodem- en watersturend' bij ruimtelijke planvorming beperkt mogelijkheden om te bouwen.
- ▼ Beroepsprocedures bij de Raad van State.

2.2. Bestuursprogramma 'Werk en economie'

Rapportage op de acties uit de begroting

Doel	**Versterken en behoud van de werkgelegenheid door opleiden gekwalificeerd personeel en mismatch arbeidsmarkt tegengaan**
Beoogd resultaat	Economische sectoren die van belang zijn voor onze economie, hebben voldoende arbeidspotentieel beschikbaar.
Acties 2024 (prognose)	• De Regionale Praktijk Academie (RPA) werkt in 2024 toe naar een zelfstandige entiteit met voldoende instroom, financiering, uitbouw van het aantal sectoren en een werkend governancemodel: ● • Tijdens de week van de ondernemers organiseren we samen met de organisatie een derde editie van het 'Werkfestival Steenwijkerland': ●
Toelichting	• Met de horeca academie is de sector toerisme/horeca/recreatie toegevoegd. Voorbereidingen om ook de sector bouw toe te voegen zijn gestart. Tevens worden plannen uitgewerkt om te komen tot de zelfstandige entiteit. • Na het succes van 2023 wordt ook dit jaar weer een werkfestival georganiseerd. Vooruitlopend daarop vond begin april een speeddate event plaats in Vollenhove en Steenwijk (sectoren Groen, Horeca en Zorg)

Doel	**Verbetering externe en interne dienstverlening aan ondernemers**
Beoogd resultaat	Verhoging tevredenheid dienstverlening aan ondernemers en meer ruimte voor ondernemersinitiatieven.
Acties 2024 (prognose)	• Uitvoering 'Economische Agenda Steenwijkerland': ● • Het team Economie doet in 2024 minimaal 150 bedrijfsbezoeken. Aan de hand van die bezoeken worden de top 3 knelpunten in beeld gebracht waar ondernemers tegenaan lopen en daar volgen acties op: ● • We organiseren een brede bijeenkomst voor 'nieuwe ondernemers' waarin we ze kennis laten maken met de kansen en mogelijkheden die ondernemen in Steenwijkerland biedt: ●
Toelichting	• De economische agenda is opgesteld. Samen met stakeholders (ondernemers, en diverse ondernemersinstanties) zijn thema's en activiteiten opgesteld. Een aantal van de activiteiten voor 2024 zijn inmiddels in uitvoering. • We lopen goed op koers met de bedrijfsbezoeken. Doelstelling van onze ondernemersdienstverlening is immers ook zichtbaar en dichtbij. Wekelijks worden een aantal bezocht. De geïnventariseerde knelpunten zijn m.n. behoefte aan ruimte, personeel, de opgave om te verduurzamen en de netcongestie. • In 2023 is tegelijkertijd met het Werkfestival de eerste bijeenkomst georganiseerd. Een mooie combinatie. De voorbereidingen voor 2024 zijn gestart, de evaluatie van 2023 nemen we daarin mee.

Doel	**Voldoende ruimtelijke mogelijkheden voor bedrijven**
Beoogd resultaat	Voldoende mogelijkheden voor bedrijven om uit te breiden en bestaande ruimte te intensiveren.
Acties 2024 (prognose)	• Nadat in 2023 de nieuwe bestuurlijke afspraken in Overijssel kansen bieden voor uitbreiding van bedrijventerreinen stellen we in 2024 een concreet stappenplan op voor deze uitbreiding: ■ • We faciliteren het bedrijfsleven bij de pilot om op bedrijventerrein Groot Verlaat een verkenning te doen voor het verduurzamen en circulair maken van het bedrijventerrein en ook bij de uitvoering: ●
Toelichting	• Het stappenplan is in voorbereiding, maar nog niet opgesteld. • Onder de projectnaam Toekomstbestendig Groot Verlaat wordt gewekt aan het verduurzamen en circulair maken van het terrein. Er is een plan van aanpak opgesteld en de uitvoering is in voorbereiding. De uitvoering van dit plan is ook de opmaat naar de andere terreinen.

Doel	**Duurzame bedrijven**
Beoogd resultaat	Zoveel mogelijk bedrijven hebben een 'groen-verdienmodel'.
Acties 2024 (prognose)	• Faciliteren en aanjagen van het opstellen van een actie-agenda voor circulaire projecten voor een of meerdere bedrijfssectoren: ●
Toelichting	• In de opgestelde economische agenda is duurzaamheid een belangrijk thema. Dit thema is, samen met ondernemers uitgewerkt in activiteiten die op jaarschijven zijn gezet (2024 t/m 2026), met daarbij aangegeven wie (ondernemers/overheid) wat gaat doen. Een actieagenda dus.

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2024-2027

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2024-2027:

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2024-2027				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Meerjarige Agenda Regio Zwolle 2024-2028	●	Ja	Ja	Nee

Financiële mutaties

Zie bijlage 6.1.

Kansen en uitdagingen

Kansen:

- ▲ Goede samenwerking met het georganiseerd bedrijfsleven, ook ten aanzien van circulariteit, duurzaamheid en (energie)transitie. Ondernemers zijn zich bewust van deze veranderingen en willen met gemeente hierop investeren.
- ▲ Ruimte om te ontwikkelen in Vollenhove
- ▲ De opgestelde economische agenda geeft perspectief voor de toekomst.

Uitdagingen:

- ▼ De arbeidsmarkt is krapper dan ooit en zeker de toeristische sector en de horeca hebben grote problemen personeel te vinden. En dit zien we in eigenlijk alle sectoren.
- ▼ De demissionaire status van het kabinet heeft gevolgen voor de te maken keuzes.

2.3. Bestuursprogramma 'Samenredzaam'

Rapportage op de acties uit de begroting

Doel	**Voorkomen van (ernstige) geldzorgen**
Beoogd resultaat	Minimaal 55% van de doelgroep voor het minimabeleid maakt gebruik van de minimavoorzieningen (2022: 30%).
Acties 2024 (prognose)	• Het minimabeleid wordt vanaf 1 januari 2024 weer volledig door de gemeente uitgevoerd: ● • Vergroten van het aantal telefonische contacten en huisbezoeken vanuit de aanpak Vroegsignalering: ● • We vergroten bekendheid van het Geldloket Steenwijkerland bij minima, werkende armen, ondernemers en ketenpartners. Dit doen we met inzet van onze informatiemedewerker, de aanwezigheid bij markten/bijeenkomsten en in verschillende kernen: ●
Toelichting	• De gemeente Steenwijkerland kent meerdere regelingen waarmee we (ernstige) geldzorgen willen voorkomen, onder andere de Mee-doenregelingen, de bijzondere bijstand, de gemeentepolis en de zorgkostenregeling. • We verwachten meer huishoudens te kunnen bereiken nu de uitvoering van alle minimaregelingen weer bij gemeente ligt, doordat we meer integraal kunnen werken. Daarnaast wordt het bereik beter meetbaar nu de gemeente alle minimaregelingen weer zelf uitvoert. • Vroegsignalering is sinds 1 januari 2021 verankerd in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) als een taak voor gemeenten en vastelastenpartners. Vanuit de Vroegsignalering worden inwoners proactief en in een zo vroeg mogelijk stadium benaderd, door medewerkers van de gemeente en Sociaal Werk de Kop waardoor (dreigende) problematische schulden kunnen worden voorkomen. Zelfs als inwoners het hulpaanbod niet (direct) accepteren, heeft de Vroegsignalering een positief effect. Het zorgt ervoor dat inwoners zich bewust worden van hun financiële situatie en van de mogelijkheid om hulp te krijgen van de gemeente. Vroegsignalering verlaagt op deze manier de drempel naar schuldhulpverlening en draagt indirect bij aan het vergroten van de bekendheid van het Geldloket. Daarnaast verlaagt het de drempel tot het aanvragen van andere regelingen (meedoenregelingen, aanvragen kwijtschelding gemeentelijke belasting, etc.). De komende periode wordt ingezet op de intensivering van de contactpogingen, scholing van de consulenten schuldhulpverlening hoe inwoners beter te bereiken en het oppakken van de CAK-meldingen (d.w.z. meldingen dat de premie voor de zorg-verzekering niet is betaald). • De informatiemedewerker sociaal domein heeft, naast Steenwijk, in 8 kernen spreekuur. Zij helpt inwoners met een laag inkomen met het aanvragen van regelingen of toeslagen. Daarnaast neemt zij de Voorzieningenwijzer af en heeft zij een belangrijke functie in het signaleren van schuldenproblematiek en het doorverwijzen naar het Geldloket. Het Geldloket heeft haar zittingslocatie uitgebreid naar Vollenhove. Vanuit het Geldloket worden er samen met de informatiemedewerker presentaties gegeven bij grote werkgevers.

	Ook zijn zij aanwezig op beurzen, zoals onlangs op de baby- en peutermarkt.

Doel	**Alle jeugdigen kunnen veilig thuis opgroeien (0 uithuisplaatsingen als moreel doel)**
Beoogd resultaat	Het aantal uithuisplaatsingen terugbrengen van 1,6% naar het landelijk gemiddelde van 1,1% (periode 2022-2026). Minder jeugdigen maken gebruik van specialistische GGZ-Jeugdzorg.
Acties 2024 (prognose)	• Met (lokale) ketenpartners ontwikkelen we initiatieven waarbij een klimaat wordt gecreëerd waarin ouders om hulp durven te vragen als sprake is van huiselijk geweld (Beweging van Nul): ● • We breiden bestaande aanpakken uit, zoals Jeugdconsulenten bij huisartsenpraktijken, Jeugdconsulenten en Schoolmaatschappelijk werk op school: ■ • We vergroten de rol van de gemeentelijke toegang op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze rol hebben we al voor inwoners tot 18 jaar en gaan we vanaf 2024 op een vergelijkbare wijze ook inzetten voor volwassenen. Dit doen we o.a. door het scholen van 3 extra aandachtsfunctionarissen en het actualiseren van het werkproces: ●
Toelichting	• "De beweging van Nul bange ouders in de gemeente Steenwijkerland" is een sociale beweging. Inspanningen van verschillende (groepen) mensen en organisaties leiden samen tot sociale verandering gericht op transformatie. Door het streven naar dezelfde verandering ontstaat solidariteit, verspreiding en zichtbaarheid. Deze beweging is eind 2022 gestart en laten we verder groeien in 2024. Dit doen we door onder andere maandelijkse bijeenkomsten met de kerngroep, uitbreiding van de kerngroep met relevante ketenpartners, diverse activiteiten voor meer bekendheid, en casuïstiek met ketenpartners. • De bestaande aanpakken worden gecontinueerd en waar mogelijk versterkt. Op dit moment werken jeugdconsulenten bij 1 van de 4 grote(re) huisartsenpraktijken in de gemeente Steenwijkerland. De jeugdconsulent spreekt daar jeugdigen en ouders, die zich bij de praktijk melden met een niet medisch vraagstuk (bijv. rouwverwerking, opvoedingsvraagstukken). In ruim 2/3 van de gevallen kan volstaan worden met een aantal gesprekken door de jeugdconsulent. In het verleden werd in vrijwel alle gevallen door de huisarts doorverwezen naar de GGZ (geïndiceerde jeugdzorg). Tevens zorgt de inzet van de POH-er Jeugd GGZ, welke werkzaam is bij zeven huisartsenpraktijken, voor een verminderde toestroom naar de GGZ (geïndiceerde jeugdzorg). In 2023 is gestart met de pilot op drie basisscholen in Steenwijk waarbij wordt ingezet op een goede samenwerking tussen onderwijs, schoolmaatschappelijk werk, jeugdverpleegkundige van de GGD en de jeugdconsulent. We verkleinen de afstand tussen het primair onderwijs, als vindplaats van zorgleerlingen, en de (preventieve) zorg, zodat passende formele en informele zorg snel ingezet kan worden en minder zware zorg nodig is. De pilot is eind 2023 geëvalueerd en wordt in 2024 met een jaar gecontinueerd om de samenwerking

	verder vorm te geven en meer zicht te krijgen op de resultaten: wat brengt het kind en het gezin en wat is nodig qua organisatie? • Vanaf 1 februari 2024 is de casusregie bij alle veiligheid casuïstiek van Steenwijkerlandse gezinnen/ huishoudens belegd bij de lokale gemeentelijke toegang (USD). De kennis en deskundigheid van het lokale team is op orde. Het proces casusregie op veiligheids-meldingen is voor zowel Jeugd als Wmo beschreven. Er is sprake van rolduidelijkheid en daarmee ook de heldere en eenvoudige lijnen.

Doel	**Voorkomen van overbelasting van mantelzorgers**
Beoogd resultaat	Vermindering van het aandeel mantelzorgers dat zich zwaar belast voelt (2020: 12%).
Acties 2024 (prognose)	• Eind 2023 is gestart met een onderzoek naar de onder-steuningsbehoefte onder mantelzorgers. We stellen in 2024 een actieplan op dat opvolging geeft aan de resultaten van dit onderzoek: ● • Starten uitvoering actieplan ondersteuning mantelzorgers: ●
Toelichting	• Het onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers wordt verwacht in Q2. Naar aanleiding van de aanbevelingen stellen we een actieplan op. • In de uitvoering van het actieplan wordt verbinding gezocht met de kansen die het Integraal Zorgakkoord en GALA biedt.

Doel	**Mensen met een psychische kwetsbaarheid kunnen zelfstandig wonen**
Beoogd resultaat	Via de opbouw van de beschermd-thuis formules verminderen van het gebruik van beschermd-wonen plekken met 30% (periode 2022 – 2026).
Acties 2024 (prognose)	• Overheveling van de toegang tot beschermd wonen van regionale naar lokale toegang (o.a. overname GGD-personeel) en dooront-wikkeling lokale toegang: ● • Monitoren en opstellen evaluatie van de pilot beschermd thuis met zorgaanbieders (24-uurs beschikbaarheid van begeleiding thuis): ● • We maken concrete afspraken met woningcorporaties over de huisvesting van mensen met een intensieve begeleidingsvraag (of uitstromen uit een instelling): ■
Toelichting	• In de periode van 1 oktober 2023 tot 1 april 2024 kijkt de GGD (het eerdere toegangsorgaan) nog mee met de gemeentelijke toegang en geeft de formele beschikkingen nog af. Vanaf april 2024 komen ook de bestaande dossiers van de GGD over naar de gemeente en doorlopen we als gemeente het hele proces zelf, inclusief de te voeren administratie en evt. bezwaren. • Door regelmatig met de ketenpartners te evalueren en casuïstiek te bespreken houden we er goed zicht op hoe de pilot verloopt**.** Met deze pilot leveren we een belangrijke bijdrage aan onze ambitie om weer zelfstandig wonen voor mensen met een psychische kwetsbaarheid, langer mogelijk te maken. Hier zijn zowel de zorgaanbieders als de gemeente aanwezig om successen te delen en knelpunten te bespreken.

	• Met de twee grootste woningcorporaties zijn in 2023 intentie-afspraken gemaakt voor het direct toewijzen van woningen aan inwoners die meedoen aan de pilot beschermd thuis, die geen passende huisvesting hebben en wanneer via de reguliere weg geen uitzicht is op een woning. Deze afspraken worden in 2024 verder uitgewerkt in concrete werkafspraken (ook in het bestuurs-programma Wonen).

Doel	**Vitaal ouder worden**
Beoogd resultaat	Toename van het percentage ouderen dat een goede gezondheid ervaart (2022: 72%)
Acties 2024 (prognose)	• Uitvoering van het plan van aanpak (procesplan) om te komen tot een Actieprogramma Vitaal Ouder worden (amendement inz. 'Vitaal ouder worden' aangenomen op 1 november 2022): ▲ • Uitvoering van de plannen uit het Sport- en Beweegakkoord: ● • Start met de uitvoering Ketenaanpak Valpreventie (GALA/IZA): ■
Toelichting	In maart bent u geïnformeerd over de tijdelijk krappe bezetting van het team Samenleving. Hierbij hebben we u ook gemeld dat: • De eerste stappen om tot een actieprogramma te komen in het najaar van 2023 zijn gezet. De volgende stappen zullen we zetten als het team Samenleving formatief weer op sterkte is. • Ook voor de ketenaanpakken wordt geworven. Dit betekent dat de inrichting van de ketenaanpakken vertraging oploopt. Het 'staand beleid' rondom ouderen wordt in 2024 gewoon uitgevoerd (diverse onderdelen uit het sport- en beweegakkoord en de welzijnsactiviteiten voor ouderen).

Doel	**Een gezond leven makkelijker maken voor alle inwoners van de gemeente Steenwijkerland**
Beoogd resultaat	Inwoners ervaren een betere mentale gezondheid, gebruiken minder middelen en bewegen meer.
Acties 2024 (prognose)	• Opstellen en uitvoeren van het lokale uitvoeringsplan gezondheid: ■ • Inrichten en/of versterken van vijf ketenaanpakken met lokale en regionale afspraken ■
Toelichting	• In drie bijeenkomsten met organisaties en inwoners is een mooie start gemaakt om te komen tot een praktisch uitvoeringsplan. De vaststelling en verdere uitvoering hiervan heeft wegens personele wisseling vertraging opgelopen. • Voor inrichting/versterking van de vijf ketenaanpakken wordt geworven. Kansrijke start en de gezonde leefstijlinterventie (GLI) zijn al wel ingericht. De aanpak "kinderen op gezond gewicht" is vanuit de zorgverzekeraar vertraagd. Met Valpreventie en Welzijn op Recept is begonnen in 2024; • In 2024 wordt extra aandacht gegeven aan een Sociaal Veilig Sportklimaat. Na een geslaagde introductie van het thema tijdens de sportverkiezingen zijn ruim 20 verenigingen aangesloten.

Opvang ontheemden uit Oekraïne

Op dit moment vangen we binnen onze gemeente 500 Oekraïense ontheemden op in de gemeentelijke opvanglocaties. Daarnaast bieden inwoners van onze gemeente aan ongeveer 100 personen een opvangplek. De druk vanuit de regio en het land blijft groot om op zoek te gaan naar aanvullende opvangplaatsen omdat de instroom van Oekraïense ontheemden in Nederland onverminderd door blijft gaan. De verwachting is dan ook dat de inspanningsverplichting die we als gemeente op dit moment hebben (480 opvangplekken) zal stijgen.

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2024-2027

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2024-2027:

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2024-2027

Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project / investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering / het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Iedereen financieel redzaam (voorheen als rondkomen niet meer lukt)	●	Ja	Ja	Nee
2. Regenboogbeleid 'onbeperkt jezelf zijn'	●	Ja	Ja	Nee

Financiële mutaties

Zie bijlage 6.1.

Kansen en uitdagingen

Kansen:

- ▲ **De waarde van het sociaal domein wordt door de landelijke overheid steeds meer erkend**, net als de belangrijke rol die de gemeente daarin speelt. Steeds meer wordt erkend dat de gezondheid, het welzijn en de bestaanszekerheid van inwoners niet alleen in zichzelf waardevol zijn, maar ook een cruciale rol spelen in de houdbaarheid van allerlei publieke voorzieningen. De afgelopen jaren heeft het rijk daarom veel nieuwe taken of verplichtingen bij de gemeente neergelegd. Zonder compleet te willen zijn, wijzen we op de volgende kansen die zich in 2024 zullen voordoen:
- De uitvoering van het IZA regioplan Samen Gezond IJssel-Vecht, waarin afspraken staan om de zorg uit het sociaal en medische domein beter op elkaar af te stemmen. Ook biedt het regioplan de kans om het lokale gezondheidsbeleid verder te versterken
- De decentralisatie van de toegang tot Beschermd wonen en de beweging naar Beschermd Thuis, waardoor we voor de inwoner meer passende ondersteuning kunnen bieden in de lokale samenleving.

- De Hervormingsagenda Jeugd bevat maatregelen die als doel hebben om het stelsel kwalitatief te verbeteren en financieel houdbaar te maken. De verbinding met aanpalende domeinen zoals onderwijs en GGZ maakt dat de jeugdzorg vanuit de context van het gezin kan worden ingezet.
- De invoering van Wams Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams, invoering beoogd per 1-7-2024) maakt het makkelijker voor gemeenten om onderzoek te doen naar meervoudige problematiek bij mensen, en te bepalen wat nodig is om deze problemen op te lossen.
- Er ligt een verbeterplan om de kwaliteit van schuldhulpverlening per gemeente te waarborgen. Dit plan bestaat uit de basisdienstverlening en heeft als doel het aantal schuldregelingen jaarlijks te verdubbelen.
- De uitvoering van het Programma Participatiewet in Balans (vanaf 2024) maakt het makkelijker voor mensen om vanuit een uitkering te gaan participeren (dagbesteding, beschut werk, banenafspraak, regulier werk). De verwachting is dat de afname van belemmeringen de uitstroom zal bevorderen.
- De toenemende aandacht voor de sociale basis is erop gericht om de gemeenschap te kunnen versterken om meer voor elkaar te kunnen betekenen. Dit is onder meer nodig omdat de toegankelijkheid van de zorg en ondersteuning onder druk staat en dus een groter deel van de zorg in het informele circuit geleverd moet worden.
- De herinvoering van de eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen gaat helpen om het gebruik van Wmo-voorzieningen te verlagen en daarbij de financiële houdbaarheid te verbeteren. Het is nog niet inzichtelijk wat de hoogte van het positieve, financiële effect zal zijn.

▲ **De komst van Oekraïners en andere nieuwkomers betekent nieuw arbeidspotentieel**, dat in de huidige krappe arbeidsmarkt zeer welkom is.

<u>Uitdagingen:</u>

▼ Ten gevolge van de **krappe arbeidsmarkt** lopen we op een aantal beleidsdossiers vertraging op (zie de raadsinformatienota van maart). Het inhalen van de achterstand zal het nodige van de organisatie vergen, te meer daar het inhalen van de achterstand gelijktijdig zal moeten plaatsvinden met de voorbereiding op nieuwe taken die bij de gemeente zullen worden belegd (zie ook bij kansen). Het zal het gehele jaar 2024 een uitdaging zijn om de nieuwe taken tijdig en op een goede manier te implementeren.

▼ Door diverse ontwikkelingen **nemen de uitgaven in het sociaal domein toe**:

- Door de vergrijzing zullen de uitgaven aan Wmo-voorzieningen toenemen.
- Door de hoge inflatie, de stijgende lonen t.g.v. personele krapte en de verplichting om te werken met reële kostprijzen, nemen de kosten per voorziening toe. Zo wordt bij de nieuwe aanbesteding Huishoudelijke Hulp (met ingang van 1 januari 2025) een tariefstijging van tussen de 10% - 20% verwacht. En zien we bij de Voor- en vroegschoolse Educatie een tariefstijging van 20% per doelgroep peuter (ten opzichte van 2022)
- Door landelijke afspraken over het verlagen van de caseload bij Jeugdbescherming en Jeugdreclassering, stijgen de tarieven voor diverse vormen van jeugdhulp. Ook door de landelijke transformatie van residentiële verblijfsplekken naar kleinschalig wonen stijgen de tarieven.
- Door een tekort aan woningen stagneert de uitstroom vanuit residentiële voorzieningen (Beschermd Wonen, Jeugdzorg). Zij maken gebruik van relatief dure zorg, die ze feitelijk niet meer nodig hebben en voor de wachtende cliënten zetten we intensieve ambulante zorg in.

Bovendien zorgen de wachtende inwoners soms voor overlast, wat extra maatschappelijke kosten en onrust met zich meebrengt.

- De invoering van de Hervormingsagenda Jeugd moet weliswaar leiden tot structureel lagere uitgaven, maar de transformatie van residentiële voorzieningen (Jeugdzorg Plus naar Kleinschalig Wonen) brengt hogere kosten met zich mee.
- De intensivering van de aanpak rondom vroegsignalering, schuldenproblematiek en armoedebestrijding (deels ingegeven door landelijke ontwikkelingen, deels door eigen ambities), zal een behoorlijke impact hebben op de personele bezetting van schuldhulpverlening en het uitvoeringsbudget.
- Door de betere samenwerking tussen het medische- en het sociale domein, kan de druk op sociale ondersteuning toenemen. Het medisch domein weet het sociaal domein immers beter te vinden voor klachten van niet-medische aard. Dat is goed voor de inwoner, maar zal leiden tot hogere uitgaven binnen het sociaal domein.

▼ Door de autonome stijging van diverse onderdelen in het sociaal domein (zie vorige punt), dreigen andere **voorzieningen onder druk te komen staan**. Zo leidt de stijging van de kosten voor VVE tot een daling van de beschikbare middelen voor Samen voor Ryan.

▼ Vanaf 1 juli 2024 is het de bedoeling dat **Oekraïense leerlingen** (basis- en voortgezet onderwijs) die in Steenwijkerland onderwijs ontvangen, integreren binnen het reguliere onderwijs(systeem). In het basisonderwijs zijn daarin het afgelopen schooljaar al de nodige stappen gezet, maar voor het vervolgonderwijs ligt hier nog een uitdaging.

▼ De ingeschatte **kosten van kinderopvang met een Sociaal Medische Indicatie (SMI)** lijken in 2024 fors hoger uit te vallen. Vanuit de inhoud bekeken is dit niet per se een negatieve ontwikkeling. Er worden momenteel maatregelen genomen om de oorzaak van de hogere uitgaven inzichtelijk te krijgen.

2.4. Bestuursprogramma 'Vitaal Platteland'

Rapportage op de acties uit de begroting

Doel	**Balans tussen economie, ecologie en leefbaarheid in het landelijk gebied**
Beoogd resultaat	Het buitengebied van Steenwijkerland neerzetten als dé proeftuin van Nederland. We willen een voorbeeld zijn voor andere gebieden in Nederland die met vergelijkbare opgaven te maken hebben.
Acties 2024 (prognose)	• Aanjagen, ondersteunen en begeleiden van 5 tot 10 initiatieven die bijdragen aan de drie sporen-aanpak. Een voorbeeld is commerciële rietteelt buiten Natura 2000: ● • Opstellen intentieovereenkomst met gebiedspartners: ● • Beleidskader opstellen voor ruimtelijke initiatieven in het landelijk gebied, waaronder voor vrijkomende agrarische bebouwing: ●
Toelichting	• Nadere regels zijn opgesteld voor de subsidieverlening aan initiatieven Vitaal Platteland. Voor 2024 en 2025 is jaarlijks € 100.000 beschikbaar. In 2024 worden 10 initiatieven financieel ondersteund. • Er wordt op provinciaal en gemeentelijk niveau gewerkt aan een bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst PPLG[2]. Dit krijgt in 2024 een afronding. • Het beleid voor Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB) is in voorbereiding. Er is een Ruimtelijke Verkenning opgesteld, als bouwsteen voor de Omgevingsvisie.

Doel	**Vergroten van de leefbaarheid in Ossenzijl**
Beoogd resultaat	Realisatie van een nieuw bezoekerscentrum in 2025 (door Staatsbosbeheer) inclusief de koppeling met de ecologische verbindingszone, randweg, woningbouw en mogelijke overige ontwikkelingen in Ossenzijl.
Acties 2024 (prognose)	• Afronden tracéverkenning: ● • Opstellen lobbyplan voor medefinanciering van de randweg Ossenzijl: ●
Toelichting	• In samenwerking met Plaatselijk Belang is een voorkeurstracé bepaald. • In april 2024 is een lobbyplan vastgesteld.

Doel	**Vergroten van de leefbaarheid in Blokzijl**
Beoogd resultaat	Aanleg van een randweg.
Acties 2024 (prognose)	• Mogelijkheden onderzoeken voor medefinanciering van de randweg Blokzijl: ●
Toelichting	• Het afstemmen van het tracé (intern en provincie) en het vaststellen en uitwerken van het projectplan zal medio 2024 plaatsvinden. • Op bestuurlijk niveau is besluitvorming nodig om de (financiële) mogelijkheden uit te werken. • Daarvoor is een projectplan wenselijk die gerelateerd is aan de op korte termijn geactualiseerde Stadsvisie Blokzijl.

[2] PPLG staat voor Provinciaal Programma Landelijk Gebied.

Doel	**Toerisme als economische drager van het gebied**
Beoogd resultaat	Verhoging van het aandeel van toerisme in de werkgelegenheid (nu 12,5%, streven is dit percentage terug te krijgen op circa 14).
Acties 2024 (prognose)	• Besluitvorming gemeenteraad over Visie op de gemeentelijke havens vanuit toeristisch perspectief: ● • Uitvoering geven toeristische activiteiten economische agenda: ●
Toelichting	• Met een informatienota wordt de raad geïnformeerd over de visie op de gemeentelijke havens vanuit toeristisch perspectief. • Na vaststelling van de economische agenda wordt uitvoering gegeven aan de toeristische paragraaf. • De verhouding van de werkgelegenheid vanuit Recreatie & Toerisme tot de totale werkgelegenheid in Steenwijkerland wordt ontleend aan de informatie van www.lisa.nl. Rond april worden de cijfers van 2023 daar bekend gemaakt. • Om uitvoering te geven aan het toeristisch beleid werken we nauw samen met de Stichting NP Weerribben-Wieden. Zij zetten o.a. in op het vergroten van de naamsbekendheid van het gebied en het vergroten van het aandeel kwaliteitsbezoekers.

Doel	**Vereenvoudiging regels voor ruimtelijke projecten**
Beoogd resultaat	Medewerkers werken conform de nieuwe Omgevingswet.
Acties 2024 (prognose)	• De werkprocessen voor de Omgevingswet worden in 2024 toegepast en waar nodig geëvalueerd en aangepast: ● • Het proces voor het opstellen van de omgevingsvisie is gestart. Doel is 2024 in procedure te gaan: ● • Starten opstelling omgevingsplan: ●
Toelichting	• De werkprocessen zijn in 2023 afgerond en er wordt gewerkt conform de Omgevingswet. • De raad is tijdens een raadsacademie meegenomen in het proces om te komen tot een Omgevingsvisie. In het tweede kwartaal wordt een uitgangspuntennotitie en een participatieplan voorgelegd ter vaststelling. Planning om in procedure te gaan met een ontwerp Omgevingsvisie is 2025. • Er is gestart met het opstellen van de basis van een omgevingsplan. Nadere uitwerking van regels, toelichting, werkingsgebieden en verbeelding vraagt om personele inzet en financiële mogelijkheden in de periode tot 1-1-2032.

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2024-2027

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2024-2027:

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2024-2027				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig**	**Is de investering/ het project gereed?**

		volgens het laatst vastgestelde projectplan?	het laatst vastgestelde projectplan?	
Bestedingsplan:				
1. Projectleider en planoloog Vitaal Platteland	■	Nee	Ja	Nee
2. Senior beleidsadviseur Vitaal Platteland	●	Ja	Ja	Nee

Toelichting op de afwijking van de prognose:	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Wanneer de gebiedsprocessen op stoom komen zal dit extra ambtelijke capaciteit vragen voor Ruimtelijke Ordening. Op dit moment kan dit nog worden opgevangen binnen de huidige capaciteit maar wanneer er meer gebiedsprocessen komen of de bestaande processen tot uitvoering worden gebracht zal extra capaciteit nodig zijn voor een projectleider/planoloog.
Wat zijn de oorzaken?	Doordat het beleid van rijk en de provincie nog onvoldoende duidelijk maken wat de gevolgen zijn voor individuele agrariërs zijn zij veelal nog afwachtend en leidt dit nog niet tot extra inzet op het gebied van Ruimtelijke Ordening. Op het moment dat dit wel nodig is zullen we overgaan tot uitbreiding van de capaciteit om agrariërs vanuit Ruimtelijke Ordening te faciliteren bij de gebiedsprocessen.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen gevolgen
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Geen gevolgen
Welke maatregelen stellen we voor?	Het budget voor de projectleider/planoloog beschikbaar te houden zodat we de ambtelijke capaciteit snel kunnen verhogen wanneer dit nodig is.

Kansen en uitdagingen

Kansen:

- ▲ Innovatieve ondernemers, onderzoeks- en onderwijsinstellingen zijn meer en meer actief op de thema's van Vitaal Platteland. Dit is een kans voor onze ambitie 'proeftuin van Nederland'. We koppelen deze partijen zo veel mogelijk aan concrete initiatieven in Steenwijkerland. Zo ontstaat er een vliegwiel.
- ▲ Vanuit overheid en samenleving is gezondheid een steeds belangrijker thema. Er wordt ingezet op bewegen, buiten zijn, recreëren, gezond eten. Het verbinden van dit thema aan onze ambitie van een vitaal en leefbaar platteland, biedt kansen. Nieuwe partners zien vaak nieuwe mogelijkheden, en brengen nieuwe financiële middelen en kennis mee.
- ▲ Vanuit Europa is er in toenemende mate aandacht en (financiële) ruimte voor de ontwikkeling van het landelijk gebied, welke kansen biedt voor de ontwikkeling van onze initiatieven ten behoeve van het landelijk gebied.

Uitdagingen:

- ▼ Voor het realiseren van de opgave, om het buitengebied van Steenwijkerland neer te zetten als de proeftuin van Nederland, is de insteek van het rijk van belang. Welke doelen streeft het rijk na en welke middelen horen daarbij? Na de landelijke verkiezing in 2023 is deze inzet onzeker. De uitdaging is om ondertussen de energie in het gebied te houden, om aan een

gezamenlijk perspectief te werken. We blijven ondernemers zo veel mogelijk faciliteren en begeleiden.

2.5. Bestuursprogramma 'Duurzaam'

Rapportage op de acties uit de begroting

Doel	**Steenwijkerland is klimaatneutraal in 2050**
Beoogd resultaat	55% CO2-reductie in 2030 (ten opzichte van 1990).
Acties 2024 (prognose)	• Oplevering klimaat- en duurzaamheidsplan en uitvoering hierin opgenomen acties: ● • Aanjagen duurzaamheidsprojecten in kernen, onder meer via de opstelling van dorps- en stadsvisies. Specifiek kunnen hier voor 2024 Blokzijl en Vollenhove worden benoemd: ● • Tenminste 3 projecten subsidiëren met nieuwe regeling voor grootschalige opwek met zonnepanelen op daken: ■ • We bepalen de huidige stand van energie-opwek, -gebruik én -besparing en hoe we dit blijven monitoren: ● • We stellen concrete doelstellingen op die onderliggend zijn aan het klimaatplan voor biodiversiteit, energie, circulariteit, klimaatadaptatie en mobiliteit: ●
Toelichting	• De Klimaat- en Duurzaamheidsambities worden in de raad van mei voorgelegd aan de raad. • De Stadsvisie Vollenhove is in concept gereed. In 2024 wordt de visie aan college/gemeenteraad aangeboden en gekeken hoe op onderdelen een vervolg kan worden gegeven. Energie is als een overkoepelend thema hierin opgenomen. In Blokzijl is Energie ook als opgave meegenomen in de Stadsvisie. Deze wordt eveneens in 2024 afgerond. • De subsidieregeling zon op dak heeft enige vertraging vanwege de inzet die nodig was voor wind op land en benodigde voorkeursrecht. Planning is dat de subsidieregeling voor het zomerreces wordt vastgesteld door het college. Het doel van het subsidiëren van 3 project blijft daarmee haalbaar. • We kijken hoe we de resultaten van ons beleid het beste kunnen monitoren. • Duurzaamheid wordt steeds meer onderdeel van onze normale bedrijfsprocessen.

Doel	**Steenwijkerland aardgasvrij in 2050**
Beoogd resultaat	Elk jaar is er een afname van 3% van het aardgasverbruik.
Acties 2024 (prognose)	• Opzetten van zowel een isolatieprogramma voor huishoudens als voor maatschappelijke organisaties: ● • Samen met maatschappelijke partners activeren van kernen en wijken om te komen tot aardgasvrije kernen en wijken: ● • Uitvoeren technisch onderzoek naar toekomstige warmtevraag en warmteoplossingen in tenminste 3 wijken of kernen: ●
Toelichting	• In 2024 starten we een gemeentebrede campagne om onze inwoners te informeren over het aardgasvrij maken van Steenwijkerland. Daarbij bieden we concreet handelingsperspectief per woningtype om inwoners inzicht te geven in te nemen stappen van kleine maatregelen, naar isolatie en aardgasvrij(ready).

	• Met onze maatschappelijke partners werken we verder aan het aanbod voor ondersteuning van de inwoners en acties in buurten en wijken. • In de uitvoering van de warmtevisie werken we nauw samen met de woningcorporaties en de netbeheerders en stemmen wederzijdse programmeringen op elkaar af. Daarbij toetsen we ook de beoogde warmteoplossingen aan de technische randvoorwaarden, zoals benodigde netverzwaringen in een wijk of buurt.

Doel	**De gemeente is een inspirerend voorbeeld in duurzaamheid**
Beoogd resultaat	Verlagen van de eigen CO2-voetafdruk.
Acties 2024 (prognose)	• In 2024 is onze CO2-voetafdruk inzichtelijk en starten we met de monitoring hiervan. Deze communiceren we intern en extern: ● • Uitvoeren maatregelenlijst CO2-prestatieladder 2024: ● • In 2024 realiseren van een zonne-carport: ●
Toelichting	• De CO2-voetafdruk is inzichtelijk gemaakt over het jaar 2022. Deze uitkomsten zijn via een informatienota gedeeld aan de raad. • Er zijn diverse maatregelen geformuleerd die nu intern verder met de verschillende teams worden onderzocht. Deze maatregelen krijgen een plek in het primair proces zodat de gehele organisatie eigenaar wordt van Duurzaamheid. • Er wordt één zonne-carport gerealiseerd op de parkeerplaats bij sportcomplex de Waterwyck. De verwachte start van de bouw is Q3 2024, als de vergunningsprocedure snel verloopt.

Doel	**Vermindering van de kwetsbaarheid voor klimaatverandering en versterken biodiversiteit**
Beoogd resultaat	Versterking klimaatbestendigheid en geen verdere afname biodiversiteit.
Acties 2024 (prognose)	• Afronden Visie op Groen en biodiversiteit: ● • Opstellen Soortmanagementplan (SMP): ■ • Uitvoering Lokale Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie 2023-2027: ●
Toelichting	• De Visie Groen en Biodiversiteit wordt in 2024 afgerond in samenwerking met een landschapsarchitectenbureau met ruime ervaring in het opstellen van visies op groen, landschap en biodiversiteit. • De Europese aanbesteding voor het opstellen van het SMP is opgestart. Gezien de grote vraag vanuit heel Nederland is het nog onzeker of we in 2024 ook daadwerkelijk kunnen starten met de realisatie van het SMP. Het is wel opgenomen als uitgangspunt in de uitvraag. • De uitvoering Lokale Adaptatie Strategie ligt op koers. In 2024 worden uitvoeringsmaatregelen uit de agenda gerealiseerd waaronder educatie klimaatadaptatie, tuinsubsidie, bewustwordingscampagne, tegelwippen, klimaatbestendige en natuur inclusieve nieuwbouw, verdieping risico's kwetsbare gebieden.

Doel	**Koploper zijn in de minste hoeveelheid restafval per inwoner**
Beoogd resultaat	In 2025 is de hoeveelheid restafval minder dan 60 kg per inwoner per jaar (2021: 69 kg). Daarnaast is het afvalscheidingspercentage hoger dan 90%.
Acties 2024 (prognose)	• Onderzoeken groente/fruitcontainers bij hoogbouwlocaties: ● • Helder maken hoe we circulariteit bij evenementen en sportclubs gaan stimuleren: ● • Besluiten over gemeentebrede invoering blauwe minicontainer: ●
Toelichting	• Verdere reductie van de hoeveelheid restafval en een hoger scheidingspercentage wordt lastig. We zitten al bij de landelijke kopgroep. Conform landelijk beleid focussen we meer op de kwaliteit van de grondstoffen. • Afvalhoeveelheden bij evenementen is in kaart gebracht. Dit vormt basis voor overleg met de organisatoren. • Planning is raadsbesluit over verdere invoering blauwe minicontainer in juni 2024

Doel	**Versterking van de schone mobiliteit**
Beoogd resultaat	Meer inwoners en toeristen verplaatsen zich CO2-neutraal.
Acties 2024 (prognose)	• Opwaardering fietsroutes Steenwijk–Giethoorn, Jonenweg en Kalenbergerpad: ● • Opwaardering Oldemarktseweg in Thij (schoolfietsroute): ● • Uitwerken/vaststellen stimuleringsregeling deelauto concept: ●
Toelichting	• Opwaardering fietsroute Steenwijk-Giethoorn wordt in 2024 voorbereid Steenwijk-Giethoorn. Jonenweg is aanbesteed en de voorbereiding van het Kalenbergerpad is in afrondende fase. De uitvoering hiervan start dit najaar. • Voorbereiding voor opwaardering Oldemarktseweg start begin april. Provincie Overijssel heeft hiervoor een bijdrage toegezegd. • Er zijn begin maart 6 deelauto's in Steenwijkerland in gebruik genomen. De gemeente neemt hierin een deel van de opstartkosten en uitprobeeraanbod voor haar rekening. Het gebruik wordt gemonitord, en afhankelijk van het succes wordt er lokaal bijgestuurd.

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2024-2027

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2024-2027:

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2024-2027				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Stichting Duurzaam Steenwijkerland	🟢	Ja	Ja	Nee
2. Zon op dak energiecoöperaties	🟢	Ja	Ja	Nee
3. Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen	🟢	Ja	Ja	Nee
4. Natuurvriendelijk (Na)Isoleren met Soortmanagement	🟢	Ja	Ja	Nee
5. Vrijval uitbreiding formatie team duurzaamheid	🟢	Ja	Ja	Nee
6. Zonne-carport (De Waterwyck)	🟢	Ja	Ja	Nee

Kansen en uitdagingen

Kansen:

- ▲ Het document met onze Klimaat- en Duurzaamheidsambities gaat een duurzaam perspectief bieden voor de komende jaren.
- ▲ Verschillende subsidies van het rijk bieden mogelijkheden om het verduurzamen van de woningvoorraad te versnellen.
- ▲ Voor het onderzoek naar waterstof wordt samenwerking gezocht met lokale initiatieven.

Uitdagingen:

- ▼ Voldoen aan het RES-bod, inclusief de verhouding wind/zon.
- ▼ Verduurzaming leidt in veel gevallen tot hogere kosten. Vanwege het financieel perspectief zorgt dit voor moeilijke keuzes.

2.6. Bestuursprogramma 'Leefbare steden en kernen'

Rapportage op de acties uit de begroting

Doel	**Opwaardering openbare ruimte**
Beoogd resultaat	Het verhogen van de kwaliteit van de openbare ruimte en het vergroten van de tevredenheid van inwoners over de openbare ruimte (bijvoorbeeld openbaar groen, wandelpaden, wegen, fietspaden en parkeerplaatsen).
Acties 2024 (prognose)	• Ophalen en uitvoeren van wensen van inwoners/plaatselijk belangenverenigingen voor opwaarderingsprojecten in de openbare ruimte 2024 en 2025, waarbij we samen met inwoners ook kijken naar slimme verbindingen met de planning van beheer en onderhoud: ● • Opstellen beheer- en onderhoudsplannen 2024 en 2025: ● • Uitwerking van de uitkomsten van de inventarisatie van de behoefte aan en de mogelijkheden voor meer openbare watertappunten: ●
Toelichting	• De wensen voor opwaardering van openbare ruimte zijn in Q 1 geïnventariseerd. In Q 2 start de voorbereiding en uitvoering. Daarbij zoeken we aansluiting bij de beheer- en onderhoudsplannen voor 2024. Eind 2024 starten we met inventariseren voor opwaarderingwensen voor 2025. • De beheer- en onderhoudsplannen voor 2024 zijn klaar. Er wordt gewerkt aan die voor 2025. Er wordt gekeken naar koppelkansen met de opwaarderingswensen. • De inventarisatie van de behoefte aan en mogelijkheden voor meer openbare watertappunten hebben geleid tot 2 extra punten die in 2024 worden gerealiseerd. Met realisatie van nog eens 5 in 2025 wordt uitvoering gegeven aan de motie. De binnen het inwonerspanel uitgezette vragenlijst over (de voorzieningen in) de openbare ruimte laat zien dat de tevredenheid over de openbare ruimte is toegenomen en de ontevredenheid is afgenomen.

Doel	**Kansen benutten die de regionale verstedelijkingsstrategie biedt**
Beoogd resultaat	Uitwerking van de regionale verstedelijkingsstrategie op het gebied van woningbouw (ambitie van 1.000 - 1.500 woningen), klimaat, mobiliteit en economie, met bijzondere aandacht voor de integrale ontwikkeling van de Spoorzone Steenwijk.
Acties 2024 (prognose)	• Opstellen en besluitvorming ambitiedocument Spoorzone Steenwijk: ▲ • Integreren van ambitiedocument Spoorzone Steenwijk in op te stellen omgevingsvisie: ▲ • Opstellen visie Steenwijk waarin in ieder geval aandacht is voor de thema's woningbouw, bedrijventerreinen, mobiliteit en klimaat: ●
Toelichting	• Het ambitiedocument Spoorzone Steenwijk is nog niet gereed. Uit de bijeenkomsten met bewoners, eigenaren/ondernemers en met belangrijke stakeholders als NS, ProRail, Defensie,

	Rijksvastgoeddienst, provincie Overijssel zijn waardevolle inzichten opgehaald. Deze inzichten leiden tot een ontwikkelstrategie (voor wonen, werken en mobiliteit) voor dit gebied, die nog voor de zomer gereed is. Deze ambitie en ontwikkelstrategie wordt onderdeel van het NOVEX programma Karakteristieke Stationsomgevingen. Samen met gemeenten met soortgelijke opgaven in de Regio Zwolle (Hardenberg, Meppel, Kampen, Hoogeveen en Raalte) wordt een propositie opgesteld voor de noodzakelijke cofinanciering voor de uitvoering van de toekomstige investeringen. • Zowel het proces voor het opstellen van het ambitiedocument als de omgevingsvisie loopt. Tot een integratie is het nog niet gekomen. Streven is dat het ambitiedocument bouwsteen wordt van de omgevingsvisie. • Bij de visie Steenwijk is prioriteit gegeven aan de verkenning van de toekomstige woningbouwlocaties. Deze verkenning loopt momenteel en zal ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.

Doel	**Verbeteren van de bereikbaarheid**
Beoogd resultaat	Verhogen van het fietsgebruik en wandelmogelijkheden.
Acties 2024 (prognose)	• De Oldemarktseweg in Thij wordt heringericht. De inrichting van de weg wordt aangepast naar 30 km/u om de veiligheid voor de fietsers te vergroten: ■ • Het voetpad Bentepad-Laan van Toutenburgh (Vollenhove) wordt omgebouwd naar fietspad: ● • Uitvoering van het fietsplan na vaststelling in de gemeenteraad: ●
Toelichting	• De voorbereiding is gestart. Een zorgvuldig participatietraject kost mogelijk meer tijd, waardoor niet zeker is of uitvoering dit jaar gereed komt. • De voorbereidingen zijn in gang. De uitvoering is na de zomervakantie. • Met uitzondering van de Oldemarktseweg in Thij, is uitvoering van het fietsplan, uitgaande van de beschikbare middelen, op koers.

Doel	**Inwoners, ondernemers en toeristen ervaren een sociaal en fysiek veilige leefomgeving**
Beoogd resultaat	Inwoners, ondernemers en toeristen ervaren een sociaal en fysiek veilige omgeving.
Acties 2024 (prognose)	• We voeren samen met onze veiligheidspartners preventie acties uit om de weerbaarheid van onze organisatie, inwoners en ondernemers tegen ondermijnende criminaliteit te vergroten. Acties zijn onder andere de campagne Meld Misdaad Anoniem en cursussen en bijeenkomsten voor onze toezichthouders en medewerkers: ● • We voeren samen met onze veiligheidspartners preventie acties uit om de weerbaarheid van risicogroepen (jeugd, senioren en ondernemers) tegen cybercriminaliteit te vergroten. Het gaat hierbij onder andere om bijeenkomsten voor ondernemers, flyers en berichtgeving via social media: ●

Toelichting	• In samenwerking lokale- en regionale partners is gestart met het organiseren van preventieve acties om bedrijven, organisaties en inwoners bewust te maken van de risico's op de verschillende thema's binnen veiligheid. • De gemeenteraad is op 12 april 2024 geïnformeerd over de meerjarenstrategie van het basisteam van politie IJsselland-Noord. De resultaten van het uitvoeringsplan integrale veiligheid 2023 en het uitvoeringsplan integrale veiligheid 2024 zijn gedeeld met de gemeenteraad.

Doel	**Stimulerende omgeving voor sport en bewegen**
Beoogd resultaat	Inwoners zijn tevreden over de mogelijkheden om buiten te bewegen en te sporten (2022: 80% resp. 72%).
Acties 2024 (prognose)	• Uitvoering beheer en onderhoud gemeentelijke sportvelden (waaronder renovatie MHC en bredere capaciteitsvraag Noveas in Groene Long): ● • Onderzoek wensen en behoeften en toekomst beheer en onderhoud binnensportaccommodaties: ●
Toelichting	• We voeren het beheer en onderhoud aan de sportvelden uit volgens het jaarlijkse uitvoeringsplan. Wel zien we dat bij extreme weersomstandigheden (extreme droogte en aaneengesloten natte periodes) de kwaliteit van de sportvelden onder druk komt te staan. Omdat er binnen de Groene Long naast de geplande renovatie van de hockeyvelden ook een capaciteitsvraag lag van korfbalvereniging NOVEAS, is met een bredere blik gekeken naar de diverse velden en hun aanpak binnen het sportpark. Dit heeft na overleg met de betrokken verenigingen (MHC, NOVEAS en Kwispel) geleid tot een scenario voor een toekomstbestendige inrichting van de velden die ruimte biedt voor de diverse verenigingen. Door werk met werk te maken, koersen we op uitvoering van dit scenario in 2025. • Het onderzoek naar beheer van de binnensportaccommodaties heeft vertraging opgelopen, maar wordt in 2024 weer opgepakt door de nieuwe beleidsambtenaar in samenspraak met de directeur bestuurder van Sportservice Steenwijkerland. Er is in samenspraak met de coördinatoren van het bewegingsonderwijs gekeken naar de inrichting van de gymzalen. Deze was op enkele plekken ontoereikend en wordt in 2024 aangevuld.

Doel	**Voldoende veilig en kwalitatief goed sportaanbod**
Beoogd resultaat	Verenigingen hebben voldoende bestuurskracht en kwalitatief goed (vrijwillig) kader.
Acties 2024 (prognose)	• We ondersteunen verenigingen met het inzetten van de clubkadercoach op de pilots sociale en veilige sportomgeving en arbitrage: ● • We ondersteunen verenigingen met het inzetten van de clubkadercoach voor het vergroten van de kwaliteit van jeugdtrainers: ■
Toelichting	• Met de presentatie van 6 koplopers tijdens de sportverkiezingen heeft de inzet op het thema Sociaal Veilige sport een boost gekregen. Na deze avond is het aantal participerende verenigingen gegroeid

	naar ruim 20. Het streven is om alle Steenwijkerlands verenigingen mee te krijgen. Ook arbitrage wordt breed onder de aandacht van de clubs gebracht en opgepakt. • Ook hier is heel veel animo voor bij de verenigingen. De inzet van 1 buurtsportcoach op dit thema om de pedagogische en didactische vaardigheden te vergroten kan de vraag niet aan. Hier ontstaan wachttijden.

Doel	**Maatschappelijke organisaties op de been houden**
Beoogd resultaat	Maatschappelijke organisaties hebben hun accommodaties verduurzaamd waardoor zij minder energie verbruiken en daardoor voldoende financiële mogelijkheden hebben wanneer energieprijzen stijgen.
Acties 2024 (prognose)	• We verstrekken aan tenminste 20 organisaties een subsidie uit het Energiefonds: ● • We ondersteunen minimaal 10 verschillende maatschappelijke organisaties bij het verduurzamen van hun accommodatie: ● • We vergroten door een campagne de bewustwording van de organisaties dat energiebesparing van belang is voor het voortbestaan van de maatschappelijke organisaties en hun activiteiten: ●
Toelichting	• In 2024 verstrekken we nog 3 subsidies vanuit het Energiefonds-noodfonds, daarnaast zijn medio maart 2024 7 aanvragen duurzaamheidsfonds in behandeling en begeleiden we nu 16 organisaties in de voorbereiding van hun aanvraag. • Medio maart 2024 begeleiden we ruim 20 organisaties in meer of mindere mate bij hun verduurzamingsplannen. • Een campagne is in voorbereiding waarbij we rond de zomer proactief bij maatschappelijke organisaties het verduurzamen van hun objecten onder de aandacht brengen.

Doel	**Museum Steenwijk**
Beoogd resultaat	Realisatie van een toonaangevend museum voor inwoners en toeristen.
Acties 2024 (prognose)	Opstellen haalbaarheidsplan voor Markt Zuidzijde, voorzien van bibliotheek, Galerie en werkplekken voor de museum organisatie: ■
Toelichting	We komen in 2024 met een integraal voorstel waarin zowel de realisatie van het nieuwe museum als de herhuisvesting van de bibliotheek 'Kop van Overijssel' aan de Markt is meegenomen. We werken toe naar een samenvoeging van drie bestaande musea, te weten Stadsmuseum Steenwijk, Kermis- en Circusmuseum en Hildo Krop Museum, dat naast de stad Steenwijk ook een actieve rol vervult voor de musea en historische verenigingen in onze gemeente. In het coalitieakkoord neemt het museumproject een prominente plek in, met als aandachtspunt: "Een gezonde exploitatie en de mate van cofinanciering bepalen het ambitieniveau van het project". Om deze stappen en het vervolgtraject te kunnen realiseren worden onderstaande acties uitgevoerd:

	1. Bouwkundige uitwerking museum in de Spijkervetstallen o.l.v. bouwmanagementbureau. 2. Haalbaarheidsonderzoek herhuisvesting Bibliotheek aan de Markt, inclusief bibliotheek, Galerie en werkplekken voor de museum organisatie.

Doel	**Ontwikkeling naar een maatschappelijk educatieve bibliotheek**
Beoogd resultaat	Meer inwoners hebben toegang tot de bibliotheken en nemen deel aan programma's en activiteiten voor betere taalvaardigheid en digitale vaardigheid.
Acties 2024 (prognose)	• Opstelling en evaluatie van een nieuwe culturele uitvoeringsovereenkomst (hierna Cuo) met de bibliotheek: ▲ • Samen met Stichting Kop van Overijssel voorbereiden van een subsidieaanvraag voor de SPUK-gelden voor bibliotheekvoorzieningen van het rijk: ● • In samenwerking met het Taalpunt uitvoeren van programma's voor basisvaardigheden voor de laaggeletterde doelgroep in relevante programma's van de bibliotheek: ■
Toelichting	• Proces opstellen Cuo opgestart en wordt in 2024 afgerond nadat consensus is bereikt over de te volgen meerjarenstrategie, bijbehorende activiteiten en benodigde voorzieningen waaronder herhuisvesting van de hoofdlocatie in Steenwijk, inclusief sluitende meerjarenbegroting en dekkingsplan. • Spuk-gelden 2024 zijn aangevraagd, de bibliotheek komt in aanmerking. We horen binnenkort van het rijk of en zo ja hoeveel van de aangevraagde middelen daadwerkelijk beschikbaar gesteld worden. • Taalpunt activiteiten zijn overgeheveld van stichting Sociaal werk de Kop naar de bibliotheek. Aandachtspunt is invulling van personele inzet. Dit wordt door de bibliotheek gecoördineerd

Doel	**Borging kwaliteit evenementen ('evenementen gemeente')**
Beoogd resultaat	Evenementen in de gemeente sluiten aan op de initiatieven en wensen van inwoners en toeristen en voldoen aan (nieuwe) wetgeving.
Acties 2024 (prognose)	• Opstellen van een visie op evenementen, waarin opgenomen onderwerpen zoals vergunningverlening, duurzaamheid, afval, subsidies, facilitering met materialen, promotie en marketing: ●
Toelichting	In het najaar van 2023 is de kwartiermaker evenementen gestart. De kwartiermaker heeft als opdracht om een gedegen en breed gedragen evenementenvisie in rapportvorm op te leveren met de volgende onderdelen: 1. Hoe ziet onze evenementensector er nu uit (nulmeting)? 2. Hoe zou de evenementensector eruit moeten zien op basis van de visie, wensen, kaders, kansen en handhaafbaarheid? 3. Wat is er nodig is om tot de gewenste situatie te komen? Het document geeft de visie op evenementen, inclusief scope/doelgroep, de kaders, en aandachtspunten per onderwerp helder weer (van

	vergunningverlening tot subsidievoorwaarden en van stikstof tot duurzaamheid). Op basis van deze inventarisatie en advies wordt besloten of en zo ja welke vervolgstappen noodzakelijk zijn op het gebied van opstellen van een visie en beleidskader. Uitgangspunt is dat er een uitvoeringsagenda wordt opgesteld en dat het evenementenbeleid is geïmplementeerd in 2025.

Doel	**Unilocatie Voorgezet onderwijs**
Beoogd resultaat	Realisatie van één school voor Voortgezet Onderwijs (VO) in Steenwijk.
Acties 2024 (prognose)	• Inrichten projectorganisatie: ● • Ontwerpfase opstarten: ● • Afweging financiële consequenties bij PPN 2024-2028: ●
Toelichting	• Projectorganisatie: selectie voor projectmanagementbureau is gestart. We verwachten voor de zomer de selectie af te ronden. • Ontwerpfase: ontwerpfase wordt opgestart met selectie van het ontwerpteam onder begeleiding van het projectmanagementbureau. Verwachting dat eind 2024 ontwerpteam geselecteerd is. • In maart is het raadsvoorstel behandeld waarin de financiële consequenties zijn opgenomen.

Doel	**Schoolgebouwen die functioneel, veilig, gezond, comfortabel en duurzaam zijn**
Beoogd resultaat	Realisatie van de plannen in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs.
Acties 2024 (prognose)	• Definitieve locatiekeus Sint Jansklooster en KC Friso te Steenwijk bepalen en opstarten benodigde (bestemmingsplan)procedures: ● (Sint Jansklooster) & ▲ (KC Friso te Steenwijk) • Besluit rondom renovatie of herbouw Schutsluis Blokzijl: ● • Besluit rondom nieuwbouw St Martinusschool (Vollenhove) eventueel samen met Voorpoort: ●
Toelichting	• De beoogde locatie voor Sint Jansklooster is besproken met de scholen en het dorp. De bedoeling is in de loop van 2024 raadsbesluit voor te leggen. De verwachting is dat de omgevingsprocedure hiervoor eind 24 opgestart wordt. • KC Friso: op de beoogde ontwikkellocatie is PFAS aangetroffen. In overleg met het schoolbestuur wachten we vooralsnog de ontwikkelingen in Steenwijk Zuid-Oost af. Voor 2027 zal hier zeker geen school gerealiseerd kunnen worden. • Schutsluis: Het schoolbestuur heeft voorkeur voor nieuwbouw uitgesproken gezien de huidige bouwkundige staat en het hoge energieverbruik. Vanuit het lange termijnperspectief voor Blokzijl wordt gekeken naar een geschikte locatie voor een nieuw te bouwen school. Verwachting is dat dit jaar locatiekeuze gemaakt wordt en aansluitend de omgevingsprocedure wordt voorbereid. • St. Martinus en Voorpoort: De beide schoolbesturen hebben de intentie tot samenwerking uitgesproken. In een separaat raadsvoorstel is dit aan u voorgelegd en zijn de financiële

	consequenties in beeld gebracht. Locatiestudie wordt in 2024 afgerond.

Doel	**Gebiedsgericht werken: leren door te doen**
Beoogd resultaat	Vergroten tevredenheid inwoners over hun buurt, kern of gemeente.
Acties 2024 (prognose)	• Uitwerken visiedocumenten Blokzijl en Vollenhove: ● • We vergroten de zichtbaarheid en bereikbaarheid van het gebiedsteam, onder andere door het verspreiden van flyers, promotie op (social) media en door als gebiedsteam de kernen en wijken in te trekken: ● • Ontwikkelen Gebiedsplan Steenwijk Oost: ● • Opstellen en uitvoeren uitvoeringsagenda Steenwijk Vestingstad: ●
Toelichting	• De ontwikkeling van de gebiedsvisies voor Blokzijl en Vollenhove zijn in volle gang. Voor de zomer 2024 zijn de concept teksten gedeeld met inwoners, professionals en verantwoordelijke wethouders. Aan de hand van deze consultatieronden wordt een definitief document voorgelegd aan de gemeenteraad. • De gebiedsteams draaien volop. Door de promotie en aankondigingen van de gebiedsteams weten inwoners de gebiedsteams steeds beter te vinden. • Het gebiedsplan voor Steenwijk Oost wordt opgesteld. De eerste verkenningen van het bureau dat het plan maakt zijn aan de omgeving gepresenteerd. De binnengekomen reacties worden betrokken bij de verdere uitwerking. Er zijn veel reacties binnengekomen, m.n. zorgen over het parkeren, de parkeerdruk en de mogelijke verplaatsing van een supermarkt. • De uitvoeringsagenda is opgesteld. De thema's en activiteiten zijn daarin beschrijven en tevens wat van de partijen mag worden verwacht. Periodiek is er ambtelijk overleg over de voortgang van deze uitvoering.

Doel	**Benutten denk- en doekracht inwoners**
Beoogd resultaat	Verhoging van het rapportcijfer dat inwoners geven voor de manier waarop de gemeente inwoners betrekt bij het maken van plannen (2021: 6,0 gemiddeld).
Acties 2024 (prognose)	• We voeren minimaal 3 onderzoeken uit via het inwonerspanel en vertalen de uitkomsten in gemeentelijke plannen of beleid: ● • We subsidiëren minimaal 10 inwonersinitiatieven via de regeling 'Inwonersinitiatieven zijn goud waard': ● • We onderzoeken de mogelijkheden van digitale participatie (met bijvoorbeeld platforms als Hopplr, Citizenlab of Mett): ●
Toelichting	• Voor begin 2024 hebben we 2 onderwerpen voor onderzoek via het Inwonerspanel: openbare ruimte en mantelzorg. • Per 15 maart zijn er 5 inwonersinitiatieven ondersteund met een subsidie en nog 3 in voorbereiding. • De peiling onder de leden van het inwonerspanel over de behoefte aan een digitaal participatieplatform is afgerond en dient als input voor het vervolg van het onderzoek.

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2024-2027

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2024-2027:

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2024-2027				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Integraal Huisvestingsplan (IHP) onderwijs	🟢	Ja	Ja	Nee
2. Fietsplan:				
A. Herinrichting Oldemarktseweg Thij	🟦	Ja	Ja	Nee
B. Ombouwen voetpad Bentepad-Laan van Toutenburg	🟢	Ja	Ja	Nee
C. Opstellen fietsmonitor	🟢	Ja	Ja	Nee
D. Onderzoek fietsparkeren centrum Steenwijk	🟢	Ja	Ja	Nee
E. Fietsstimuleringsacties	🟢	Ja	Ja	Nee
3. Archief en documentaire collectie Kermis- en Circusmuseum	🟢	Ja	Ja	Nee
4. Bestrijden invasieve exoten in het landelijk gebied	🟦	Ja	Ja	Nee
5. Formatie cluster Bouwkunde (team RO en projecten)	🟦	Nee	Nee	Nee
6. Huisvesting huisartsen Giethoorn	🟢	Ja	Ja	Nee
7. Vervangen/aanpassen stroompunten op standplaatsen door de hele gemeente	🟢	Ja	Ja	Nee
8. Mfc Dalzicht, Oldemarkt, groot onderhoud/renovatie/verduurzaming	🟢	Ja	Ja	Nee
9. Mfc De Burght, Vollenhove, groot onderhoud/renovatie/verduurzaming	🟢	Ja	Ja	Nee
10. Toekomstbeeld Gieterse Polder en Centrum Leefbaarheid, ecologie en economie	🟢	Ja	Ja	Nee
11. Uitbreiding capaciteit controleurs openbare ruimte	🟢	Ja	Ja	Ja
12. Vervangen bruggen Blokzijl, Noordermaten- & Matenbrug	🟢	Ja	Ja	Nee
13. Ruimtelijke visie ontwikkelingen stad Steenwijk	🟢	Ja	Ja	Nee
14. Aankoop dorpshuis Paasloo i.o.	🟢	Ja	Ja	Ja

Toelichting op de afwijking van de prognose: Herinrichting Oldemarktseweg Thij	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het is niet zeker is of uitvoering dit jaar gereed komt.
Wat zijn de oorzaken?	Een zorgvuldig participatietraject kost mogelijk meer tijd, waardoor een deel van de uitvoering mogelijk door weersomstandigheden (winterperiode) plaatsvindt in 2025.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Geen.
Welke maatregelen stellen we voor ?	Geen.

Toelichting op de afwijking van de prognose: Bestrijden invasieve exoten in het landelijk gebied	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Als gevolg van een zeer sterke toename van invasieve exoten is er meer budget benodigd omdat er met een hogere frequentie en in een uitgebreider gebied de invasieve exoten verwijderd moeten worden.
Wat zijn de oorzaken?	De invasieve exoten hebben zich de afgelopen jaren zich sterk vermeerderd en verspreid.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Er moet intensiever en frequenter gemaaid worden.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er is nu een tekort op de beschikbare middelen.
Welke maatregelen stellen we voor ?	Extra budget beschikbaar te stellen om onze wettelijke taak hierin in een samenwerkingsovereenkomst voor de komende 5 jaar te borgen.

Toelichting op de afwijking van de prognose: Formatie cluster Bouwkunde (team RO en projecten)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er zal aan het einde van het jaar vermoedelijk geld overblijven doordat de functie momenteel nog niet is ingevuld.
Wat zijn de oorzaken?	In de programmabegroting is geld beschikbaar gesteld om tijdelijk gedurende 3 jaar een extra projectleider bouwkunde aan te trekken. Voorrang is gegeven aan het aantrekken van andere functies binnen het cluster bouwkunde. Binnenkort wordt deze functie wel uitgezet.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het geld wat in 2024 resteert zal worden doorgezet naar 2025
Welke maatregelen stellen we voor ?	Geen.

Kansen en uitdagingen

Kansen:

- **Huisvesting huisartsen Giethoorn**
  Op 5 maart 2024 heeft de raad ingestemd met een herbestemming van het beschikbare budget. In plaats van gedeeltelijke sloop, renovatie en verduurzaming van het bestaande gebouw is gekozen voor nieuwbouw. Met nieuwbouw kan beter worden ingespeeld op de specifieke behoeftevraag (maatwerk) en het gebouw duurzaam en energieneutraal worden gebouwd. Bovendien is de verwachting dat nieuwbouw goedkoper is dan renovatie.

▲ **Duurzame sportinfrastructuur**

Een stabiel sportverenigingsleven draagt bij aan het beweeg- en sportaanbod in onze gemeente. Dat vraagt van de gemeente als beheerder een gedegen beheer en onderhoud van de verschillende accommodaties, waarbij we de NOC*NSF normen als richtlijn hanteren. Van de verenigingen vraagt het de inzet van veel vrijwilligers. De afgelopen jaren hebben we vanuit dit gedeelde belang en verantwoordelijkheid de 'Right to challenge' geïntroduceerd. Ook is een regeling voor verduurzaming van de veldverlichting ingevoerd, waarbij er door privatisering ruimte voor de vereniging ontstaat de veldverlichting desgewenst te upgraden naar wedstrijdverlichting, maar bovenal de energielasten te verlagen. De aanvullende impuls vanuit het energiefonds voor maatschappelijke instellingen, maakt de duurzame stap voor verenigingen makkelijker te zetten.

▲ **Samenwerkingsbereidheid in onderwijshuisvesting**

De samenwerkingsbereidheid in onderwijshuisvesting tussen schoolbesturen is toegenomen in de afgelopen periode. Het amendement van de raad blijkt een goede steun in de rug te zijn. Voor Oldemarkt, Steenwijkerwold en Steenwijk zien wij voor de langere termijn kansen tot verdere gebouwelijke samenwerking tussen scholen.

<u>Uitdagingen:</u>

▼ **Ontwikkelingen sport**

Als het om de fysieke gemeentelijke sportvoorzieningen gaat, zien we dat verschuivingen en/of aanvullingen in met name voetbalcompetities (bv. van zondag naar zaterdag en 7 x 7 voetbal) gevolgen kunnen hebben voor de gebruiksintensiteit van de aanwezige velden. Ontwikkelingen en afwegingen die zich binnen bonden en bestuurskamers afspelen, maar effect kunnen hebben op de capaciteit, het beheer en het onderhoud van gemeentelijke accommodaties.

▼ **Stijgende bouwkosten onderwijshuisvesting**

In het IHP is rekening gehouden met de VNG-normbedragen plus een opslag van 20%. Echter het blijft spannend of deze bedragen toereikend zijn in de huidige bouwmarkt.

▼ **Planning onderwijshuisvesting**

In het IHP is een planning opgenomen voor de nieuwbouw en renovatie van meerdere scholen. In de praktijk blijken dergelijke grote projecten moeilijk te plannen. Omdat alle schoolbesturen steeds meer de samenwerking opzoeken ontstaan mooie kansen echter dit vergt ook meer afstemming tussen partijen om tot een goede gebouwelijke invulling te komen. Voorts zijn er omgevingsfactoren die vertragend kunnen werken in het doorlopen van (omgevings)procedures. Ten slotte kan in de toekomst de netcongestie ons parten spelen

2.7. Bestuursprogramma 'Financiën en dienstverlening'

Rapportage op de acties uit de begroting

Financieel Beleid

Doel	Verantwoord omgaan met financiële middelen
Beoogd resultaat	Een sluitende begroting voor alle jaren is het uitgangspunt. Dit houdt in dat de structurele uitgaven en inkomsten in evenwicht zijn.
Acties 2024 (prognose)	Via alle mogelijke (bestuurlijke) kanalen, ook in regioverband, aandacht vragen voor de financiële problemen vanaf 2026: ■
Toelichting	Onder andere via de VNG Overijssel blijven we aandacht vragen voor de financiële problematiek vanaf 2026, ofwel het financieel 'ravijn'. Op landelijk niveau voert de VNG-gesprekken met het demissionaire kabinet. Deze gesprekken zijn nog niet afgerond. De lopende kabinetsformatie en de demissionaire status van het huidige kabinet maken het lastig om een inschatting te maken op welk moment exact meer duidelijkheid is te verwachten. Op dit moment is er helaas geen zicht op een structurele financiële oplossing en bereiden we ons, mede op advies van de VNG, voor op een situatie waarbij de kortingen niet worden teruggedraaid of verzacht. In hoofdstuk 3 gaan we daar nader op in.

Doel	Voldoende weerstandsvermogen
Beoogd resultaat	Om financiële tegenvallers op te kunnen vangen is voldoende weerstandsvermogen nodig. Bij een waarde van de weerstandsratio (het kengetal hiervoor) van minimaal 1 is daar sprake van (waarde in begroting 2023: 5,3).
Acties 2024 (prognose)	Bij een weerstandsratio < 1 treffen we indien nodig maatregelen: ●
Toelichting	Om te bepalen of we als gemeente beschikken over voldoende weerstandsvermogen, is het kengetal 'weerstandsratio' geïntroduceerd. De weerstandsratio is een hulpmiddel waarbij de beschikbare weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de financiële risico's die we lopen. In de Programmabegroting 2024-2027 gaan we voor 2024 uit van een waarde van 4,6, ruim boven de minimale waarde van 1. In de Perspectiefnota brengen we de kansen en uitdagingen per bestuursprogramma in beeld, maar maken we geen actueel overzicht van de financiële risico's. Dat doen we op een later moment. In de Programmabegroting 2025-2028 zullen we een actueel, integraal beeld aan u schetsen, incl. een nieuwe berekening van de weerstandsratio. Gezien de uitgangswaarde van 4,6, ruim boven de minimale waarde van 1, is de prognose dat we op koers liggen.

Doel	**Lokale (woon)lasten relatief laag**
Beoogd resultaat	Behoren tot de top 25% gemeenten van Nederland met de laagste lasten. Steenwijkerland staat 9e van de 342 gemeenten (COELO-atlas 2023).
Acties 2024 (prognose)	Geen bovengemiddelde stijgingen van de tarieven OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing: ●
Toelichting	Onze inwoners en ondernemers betalen in 2024 gemiddeld 2,1% meer aan lokale lasten. Voor de OZB en rioolrechten gaat het om 2,4% en bij de afvalstoffenheffing om 2,4%. We zijn het afgelopen jaar gestegen van plaats 9 naar plaats 7 op de ranglijst van gemeenten van Nederland met de laagste lokale lasten (zie 'Atlas lokale lasten 2024'[3]). We verwachten in 2025 ruim binnen de top 25% van de gemeenten met de laagste lokale lasten te blijven, ook als onze tarieven kostendekkend worden.

Dienstverlening

Doel	**Gemeentelijke dienstverlening sluit aan bij de behoefte**
Beoogd resultaat	Rapportcijfer voor klanttevredenheid minimaal een 7,5.
Acties 2024 (prognose)	• Uitkomsten monitoring contacten (telefonie, balie, online diensten, vergunningverlening/ruimtelijke ordening, terugbelverzoeken) en het websitegebruik worden gebruikt voor betere dienstverlening aan inwoners en ondernemers: ● • We onderzoeken de mogelijkheden voor toekomstgerichte software die onze dienstverlening (beter) ondersteunt: ● • We brengen minimaal 1 klantreis (de route die iemand aflegt als iemand een product of dienst koopt) voor een bepaald product in kaart om gericht een dienst te verbeteren: ●
Toelichting	• We vragen mensen die contact met ons hebben gehad naar hun ervaringen. We zetten onze analysetool in op gebruik van onze website. De uitkomsten van deze onderzoeken gebruiken we om onze dienstverlening aan te laten sluiten bij de behoefte. • We onderzoeken de mogelijkheden en houden de ontwikkelingen in de gaten voor de inzet van (meer) toekomstgerichte software om onze dienstverlening aan inwoners en ondernemers te ondersteunen. • We nemen in de loop van 2024 minimaal 1 dienst onder de loep.

Doel	**Onze communicatie is actief, omgevingsgericht en in duidelijke taal**
Beoogd resultaat	Steeds meer brieven, formulieren en teksten zijn in eenvoudig Nederlands geschreven ('B1-niveau').
Acties 2024 (prognose)	• Uitvoering project Duidelijke Taal, waarbij ook tenminste 3 keer per jaar ons Testpanel wordt ingezet: ● • Uitvoeren onafhankelijke audit op toegankelijkheid van onze website: ● • Uitvoeren social media scans om te weten wat er leeft en speelt bij inwoners en samenleving (omgevingsanalyse): ●

[3] Atlas lokale lasten 2024, COELO, www.coelo.nl.

Toelichting	• De eerste fysieke bijeenkomst met het Testpanel van dit jaar hebben we in februari gehad. Een tweede bijeenkomst wordt in oktober gepland. Daarnaast vragen we het Testpanel ook nog online mee te kijken met teksten. De medewerker Duidelijke Taal is in februari 2024 begonnen. Daarmee is het project Duidelijke Taal van start gegaan. • Een onafhankelijke audit op de toegankelijkheid van de website is in de loop van 2024 voorzien. • Social media scans worden continu uitgevoerd.

Projecten/ investeringen Programmabegroting 2024-2027

Stand van zaken Bestedingsplan zoals opgenomen in de Programmabegroting 2024-2027:

Stand van zaken projecten/investeringen Programmabegroting 2024-2027				
Omschrijving project/investering	**Wordt de planning gehaald?**	**Wordt project/ investering uitgevoerd volgens het laatst vastgestelde projectplan?**	**Worden middelen ingezet overeenkomstig het laatst vastgestelde projectplan?**	**Is de investering/ het project gereed?**
Bestedingsplan:				
1. Huisvesting gemeentehuis - Raadzaal	●	Ja	Ja	Nee
2. Teamleider Economie en recreatie (bedrijfsvoering)	●	Ja	Ja	Ja
3. Meer duidelijke taal	●	Ja	Ja	Nee
4. Verkiezingen	●	Ja	Ja	Nee
5. Hogere marktrente (o.b.v. bestedingsplan, incl. projecten Coalitieakkoord)	●	Ja	Ja	Nee

Kansen en uitdagingen

Kansen:

▲ **Verhoging en indexatie toeristenbelasting vanaf 2025**
Wij zijn voornemens om de toeristenbelasting met ingang van 1 januari 2025 te verhogen en vanaf dat moment het tarief jaarlijks te indexeren. Bij de verhoging zal een gedifferentieerd tarief worden gehanteerd. In de PPN 2024-2028 zullen we daartoe een voorstel aan uw raad voorleggen.

▲ **OZB-aanslag (verbeterde communicatie WOZ-waarden)**
De Waarderingskamer heeft een aantal aanbevelingen gedaan ter verbetering van de communicatie over de WOZ-waarden. Een van de aanbevelingen is om voortaan te gaan werken met 'voormeldingen'. Daarmee bedoelen we alle vormen van individueel contact met belanghebbenden over de juistheid van de bij de WOZ-taxatie gebruikte gegevens en/of de

juistheid van de voorlopige taxatiewaarde voordat de WOZ-waarde officieel wordt vastgesteld. Het voordeel van een voormelding is dat feitelijke onjuistheden snel kunnen worden hersteld en belanghebbenden op de hoogte zijn van de gebruikte gegevens.

In november hebben wij voormeldingen verstuurd naar alle kernen buiten Steenwijk. Onze ervaringen hiermee zijn positief en we zijn daarom van plan om volgend jaar voormeldingen te versturen naar de kern Steenwijk om daarmee de WOZ-bestanden verder te verbeteren.

▲ **Technologische ontwikkelingen (AI)**
Een recente ontwikkeling is 'AI' (artificial intelligence oftewel kunstmatige intelligentie). Door de opkomst van ChatGPT (open AI) is 'AI' voor veel mensen tastbaar en invoelbaar geworden. 'AI' zal naar verwachting een enorme impact hebben op de maatschappij en ook op ons als overheid. AI biedt veel kansen, maar kent ook bedreigingen. De ontwikkelingen daarin gaan razendsnel. We zien kansen om AI in te zetten bij het verbeteren van onze dienstverlening. Bijvoorbeeld het inzetten van een 'AI chatbot'. Onderwerpen waar we onderzoek naar (blijven) doen.

▲ **Digitalisering & Toegankelijkheid**
Inwoners en ondernemers doen veel zaken online. Zij verwachten (ook) van de overheid een hoog digitaal dienstverleningsniveau. We zien dat er onder meer vanuit de VNG veel aandacht is voor de ontwikkelingen op digitaal gebied (met mogelijke inzet van Artificial Intelligence en meer toekomstgerichte leveranciers) en de omnichannel-aanpak (gericht op het samenspel van kanalen in plaats van kanalen afzonderlijk te optimaliseren). Ontwikkelingen waar we bij aanhaken. Naast deze ontwikkelingen zijn er ook wetten (in voorbereiding) die onze digitale dienstverlening raken. Zo regelt de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer dat inwoners het recht hebben om digitale berichten aan de overheid te sturen. Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de wet (1-1-2025) hebben we een Aanwijzingsbesluit vastgesteld. Daarnaast zijn we aan de slag met het toegankelijk maken van onze digitale dienstverlening. En zorgen we voor een veilige toegang. Dat hoort bij de wet Digitale Overheid.

▲ **Persoonlijk contact**
Ook al doen inwoners steeds meer online, persoonlijk contact blijft nodig. Omdat mensen minder digitaal vaardig zijn, omdat de vraag of het onderwerp zich niet leent voor digitaal (aan)vragen of omdat sommige mensen nu eenmaal liever persoonlijk contact hebben. In onze dienstverlening houden we daar rekening mee. We helpen inwoners met hun (aan)vraag en als het nodig is, weten we naar wie we inwoners kunnen verwijzen (bijvoorbeeld Informatiepunt Digitale Overheid (bibliotheek)) en Sociaal Werk De Kop).

<u>Uitdagingen:</u>

▼ **Minder inkomsten uit de Algemene uitkering van het gemeentefonds vanaf 2026**
Door keuzes van het kabinet zijn de gemeentefinanciën vanaf 2026 onzeker. Het kabinet heeft besloten om vanaf 2026 een fors lager bedrag aan Algemene uitkering gemeentefonds uit te keren. Op dit moment is er helaas geen zicht op een structurele financiële oplossing en bereiden we ons, mede op advies van de VNG, voor op een situatie waarbij de kortingen niet worden teruggedraaid of verzacht.

- **Oekraïne (burgerzaken)**
  Nog altijd woedt de oorlog in Oekraïne. Hierdoor komen er nog steeds nieuwe vluchtelingen die opvang nodig hebben en ook ingeschreven moeten worden in de Basisregistratie Personen (BRP). Voor de Oekraïense vluchtelingen die hier al verblijven, wordt hun verblijf langduriger. Om hen beter mee te kunnen laten draaien in de Nederlandse samenleving is aanvulling van gegevens in de BRP noodzakelijk. Door het afnemen van verklaringen onder ede (VOE) zorgen we voor deze aanvullingen. Met zowel de 1e inschrijvingen, als de VOE's is veel inzet van medewerkers van burgerzaken gemoeid. Door het inzetten van extra medewerkers zorgen we ervoor dat dit geen gevolgen heeft voor de dienstverlening aan onze overige inwoners.

- **Inflatie en loonontwikkelingen**
  De inflatie is weer teruggekeerd tot de lagere niveaus die we voorheen kenden. Voor de lonen geldt dat niet. Het Centraal Planbureau (CPB) verwacht nog steeds hoge loongroei in 2025[4]: *Vanwege de lagere geraamde inflatie in de ramingsperiode verwachten we dat inflatiecompensatie een minder grote rol zal spelen in de loononderhandelingen voor 2025 en verder. Hierdoor is de geraamde cao-loongroei volgend jaar een stuk lager dan in 2023 en 2024, maar door de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt is deze nog steeds hoger dan voorheen.* Deze relatief hoge loongroei kan leiden tot kostenstijgingen via de bedragen die wij jaarlijks verstrekken aan de gemeenschappelijke regelingen (specifieke indexaties).

- **Schoonmaak gebouwen**
  Het huidige schoonmaakcontract is verlengd, maar loopt eind 2024 af. Een nieuw contract zal zorgen voor een stijging van de kosten.

- **Rentestijging**
  De rente is enigszins gestabiliseerd op een niveau van rond de 3%. Of dit zo blijft is ongewis en niet te voorspellen. Dit kan negatieve financiële consequenties hebben voor onze gemeente als we komende jaren gaan investeren in een aantal grote projecten.

- **Nieuwe CAO gemeentepersoneel (vanaf 2025)**
  De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft met de gezamenlijke bonden een akkoord voor een nieuwe 'Cao Gemeenten 2024' afgesloten. Deze is van toepassing voor werknemers in dienst bij gemeenten en aangesloten gemeentelijke organisaties geldt van 1 januari 2024 tot en met 31 maart 2025. De financiële gevolgen van de nieuwe CAO zijn verwerkt in voorliggende PPN. Risico bestaat dat we in 2025 worden geconfronteerd met hogere loonstijgingen in relatie tot de bedragen die we daarvoor hebben gereserveerd.

- **Problematiek No Cure, No Pay bureaus**
  In 2023 kwamen er een recordaantal bezwaren binnen via 'No Cure No Pay bureaus'. In totaal ging het om 587 bezwaren (totaal aantal bezwaren: 932). Het gevolg was dat er meer aan proceskosten moest worden vergoed in 2023 en sprake was van extra kosten voor het extern laten verwerken van deze bezwaren.

  Per 1 januari 2024 is nieuwe wetgeving van kracht geworden, waarbij de proces-kostenvergoeding nog slechts 25% bedraagt van de vergoeding over 2023. De verwachting is dat daarmee de financiële prikkel voor de 'No Cure No Pay bureaus' zal afnemen en daarmee

[4] Verantwoordingsdocument Centraal Economisch Plan (CEP) 2024 van het Centraal Planbureau, p. 13.

het aantal bezwaren. Bij het samenstellen van deze PPN is het nog te vroeg om uitsluitsel te geven of deze verwachting werkelijkheid wordt. De grote bureaus hebben weer uitgebreid campagne gevoerd via de media.

- **Privacy**

  Privacy blijft een actueel onderwerp. Als gemeente staan we voor een goede beveiliging van de persoonlijke gegevens van onze inwoners en ondernemers. Dit is ook wettelijk geregeld in de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Dat betekent dat we gegevens niet 'zomaar' kunnen delen met andere (semi-) overheidsorganisaties. Daarnaast ligt er ook op ons gebruik van persoonsgegevens een wettelijke bescherming. Die nemen we serieus. Soms lijkt dit wettelijk kader rondom het delen van informatie op gespannen voet te staan met onze dienstverlening. Het is onze inzet om te kijken naar de mogelijkheden die er binnen deze privacyregels wél zijn om zo te kunnen blijven werken aan het verbeteren van onze dienstverlening. De mogelijke inzet van Artificiële Intelligentie (AI) vraagt ook om extra waakzaamheid op het gebied van privacy. Bijvoorbeeld een op Open AI-gebaseerde tool gebruiken om een brief te versimpelen. Daarbij is het belangrijk om te realiseren dat alle data wordt gebruikt om de modellen te verbeteren. Persoonsgegevens horen daar niet in thuis.

- **Verharding**

  De laatste jaren merken we een toename in minder plezierige contacten met inwoners. Bijvoorbeeld schelden, schreeuwen en soms zelfs bedreigen. We trainen onze medewerkers hoe ze hier het beste mee kunnen omgaan. Vanaf dit jaar werken we met een registratiesysteem waarin we deze gebeurtenissen vastleggen. Daarmee krijgen we beter zicht op de aantallen en de aard hiervan.

3. Financieel beeld

3.1. Inleiding

In dit hoofdstuk presenteren we het actueel financieel meerjarenbeeld en gaan we nader in op de afzonderlijke posten die dit beeld bepalen. Zoals gebruikelijk informeren we u over zaken waar we als gemeente geen of weinig invloed op hebben. U kunt dan denken aan autonome ontwikkelingen, financiële mutaties en onontkoombare uitgaven. Met die laatste categorie bedoelen we uitgaven voortkomend uit wettelijke opgaven. Daarnaast leggen we een aantal beleidskeuzes aan u voor en zijn we helaas genoodzaakt om maatregelen te treffen om ons financieel meerjarenbeeld te verbeteren. Over de beleidskeuzes en de saldoverbeterende maatregelen gaan we graag met u in gesprek.

3.2. Financiële onzekerheden vanaf 2026

Eind 2021 stelde het kabinet het nieuwe coalitieakkoord Rutte IV vast: 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst'. Daarin besloot het kabinet vanaf 2026 een nieuwe financieringssystematiek te ontwikkelen voor gemeenten en provincies. Een uitbreiding van het lokale belastinggebied is hierbij een mogelijkheid.

Tegelijkertijd met de aankondiging van de nieuwe financieringssystematiek heeft het kabinet besloten om te korten op de algemene uitkering uit het gemeentefonds door de zogenaamde 'accressen' (of jaarlijkse groei) te 'bevriezen'.

Naast de nieuwe financieringssystematiek hebben gemeenten nog steeds last van een 'erfenis uit het verleden', de zogenaamde opschalingskorting. In 2012, bij de formatie van het Kabinet Rutte II, werd besloten tot een 'opschaling' van gemeenten door middel van verdere herindeling. Het rijk legt de 'opschalingskorting' op, omdat gemeenten door gedwongen opschaling kosten zouden besparen. De verplichte opschaling is afgeschaft, maar de bijbehorende opschalingskorting niet. Het niet afschaffen van de opschalingskorting leidde tot veel kritiek bij gemeenten. In het coalitieakkoord van het kabinet Rutte IV is het oplopende bedrag van de opschalingskorting voor deze kabinetsperiode geschrapt. Vanaf 2026 staat de opschalingskorting wél weer in de cijfers. Het gaat dan om een structurele korting van € 675 miljoen[5].

Het bovenstaande maakt dat gemeenten vanaf 2026 worden geconfronteerd met fors lagere inkomsten.

3.3. Actuele begrotingspositie

Actueel financieel beeld

In tabel 1 treft u het actueel financieel beeld aan.

[5] In de Voorjaarsnota 2024 van het rijk staat vermeld dat het demissionair kabinet heeft besloten om de oploop van de zogenaamde 'opschalingskorting' vanaf 2026 te schrappen. Daar is in voorliggende PPN – zoals gebruikelijk is - nog geen rekening mee gehouden.

Bij het opstellen van de Programmabegroting 2025-2028 zullen we de meicirculaire van het gemeentefonds verwerken. Dan zal duidelijk worden hoe we er vanaf 2024 financieel voor staan.

Tabel 1: Financieel beeld, bedragen x € 1.000

Meerjarenbeeld	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo door de raad vastgestelde Programmabegroting 2024-2027	**761**	**755**	**- 6.544**	**- 7.923**	**-**
Saldo begroting 2028 (toevoegen extra jaarschijf)					**- 8.365**
Diverse informatienota's gemeentefonds	2.694	3.109	2.800	4.284	4.984
Raadsbesluiten tot en met de vergadering van 23 april 2024	- 669	- 44	- 29	- 9	20
Autonome ontwikkelingen	- 672	- 1.303	- 1.552	- 1.535	- 1.669
Financiële mutaties	- 2.468	- 970	- 1.743	- 1.431	- 1.139
Onontkoombare uitgaven	-	- 1.354	- 634	- 472	- 471
Beleidskeuzes (incl. projecten)	2.024	- 3.401	- 1.185	- 1.020	- 3.133
Subtotaal	**909**	**- 3.963**	**- 2.344**	**- 183**	**- 1.408**
Waarvan structureel	*1.777*	*- 472*	*- 1.617*	*- 407*	*- 1.918*
Waarvan incidenteel	*- 2.893*	*- 3.491*	*- 727*	*224*	*510*
Saldo PPN 2024, excl. saldoverbeterende maatregelen	**- 354**	**283**	**- 8.161**	**- 8.330**	**- 10.283**
Saldoverbeterende maatregelen	-	4.500	5.000	5.300	5.400
Waarvan structureel	-	4.500	5.000	5.300	5.400
Waarvan incidenteel	-	-	-	-	-
Saldo PPN 2024-2028, incl. saldoverbeterende maatregelen	**- 354**	**4.783**	**- 3.161**	**- 3.030**	**- 4.883**

+ = voordeel

Bij de berekening van het meerjarig saldo is onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele inkomsten en uitgaven (I/S). Onder 'incidenteel' vallen de uitgaven en inkomsten met een eenmalig karakter en een looptijd van maximaal drie jaar. De incidentele uitgaven worden gedekt door een onttrekking aan de Algemene Reserve vrij besteedbaar, met uitzondering van nieuwe incidentele uitgaven in het lopend jaar (2024).

Het financieel beeld is grillig en de onzekerheden zijn groot. Vanaf het 'ravijnjaar' 2026 duiken we flink de 'min' in. Net als alle andere gemeenten worden we geconfronteerd met fors lagere inkomsten van het rijk vanaf 2026. En dat zien we terug in de cijfers.

<u>Financiële compensatie door het rijk</u>

In de Programmabegroting 2024-2027 gaven we aan dat *we erop vertrouwen dat het rijk op enig moment zal besluiten tot een substantieel bedrag aan structurele compensatie voor het 'ravijn' dat vanaf 2026 is ontstaan.* Op dat moment was de inzet van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) om niet alleen het 'gat' in 2026 te dichten, maar ook de oploop van de tekorten vanaf 2027. Voor alle gemeenten bedroeg dat tekort circa € 3 miljard in 2026 en circa € 5 miljard in 2027. Dat resulteert in een financieel nadeel van € 7 miljoen in 2026 en € 12 miljoen in 2027 voor onze gemeente.

Inmiddels is de Voorjaarsnota van het rijk gepubliceerd en daarin lezen we o.a. dat het rijk heeft besloten om de oploop van de zogenaamde 'opschalingskorting' te schrappen. Dat levert vanaf 2026 een voordeel van structureel € 675 miljoen op voor gemeenten. Tegelijkertijd heeft het rijk besloten om eenmalig eenzelfde bedrag te korten in 2025. Over de precieze gevolgen voor onze gemeente worden we geïnformeerd via de meicirculaire van het gemeentefonds die ten tijde van het opstellen van voorliggen PPN nog niet was gepubliceerd. De financiële gevolgen van de Voorjaarsnota van het rijk zijn daarom niet verwerkt in deze PPN. Duidelijk is wel dat het demissionair kabinet de financiële problemen voor gemeenten waarschijnlijk slechts deels zal oplossen.

De VNG heeft ons inmiddels wel laten weten dat we als gemeenten ons erop moeten voorbereiden dat de korting van het gemeentefonds van € 3 miljard vanaf 2026 niet of slechts deels wordt teruggedraaid of verzacht. Bovendien zien we in de uitingen van de VNG, bijvoorbeeld in ledenbrieven, alleen het bedrag van € 3 miljard terug. Over de oploop van de tekorten vanaf 2027 wordt niet langer gesproken.

Bovenstaande ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat we anders naar het financieel meerjarenbeeld kijken dan ten tijde van het opstellen van de begroting. We vinden het niet langer verantwoord om nog uit te gaan van de hoge bedragen aan compensatie door het rijk. We kiezen er daarom voor om andere, voorzichtiger, aannames te plegen en alvast maatregelen te treffen om ons meerjarig saldo te verbeteren.

Voor de compensatie door het rijk hanteren we nu de volgende aannames:

Financieel ravijn	**2026**	**Vanaf 2027**
Alle gemeenten (inzet VNG)	€ - 3 miljard (was € - 3 miljard)	€ - 3 miljard (was € - 5 miljard)
Gemeente Steenwijkerland	€ - 7 miljoen (was € - 7 miljoen)	€ - 7 miljoen (was - € 12 miljoen)
Minimaal % aan compensatie door het rijk	50% (was 75%)	50% (was 75%)
Verwachte compensatie door het rijk	€ + 3,5 miljoen (was € + 5,3 miljoen)	€ + 3,5 miljoen (was € 9 miljoen)

Ter illustratie zijn hieronder de nieuwe aannames geprojecteerd op het meerjarig saldo van deze PPN, zoals gepresenteerd in tabel 1. Dat resulteert in het volgende fictief meerjarenbeeld:

Bedragen x € 1.000

Meerjarenbeeld	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Saldo PPN 2024-2028, incl. saldoverbeterende maatregelen	4.783	- 3.161	-3.030	- 4.883
Aanname: compensatie rijk voor 'financieel ravijn' (50%)		+ 3.500	+ 3.500	+ 3.500
Fictief saldo PPN 2024-2028	***4.783***	***339***	***470***	***- 1.383***

+ = voordeel

Indien het rijk ons compenseert met een structureel bedrag van € 3,5 miljoen dan kunnen we behalve voor 2028 een sluitend meerjarenperspectief aan u presenteren.

Over de precieze financiële gevolgen van de Voorjaarsnota van het rijk worden de gemeenten geïnformeerd via de meicirculaire 2024 van het gemeentefonds. Hiervoor zullen we een informatienota opstellen. Daarbij zullen we rekening moeten houden met het feit dat er mogelijk aanvullende maatregelen nodig zijn om de gemeentelijke financiën op orde te krijgen.

Diverse informatienota's:

Na het vaststellen van de Programmabegroting 2024-2027 heeft u diverse informatienota's ontvangen die in voorliggende PPN zijn verwerkt. De informatienota voor de septembercirculaire van het gemeentefonds heeft uw raad al voor de begrotingsbehandeling ontvangen, maar deze is zoals gebruikelijk niet verwerkt in de begroting.

Tabel 2: Diverse informatienota's, bedragen x € 1.000

Meerjarenbeeld	2024	2025	2026	2027	2028
Diverse informatienota's gemeentefonds:					
Informatienota 17 oktober 2023 (septembercirculaire GF 2023 en BUIG budget)	2.491	2.421	2.267	3.813	4.570
Informatienota 6 februari 2024 (decembercirculaire GF 2023)	203	688	533	471	414
Totaal informatienota's	**2.694**	**3.109**	**2.800**	**4.284**	**4.984**
Waarvan structureel	*2.694*	*3.109*	*2.800*	*4.284*	*4.984*
Waarvan incidenteel	-	-	-	-	-

+ = voordeel

Raadsbesluiten tot en met de vergadering van 23 april 2024

De financiële gevolgen van de besluiten tot en met de raadsvergadering van 23 april 2024 zijn verwerkt in deze nota:

Tabel 3: Raadsbesluiten, bedragen x € 1.000

Meerjarenbeeld	I/S	2024	2025	2026	2027	2028
Raadsbesluiten tot en met de vergadering van 23 april 2024:						
10/10/23: kapitaallasten verplaatsen paardenbak in Blankenham	S	- 6	- 6	- 6	- 6	- 6
28/11/23: Congresvoorziening De Meenthe:						
Voorbereidingskosten	I	- 35	-	-	-	-
Investeringskrediet	I	- 590	-	-	-	-
Hogere huurinkomsten	*S*	-	-	*15*	*35*	*64*
19/12/23: Belastingverordeningen 2024	S	14	14	14	14	14
19/12/23: Hogere opbrengst bruggelden	S	5	5	5	5	5
19/12/23: Rente woningbouwlocatie Tuk	S	- 58	- 58	- 58	- 58	- 58
Totaal raadsbesluiten		**- 669**	**- 44**	**- 29**	**- 9**	**20**
Waarvan structureel		*- 44*	*- 44*	*- 29*	*- 9*	*20*
Waarvan incidenteel		*- 625*	-	-	-	-

+ = voordeel

Autonome ontwikkelingen

Met autonome ontwikkelingen bedoelen we ontwikkelingen die onontkoombaar zijn en waar we geen invloed op hebben. De autonome ontwikkelingen zijn in onderstaande tabel gespecificeerd, onderverdeeld naar mee- en tegenvallers.

Tabel 4a: Autonome ontwikkelingen (meevallers), bedragen x € 1.000

Meerjarenbeeld	I/S	Investering	2024	2025	2026	2027	2028
Meevallers:							
AU gemeentefonds: compensatie lonen en prijzen (stelpost)	S	-	-	3.845	3.725	3.725	3.719
Prijscompensatie inkomsten (2,0%)	S	-	-	272	273	274	274
Extra inkomsten OZB a.g.v. areaaluitbreiding	S	-	-	45	45	45	45
Totaal meevallers		**-**	**-**	**4.162**	**4.043**	**4.044**	**4.039**
Waarvan structureel	*S*		-	*4.162*	*4.043*	*4.044*	*4.039*
Waarvan incidenteel	*I*		-	-	-	-	-

+ = voordeel

Een aantal posten lichten we hieronder toe.

Prijscompensatie inkomsten (2,0%)

Zie paragraaf 4.4.

AU gemeentefonds: compensatie lonen en prijzen (stelpost)
Op basis van de septembercirculaire 2023 van het gemeentefonds wordt voor 2025 en volgende jaren een hogere algemene uitkering uit het gemeentefonds voor loon- en prijsontwikkelingen verwacht. Bij het opstellen van de Programmabegroting 2025-2028 worden de werkelijke bedragen op basis van de meicirculaire 2024 van het gemeentefonds berekend en toegevoegd.

Tabel 4b: Autonome ontwikkelingen (tegenvallers), bedragen x € 1.000

Meerjarenbeeld	I/S	Investering	2024	2025	2026	2027	2028
Tegenvallers:							
CAO gemeentepersoneel: verhoging salarissen	S	-	- 1.768	- 2.097	- 2.097	- 2.097	- 2.097
Lagere pensioenpremies ABP (werkgeversdeel)	S	-	420	420	420	420	420
Verrekening met stelpost 'indexatie lonen en sociale lasten 2024 (4,7%)	S	-	1.581	1.568	1.552	1.535	1.535
Storting in de voorziening maatschappelijk vastgoed	S	-	- 470	- 470	- 470	- 470	- 470
Storting in de voorziening speelvoorzieningen	S	-	-	-	- 200	- 200	- 200
Prijscompensatie uitgaven (2,0%)	S	-	-	- 657	- 619	- 614	- 628
Stelpost: indexatie lonen en sociale lasten (4,4%)	S	-	-	- 1.645	- 1.630	- 1.602	- 1.602
Stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden (+20)	S	-	- 320	- 320	- 320	- 320	- 320
Indexering Jeugdzorg (4%)	S	-	-	- 720	- 720	- 720	- 720
Indexering WMO (4%)	S	-	-	- 540	- 540	- 540	- 540
Indexering Sociaal Werk (4%)	S	-	-	- 95	- 95	- 95	- 95
Indexering Participatiewet (3%)	S	-	-	- 330	- 330	- 330	- 330
Stelpost: begroting Veiligheidsregio IJsselland	S	-	-	- 293	- 293	- 293	- 293
Stelpost: begroting GGD IJsselland	S	-	-	- 89	- 89	- 89	- 89
Stelpost: begroting Omgevingsdienst IJsselland	S	-	- 115	- 114	- 80	- 80	- 80
Areaaluitbreiding extra uitgaven (openbare verlichting, plantsoenen en wegen)	S	-	-	- 84	- 84	- 84	- 84
Aanpassen jaarschijf 2028 (verkiezingen)	S	-	-	-	-	-	140
Aanpassen jaarschijf 2028 (bermen)	S	- 637	-	-	-	-	- 51
Aanpassen jaarschijf 2028 (levensduurverlengende maatregelen)	S	- 261	-	-	-	-	- 21
Aanpassen jaarschijf 2028 (routekaart energieneutraal maatschappelijk vastgoed 2050)	S	- 400	-	-	-	-	- 30
Aanpassen jaarschijf 2028 (bruggen)	S	- 341	-	-	-	-	- 22
Aanpassen jaarschijf 2028 (oeverconstructies)	S	- 166	-	-	-	-	- 11
Aanpassen jaarschijf 2028 (jachthavens)	S	- 95	-	-	-	-	- 6
Aanpassen jaarschijf 2028: IHP, de Ruiterschool, Kuinre	S	- 1.340	-	-	-	-	- 115
Totaal tegenvallers		**- 3.240**	**- 672**	**- 5.465**	**- 5.595**	**- 5.579**	**- 5.708**
Waarvan structureel	*S*		*- 672*	*- 5.465*	*- 5.595*	*- 5.579*	*- 5.708*
Waarvan incidenteel	*I*		-	-	-	-	-

+ = voordeel

Een aantal posten is hieronder toegelicht.

Nieuwe CAO gemeentepersoneel 2023 en sociale lasten en premies (i.r.t. beschikbare bedragen op een stelpost)
De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft met de gezamenlijke bonden een akkoord voor een nieuwe 'Cao Gemeenten 2024' afgesloten. Deze is van toepassing voor werknemers in dienst bij gemeenten en aangesloten gemeentelijke organisaties en geldt van 1 januari 2024 tot en met 31 maart 2025. De financiële gevolgen van de nieuwe CAO zijn verwerkt in voorliggende PPN.

Voor 2024 zijn we in de Programmabegroting 2024-2027 uitgegaan van een looncompensatie van 4,7%. Dit percentage is bepaald op basis van de raming van het CPB uit het voorjaar van 2023, conform de systematiek die is vastgelegd in onze 'Kadernota financieel beleid gemeente Steenwijkerland 2018'.

De nieuwe cao kent onder andere een salarisverhoging van 6% die in twee delen wordt toegekend. De grootste stijging van 4,75% is per 1 januari 2024 doorgevoerd. In oktober 2024 volgt een tweede verhoging van 1,25%. De gemiddelde loonstijging op basis van de nieuwe cao ligt daarmee boven het percentage van 4,7% waarmee we vorig jaar hebben gerekend. Tegelijkertijd doet zich een meevaller voor bij de pensioenpremies (werkgeversdeel). Gevolg is dat de gereserveerde bedragen in de begroting nagenoeg toereikend zijn om de nieuwe cao te kunnen bekostigen.

NB Op 24 april 2024 is de nieuwe 'CAO Rijk 2024-2025' vastgesteld. Onderdeel van de gemaakte afspraken is een gemiddelde loonsverhoging van 9,7%. De looptijd van de nieuwe CAO is van 1 juli 2024 tot en met 31

december 2025. De salaris- en vergoedingsbedragen voor politieke ambtsdragers (raad en college van B&W), die voortkomen uit de nieuwe CAO Rijk, worden na het zomerreces bekendgemaakt. De financiële gevolgen zullen we verwerken in de Najaarsnota 2024 (voor het begrotingsjaar 2024) en de Programmabegroting 2025-2028 (structurele doorwerking).

Stelpost: indexatie lonen en sociale lasten 2025 (4,4%)
Zie paragraaf 4.3.

Prijscompensatie 2,0% uitgaven en inkomsten
Zie paragraaf 4.4.

Indexering Jeugdzorg, WMO, Sociaal Werk (4,0%)
De gemeente heeft lopende contracten met verschillende zorgaanbieders (onder andere voor de WMO en Jeugdvoorzieningen). Deze contracten houden zich veelal aan de NZA (Nederlandse Zorg Autoriteit) index. Er wordt uitgegaan van een gemiddelde index van 4,0% in plaats van de prijsindex van 2,0% die wij zelf als gemeente hanteren voor 2025 (zie paragraaf 4.4).

Stelpost: Veiligheidsregio IJsselland, GGD IJsselland, Omgevingsdienst IJsselland
Van onderstaande gemeenschappelijke regelingen hebben we de begrotingen voor 2025 ontvangen:
- Veiligheidsregio IJsselland;
- GGD IJsselland;
- Omgevingsdienst IJsselland.

Deze begrotingen zullen nog voor de raadsbehandeling van de PPN aan u worden aangeboden. Uit de drie begrotingen blijkt dat de bijdrage voor de deelnemende gemeenten vanaf het jaar 2025 omhooggaat. Dat geldt dus ook voor onze gemeente. In totaal gaat het om een extra structurele bijdrage van € 462.000. Hiervoor nemen we alvast een 'stelpost' op, waardoor we in financiële zin al rekening houden met deze financiële tegenvallers.

Financiële mutaties
In bijlage 6.1 zijn de structurele en incidentele financiële mutaties of ook wel 'budgetafwijkingen' voor het begrotingsjaar 2024 vermeld en van een nadere toelichting voorzien. We vragen u om in te stemmen met deze financiële mutaties.

Onontkoombare uitgaven
Vanwege de financiële tekorten vanaf 2026 hebben we als college de organisatie gevraagd om maximaal terughoudend te zijn met het indienen van nieuwe plannen. Er is geen ruimte voor nieuwe ambities die geld gaan kosten. De nadruk ligt op de uitvoering van bestaande plannen en ambities. Om een reëel financieel meerjarenperspectief te kunnen schetsen, hebben we uiteraard wel gevraagd om de zogenaamde 'onontkoombare uitgaven' in beeld te brengen. Dit zijn uitgaven als gevolg van verander(en)de wet- en regelgeving. In bijlage 6.1 zijn deze 'onontkoombare uitgaven' gepresenteerd en toegelicht. We leggen deze uitgaven ter kennisname aan u voor en zullen deze verwerken in de komende begroting.

3.4. Beleidskeuzes (incl. projecten)

Naast de onontkoombare uitgaven vanwege wettelijke taken, ligt ook een aantal beleidskeuzes voor met financiële consequenties. Deze claims zijn onderdeel van bestaand beleid. De beleidskeuzes zijn in onderstaande tabel opgenomen en daaronder toegelicht.

Tabel 5: Beleidskeuzes (incl. projecten), bedragen x € 1.000

	Beleidskeuzes, incl. projecten	I/S	Investering	2025	2026	2027	2028
	Woningbouw:						
B 1.1	Startersleningen	I	-	- 550	-	-	-
	Onttrekking aan de Reserve Volkshuisvesting	*I*	-	*550*	-	-	-
	Totaal beleidskeuzes 'Woningbouw'		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
	Werk en economie:						
B 2.1	Personele uitbreiding Juridisch Advies Grondzaken	S	-	- 95	- 95	- 95	- 95
	Beschikbaar budget (0,17fte)	*S*	-	*16*	*16*	*16*	*16*
B 2.2	Projectleider arbeidsmarktprojecten	I	-	- 95	-	-	-
	Beschikbaar budget voor arbeidsmarktbeleid	*I*	-	*50*	-	-	-
B 2.3	Economische koers:						
	Personele uitbreiding (50% voor toerisme en 50% voor duurzaamheid)	*I*	-	*- 95*	*- 95*	-	-
	Beschikbaar budget (0,09 fte)	*I*	-	*11*	*11*	-	-
	Activiteiten benoemd in de Economische agenda	*I*	-	*- 165*	*- 165*	-	-
	Totaal beleidskeuzes 'Werk en economie'		**-**	**- 374**	**- 329**	**- 79**	**- 79**
	Samenredzaam:						
B 3.4	Onderwijsachterstanden	I	-	- 80	-	-	-
	Totaal beleidskeuzes 'Samenredzaam'		**-**	**- 80**	**-**	**-**	**-**
	Vitaal Platteland:						
B 4.1	Gebiedsontwikkeling en ontsluiting Ossenzijl:						
	Kapitaallasten (gemeentelijk aandeel)	S		-	-	-	- 317
	Jaarlijkse onderhoudskosten	S		-	-	-	- 40
B. 4.2	Ontsluiting Blokzijl:						
	Actualisatie kapitaallasten (gemeentelijk aandeel)	S		-	-	- 272	- 268
	In begroting opgenomen	*S*		-	-	*195*	*195*
	Jaarlijkse onderhoudskosten	S		-	-	- 30	- 30
	Totaal beleidskeuzes 'Vitaal Platteland'		**-**	**-**	**-**	**- 107**	**- 460**
	Leefbare steden en kernen:						
B 6.1	Unilocatie Voortgezet Onderwijs (VO) Steenwijkerland:						
	Extra investering in aanvulling op het IHP (2-locatiemodel)	S	- 25.592	-	-	-	- 1.765
B 6.2	Museum Steenwijk:						
	Investering (na fondsenwerving)	S	- 1.590	-	- 101	- 101	- 101
	Jaarlijkse beheerkosten	S		-	- 30	- 30	- 30
	Exploitatie en energie	S		-	- 88	- 88	- 88
	Eenmalige lasten	I		- 3.537	-	-	-
	Eenmalige lasten, in begroting opgenomen	*I*		*277*	-	-	-
	Beschikbaar budget binnenstad	*I*		*1.340*	-	-	-
B 6.3	OHV Vollenhove, extra investering t.o.v. IHP:						
	Voor huisvesting 'De Voorpoort' (onder 1 dak)	S	- 1.294	- 4	- 57	- 71	- 70
	Voor compensatie VENO door aanleg van een kunstgrasveld	S	- 540	- 45	0	- 43	- 42
B 6.4	Essentaksterfte	S	-	- 40	- 40	- 40	- 40
B 6.5	Uitbreiding formatie (1fte), projectleider civiele projecten	S	-	- 95	- 95	- 95	- 95
	Beschikbaar budget voor woningbouw	*S*	-	*30*	*30*	*30*	*30*
B 6.6	Faunapassage Veneweg Wanneperveen	I	-	- 45	-	-	-
	Jaarlijkse beheerkosten (onderhoud)	S	-	0,0	-0,2	-0,2	-0,2
B 6.7	Fietspad Steenwijkerdiep	S	- 375	- 24	- 23	- 23	- 23
B 6.8	Verbeteren fietsverbinding Steenwijk-Giethoorn (Beulakerweg)	S	- 1.495	- 20	- 42	- 41	- 41
	Subsidie rijk: Investeringsimpuls Verkeersveiligheid 2e tranche	*I*	*166*	-	-	-	-
	Subsidie provincie (nog niet beschikbaar): Doeluitkering Verkeer en Vervoer	*I*	*665*	-	-	-	-
B 6.9	Levensduur verlengende maatregel Dwarsgracht	S	- 221	- 18	- 17	- 17	- 17
	Beschikbaar budget (voorziening wegen)	*S*	-	*30*	-	-	-
B 6.10	Openbare watertappunten, onderhoudskosten	S	-	- 7	- 7	- 7	- 7
B 6.11	Opwaardering begraafplaatsen	S	-	- 50	- 50	- 50	- 50
	Dekking via lijkbezorgingsrechten	*S*	-	*50*	*50*	*50*	*50*
B 6.12	Sportvelden Groene Long (hockey, korfbal en hondenschool)	S	- 985	- 88	- 87	- 85	- 83
	Beschikbaar budget	*S*	*685*	*50*	*51*	*50*	*50*
	Eenmalige kosten	I	-	- 78	-	-	-

Beleidskeuzes, incl. projecten (vervolg)		I/S	Investering	2024	2025	2026	2027	2028
B 6.13	Cultuurhistorische waardenkaart Steenwijkerland	I	-	-	- 150	-	-	-
B 6.14	Restauratie monumentaal orgel Grote Kerk Steenwijk, gemeentelijke bijdrage	I	-	-	- 50	-	-	-
B 6.15	Reclame uitingen Giethoorn	I	-	-	- 67	- 34	-	-
B 6.16	Groot onderhoud Kulturhus "De Eendracht Giethoorn"	I	-	-	- 144	-	-	-
	Beschikbare subsidie vanuit het Duurzaamheidsfonds Steenwijkerland	*I*	-	-	*84*	-	-	-
B 6.17	Renovatie tennisbanen Tennisclub Vollenhove, gemeentelijke bijdrage	I	-	-	- 31	-	-	-
	Totaal beleidskeuzes 'Leefbare steden en kernen'		**- 30.577**	**2.024**	**- 2.631**	**- 540**	**- 561**	**- 2.321**
	Financiën en dienstverlening:							
B 7.1	Noodzakelijke aanpassingen (achterstallig onderhoud) gemeentehuis	S	-	-	- 250	- 250	- 250	- 250
B 7.2	Toezicht toeristenbelasting	S	-	-	- 25	- 25	- 25	- 25
	Hogere opbrengst toeristenbelasting (incl. forensenbelasting)	*S*	-	-	*25*	*25*	*25*	*25*
B 7.3	Professionalisering evenementen met een representatief karakter	S	-	-	- 20	- 20	- 20	- 20
	Bestaand budget	*S*	-	-	*20*	*20*	*20*	*20*
B 7.4	Koersdocument overheidscommunicatie	I	-	-	- 43	- 43	-	-
B 7.5	Representatie / Kabinet	S	-	-	- 24	- 24	- 24	- 24
	Totaal beleidskeuzes 'Financiën en dienstverlening'		**-**	**-**	**- 317**	**- 317**	**- 274**	**- 274**
	Totaal beleidskeuzes (incl. projecten)		**- 30.577**	**2.024**	**- 3.401**	**- 1.185**	**- 1.020**	**- 3.133**
	Waarvan structureel			-	*- 583*	*- 829*	*- 991*	*- 3.104*
	Waarvan incidenteel			-	*- 2.818*	*- 326*	-	-

+ = voordeel

De beleidskeuzes zijn hieronder toegelicht.

B 1.1 Startersleningen

Er is een bedrag van € 550.000 nodig om in 2025 meerdere startersleningen aan te kunnen bieden. Vorig jaar is extra krediet beschikbaar gesteld voor startersleningen. Begin dit jaar liep dit storm (eerste kwartaal al 11 aanvragen) en de verwachting is dat de aanvragen zullen blijven komen, omdat bijvoorbeeld Sint Jansklooster en Blokzijl nog in de verkoop gaan. Dit bedrag wordt onttrokken aan de reserve Volkshuisvesting. Het bedrag wordt gestort in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlands gemeenten (SVn) voor de starterslening van de gemeente Steenwijkerland. Het is een revolverend fonds. De middelen komen weer terug in het fonds. Mocht de gemeente stoppen met de starterslening, dan komen de middelen, afhankelijk van de looptijd van de dan nog lopende leningen, terug in het fonds.

B 2.1 Personele uitbreiding Juridisch Advies Grondzaken

"Duurzaam Doorbouwen", dat is de titel van het coalitieakkoord, waar ons college sinds 2022 aan werkt. Dit motto zien we (onder andere) vertaald in een ambitieus ruimtelijk programma voor zowel ruimtelijke ontwikkeling, civiele projecten als investeringen in ons maatschappelijk vastgoed. Om deze ambities waar te kunnen maken zijn niet alleen projectleiders nodig.

Projectleiders maken in hun projectteams ook gebruik van de inzet van andere medewerkers vanuit de organisatie, waaronder juridisch advies grondzaken. Met de huidige capaciteit aan juridisch advies binnen het cluster grondzaken is het op dit moment niet mogelijk om de gewenste en gevraagde inzet te kunnen leveren. We zien niet alleen een toename van de hoeveelheid projecten, ook de complexiteit van projecten neemt toe en de projecten vragen om actiever grondbeleid van de gemeente. Daarnaast hebben we te maken met wijzigende wetgeving zoals omgaan met het Didamarrest en de introductie van de Omgevingswet.

Steeds vaker huren we tijdelijk extern advies in. Naast hogere kosten dan vaste inhuur, mis je hiermee continuïteit en kunnen we de dossierkennis niet goed verankeren. Door uitbreiding van de capaciteit juridisch advies grondzaken zijn we beter in staat om de gevraagde ambities waar te kunnen maken, adequater en sneller in te kunnen spelen op gewenste maatschappelijk vastgoed- en woningbouw ontwikkelingen.

B 2.2 Projectleider arbeidsmarktprojecten

De werkgelegenheid neemt harder toe dan het Nederlands gemiddelde. Dat wil niet zeggen dat zowel werkzoekenden als bedrijven daadwerkelijk kunnen kiezen: naast de kwantitatieve mismatch is ook sprake van een kwalitatieve mismatch op de arbeidsmarkt. De verandering van werk gaat zo snel dat de behoefte toeneemt aan mensen met specifieke opleidingen, kennis en vaardigheden. Ontgroening en vergrijzing zorgen voor krapte op de arbeidsmarkt. Ook binnen onze gemeente is de zoektocht naar personeel één van de belangrijkste uitdagingen voor onze ondernemers.

Vanuit het Actieplan Werkt! Hebben we de afgelopen jaren via verschillende projecten gewerkt aan de arbeidsmarkt. Regionale Praktijk Academie (RPA) is een van de voorbeeldprojecten die hieruit voort zijn gekomen. Deze projecten lopen voor een groot deel door in de nieuwe economische agenda Steenwijkerland. Onder andere wordt gekeken hoe de doorontwikkeling van het RPA een van de nieuwe projecten binnen de regiodeal Zwolle kan zijn.

Met de regionale Human Capital Agenda (regio Zwolle), die inzet op beschikbaarheid, wendbaarheid, inclusiviteit en arbeidsbesparende innovatie, willen we blijven kunnen inzetten vanuit de gemeente Steenwijkerland op een toekomstbestendige arbeidsmarkt zodat inwoners en ondernemers in staat zijn om actuele en toekomstbestendige arbeidsmarktvraagstukken het hoofd te kunnen bieden.

De middelen voor een projectleider arbeidsmarktprojecten is de afgelopen drie jaar incidenteel gefinancierd en loopt eind 2024 af. Zonder de extra middelen kunnen wij de acties benoemd onder Productief Steenwijkerland – arbeidsmarkt, waaronder projectleiding RPA vanaf 2025 niet meer uitvoeren. Het uitvoeren van de activiteiten uit de economische agenda is geen wettelijke taak. De raad heeft door het accorderen van de begroting alleen ingestemd met het opstellen en uitvoeren van een economische agenda.

B 2.3 Economische koers: personele uitbreiding en activiteiten benoemd in Economische agenda

Een van de acties uit de programmabegroting 2024-2027 is het opstellen van een economische agenda. Het zijn uitdagende tijden voor ondernemend Steenwijkerland. We komen uit de Coronacrises, oorlog in Oekraïne, stijgende prijzen, grondstoffentekorten, structurele krapte op arbeidsmarkt. Werk dat verandert en aan de vooravond van grote transities; energie, klimaat en duurzaamheid. Tegen deze achtergrond is – in samenwerking met o.a. de Business Club Steenwijkerland (BCS) – de economische koers bepaald. De gemeente heeft een rol in het versterken van de economie, lokaal en regionaal. Dat kunnen en willen we echter niet alleen. Als uitwerking van de koers worden de uit te voeren activiteiten weergegeven. Samengevat gaat het om een economie dat:

- zich meer richt op brede welvaart;
- weerbaar, wendbaar en veerkrachtig is;
- duurzaam, toekomstbestendig en innovatief is.

Het uitvoeren van de activiteiten uit de economische koers is geen wettelijke taak. De raad heeft door het accorderen van de begroting enkel ingestemd met het opstellen en uitvoeren van een economische agenda. Als de raad geen extra financiële middelen beschikbaar stelt kunnen een aantal activiteiten niet worden uitgevoerd. Deze 'winstwaarschuwing' is overigens ook afgegeven in het participatietraject. Om die reden zijn met ondernemers(organisaties) en instanties de activiteiten reeds geprioriteerd. Niet alle geprioriteerde activiteiten kunnen met de bestaande formatie/middelen worden uitgevoerd. Dat vraagt een heroriëntatie van de werkzaamheden.

B 3.4 Onderwijsachterstanden

Door landelijke regelgeving zijn de uitgaven voor voorschoolse educatie sterk gestegen, waardoor er te weinig geld resteert voor de overige onderdelen van het onderwijsachterstandenbeleid, waaronder voor Samen voor Ryan. De voorziene tekorten zijn structureel en bedragen circa € 80.000 (in 2025) oplopend tot naar verwachting € 211.000 (in 2027).

We willen samen met de maatschappelijke partners binnen Samen voor Ryan onderzoeken hoe we de inkomsten en uitgaven voor het gehele onderwijsachterstandenbeleid met elkaar in balans kunnen brengen. Daarbij willen we een integrale afweging maken tussen voorschoolse educatie, Samen voor Ryan en de overige onderdelen van het onderwijsachterstandenbeleid. Het kost echter tijd om dit op een zorgvuldige manier te doen. Wanneer de gemeenteraad deze incidentele middelen niet ter beschikking stelt, is er te weinig tijd om op een zorgvuldige manier af te wegen waar er het best gesneden kan worden in de ambities en activiteiten van Samen voor Ryan.

We zetten de onderuitnutting van de NPO[6]-middelen in om de tekorten te beperken. Na toevoeging van de NPO-middelen resteert er een gat in de begroting voor Samen voor Ryan van € 80.000 in 2025 oplopend tot € 211.000 in 2027.

We vragen geen extra geld voor 2026 en verder, maar eenmalig € 80.000 in 2025, omdat we beheersmaatregelen willen treffen om de uitgaven vanaf 2026 en verder in lijn te brengen met de inkomsten. Om dat op een zorgvuldige manier te kunnen doen, is tijd nodig waarin wij (samen met het netwerk) vanuit de inhoud onderzoeken welke activiteiten binnen Samen voor Ryan het meest bijdragen aan de ambitie, voor welke activiteiten cofinanciering mogelijk is, welke activiteiten beëindigd kunnen worden en welke andere beheersmaatregelen mogelijk zijn (zoals bijv. het aanpassen van de doelgroep van VVE[7]). Met een incidenteel bedrag van € 80.000 in 2025 is een zorgvuldig onderzoek hiernaar mogelijk. Positief neveneffect van een zorgvuldig proces is dat het kan leiden tot een versterking van het netwerk. Immers: samen met partners worden de ambities opnieuw bekeken, waardoor het netwerk zich opnieuw committeert aan de (hernieuwde) ambities van Samen voor Ryan. Juist de samenwerking tussen partijen is de kracht van Samen voor Ryan.

B 4.1 Gebiedsontwikkeling en ontsluiting Ossenzijl

Op 14 november 2023 hebben we kennisgenomen van het door Plaatselijk Belang Ossenzijl (PBO) gewenste tracé voor de ontsluiting van Ossenzijl. Vervolgens hebben we de provincie gevraagd rekening te houden met het gewenste tracé in de ontwikkeling van de Ecologische verbindingszone tussen de Rottige Meente en de Weerribben. Tegelijkertijd hebben we besloten om extern advies in te winnen om de financiële haalbaarheid van het gewenst tracé van de randweg in overleg met PBO verder te onderzoeken.

Voor Ossenzijl is in samenwerking met PBO, een communicatiebureau en een lobbykantoor gewerkt aan een bidbook met onderzoek naar mogelijk kansrijke (Europese) fondsen en de daarbij behorende voorwaarden. Dit bidbook is noodzakelijk, omdat duidelijk is geworden dat er op dit moment geen directe aansluiting is bij vastgestelde project- en programmafondsen op provinciaal- en rijksniveau. Om het benodigde resterende budget te verkrijgen is daarom lobby noodzakelijk. Een succesvolle lobby op nationaal niveau kan de weg naar Europese beslissers verkorten. Eind 2024 verwachten we

[6] NPO staat voor Nationaal Programma Onderwijs.
[7] VVE staat voor Voor- en vroegschoolse educatie.

helderheid te hebben over de mogelijkheid om de ontsluiting voor Ossenzijl mogelijk te maken. We zullen u daarover informeren.

In de begroting is voor de ontsluiting Ossenzijl een krediet van € 5 miljoen opgenomen als gemeentelijke bijdrage in de totale investering. De kapitaallasten die zijn gemoeid met ons gemeentelijke aandeel zijn nog niet verwerkt in de begroting. Wij stellen voor om dat nu wel te doen, zodat u de verschillende beleidskeuzes tegen elkaar af kunt wegen. Ook hebben we de jaarlijkse onderhoudskosten alvast in beeld gebracht (ruwe raming).

We beseffen ons goed dat het niet reëel is om te veronderstellen dat het project in 2028 is gerealiseerd. Toch brengen we de kapitaallasten van onze gemeentelijke bijdrage alvast in beeld om u in staat te stellen de verschillende projecten integraal te wegen.

B 4.2 Ontsluiting Blokzijl

Met betrekking tot de ontsluiting van Blokzijl wordt een visie ontwikkeld over de inbedding van het voorkeurstracé en zijn verkennende (ambtelijke) gesprekken gevoerd met de provincie Overijssel om cofinanciering te verwerven. Nadat de visie van Blokzijl is aangeboden aan ons college kunnen we vervolgstappen ondernemen. Dat houdt dan in dat we de financiële gevolgen van het tracé meer concreet kunnen ramen. Hierover zullen we u informeren.

In de begroting is voor de ontsluiting Blokzijl een krediet van € 4,5 miljoen opgenomen als gemeentelijke bijdrage in de totale investering. Ook is rekening gehouden met de bijbehorende kapitaallasten van € 195.000 structureel vanaf 2027. Vanwege de hogere rente vallen de kapitaallasten die zijn gemoeid met het gemeentelijk aandeel in de investering hoger uit. Net als voor het project Gebiedsontwikkeling en ontsluiting Ossenzijl zijn ook de jaarlijkse onderhoudskosten voor de ontsluiting Blokzijl alvast in beeld gebracht en opgenomen in deze PPN.

B 6.1 Unilocatie Voortgezet Onderwijs (VO) Steenwijkerland

Tijdens de raadsvergadering van 26 maart 2024 heeft u besloten in te stemmen met de realisatie van de unilocatie voor het Voortgezet Onderwijs in Steenwijkerland volgen de zogenaamde 'Basisvariant 2023'. Daarbij heeft u ons als college opgedragen om bij de PPN 2024-2028 of uiterlijk bij de behandeling van de Programmabegroting 2025-2028:

- Een definitief voorstel voor de integrale financiële afweging aan u voor te leggen;
- In aanvulling op de 'Basisvariant 2023' te blijven zoeken naar mogelijkheden en (externe) middelen om minimaal een Energieneutraal Gebouw (ENG), gasloos (variant ENG) en een circulaire bouw index (BCI) van meer dan 30% na te streven.

Tevens is een amendement aangenomen waarin wij als college het volgende worden opgedragen: *Bij de uitwerking van het definitieve voorstel voor de integrale afweging binnen de PPN 2024-2028, de optie van (beperkte) doordecentralisatie als maatwerkoplossing in beschouwing te nemen.*

In de begroting is geen rekening gehouden met een unilocatie, maar is uitgegaan van een 2-locatie model voor een totale investering van € 15,1 miljoen. De unilocatie vergt een aanvullende investering van onze gemeente voor een bedrag van € 25,6 miljoen. Dit bedrag valt circa € 5 ton lager uit dan op basis van het raadsvoorstel, omdat in de begroting voor het IHP al een voorbereidingskrediet van € 5 ton was opgenomen voor het 2-locatiemodel. In onderstaande tabel zijn de bedragen nader uitgesplitst:

Unilocatie Voortgezet Onderwijs (VO) Steenwijkerland		Investering	2025	2026	2027	2028
Investering	S	- 44.093.991	-	- 1.500	- 3.000	- 2.349.160
Voorbereidingskrediet	I	- 800.000	-	-	-	-
IHP in de begroting: voorbereidingskrediet (2-locatiemodel)	I	500.000	-	-	-	-
Bijkomende kosten	I	- 2.198.106	-	-	-	-
Eigen bijdrage schoolbestuur	I	5.100.000	-	-	-	-
Subsidie ventilatie, bijdrage Rijk	I	800.000	-	-	-	-
IHP in de begroting: krediet (2-locatiemodel)	S	15.100.000	-	1.500	3.000	584.151
Subtotaal		**- 25.592.097**	**-**	**-**	**-**	**- 1.765.009**

In voorliggende PPN is het aanvullend krediet opgenomen inclusief de bijbehorende kapitaallasten.

Er hebben diverse gesprekken plaats gevonden (met o.a. VO, BNG) over door decentraliseren naar de school. Dit blijkt een te grote last te leggen op ratio's van de school en zal leiden tot opmerkingen van het Ministerie, waardoor het VO heeft aangegeven dit niet te kunnen dragen. Op basis van deze uitkomst wordt momenteel onderzocht in hoeverre doordecentralisatie naar een aparte entiteit (stichting) haalbaar is. Hierover hebben de eerste verkennende gesprekken plaatsgevonden met de Stichting Maatschappelijk Vastgoed.

Het onderzoek naar (externe) middelen zal onderdeel uitmaken van de voorbereiding van het project. In dit kader is vaak gesproken over de zogenaamde DUMAVA-regeling[8]. Hiervoor is een verder uitgewerkt plan noodzakelijk.

Daarnaast zijn wij middels VNG in kennis gesteld dat het Nationaal Groeifonds investeert in duurzame, gezonde en inclusieve schoolgebouwen. De komende periode wordt een regeling voorbereid en uitgewerkt. De verwachting is dat eind 2024 begin 2025 gemeenten en schoolbesturen een aanvraag voor een specifieke uitkering (SPUK) kunnen indienen.

B 6.2 Museum Steenwijk

We komen in 2024 met een integraal voorstel waarin zowel de realisatie van het nieuwe museum als de herhuisvesting van de bibliotheek 'Kop van Overijssel' aan de Markt in Steenwijk is meegenomen. Onze inzet was de afgelopen periode gericht op het inrichtingsprogramma en de organisatievorm van het museum in de Spijkervetstallen. Daarnaast is een aanbestedingstraject voorbereid en uitgezet voor de bouwkundige uitwerking van het museum in de Spijkervetstallen en een haalbaarheidsonderzoek voor de herhuisvesting van de bibliotheek aan de Markt. Via een informatienota bent u onlangs nader geïnformeerd over de actuele ontwikkelingen rond dit project.

Om een goede integrale afweging te kunnen maken zijn in voorliggende PPN – en later definitief bij de begroting – zijn de bedragen voorlopig gepresenteerd op basis van het voorstel dat vorig jaar bij de behandeling van de PPN 2023-2027 voorlag. Die bedragen zijn destijds niet opgevoerd in de begroting, omdat het plan aangepast moest worden vanwege het beëindigen van de onderhandelingen rond de boogde locatie aan de Gasthuisstraat. Voor het uitwerken van de nieuwe plannen is toen wel een voorbereidingskrediet van € 277.000 in de begroting opgenomen. Wel is de fasering van de bedragen aangepast, omdat het niet reëel is dat de geplande uitgaven in 2024 ook daadwerkelijk dit jaar worden uitgegeven. In onderstaande tabel zijn de bedragen nader uitgesplitst:

[8] De DUMAVA-regeling is een subsidieregeling van de overheid die eigenaren van maatschappelijk vastgoed, zoals scholen, overheidsgebouwen, culturele gebouwen, zorginstellingen en rijksmonumenten, stimuleert om te investeren in verduurzamingsmaatregelen.

Museum Steenwijk		Investering	2025	2026	2027	2028
Investering	S	- 2.400.195	-	- 100.737	- 100.737	- 100.737
Werving fondsen	I	810.000	-	-	-	-
Jaarlijkse beheerkosten	S	-	-	- 29.500	- 29.500	- 29.500
Energie	S	-	-	- 48.375	- 48.375	- 48.375
Exploitatie	S	-	-	- 40.000	- 40.000	- 40.000
Eenmalige lasten	I	-	- 3.537.194	-	-	-
Eenmalige lasten, reeds door de raad beschikbaar gesteld	I	-	276.816	-	-	-
Beschikbaar budget binnenstad	I	-	1.340.000	-	-	-
Subtotaal		***- 1.590.195***	***- 1.920.378***	***- 218.612***	***- 218.612***	***- 218.612***

De museumontwikkeling wordt – op basis van het raadsbesluit van 4 april 2023 – meegenomen in voorliggende PPN. In het najaar van 2024, voorafgaand aan de Programmabegroting 2025-2028, komen we met een definitief voorstel bij uw raad terug, inclusief schetsontwerp. De financiële gevolgen van het totale plan kunnen dan integraal worden afgewogen bij de komende begroting.

B 6.3 OHV Vollenhove, extra investering t.o.v. IHP

Zie toelichting in bijlage 6.2 (onontkoombare uitgaven; O 6.1).

B 6.4 Essentaksterfte

Op de veen- en kleigronden in Steenwijkerland komen veel essen voor. Deze bomen staan in lanen langs wegen en grachten, op houtwallen en in houtsingels. In totaal beheert de gemeente ruim 6000 essen. Al enige tijd worden deze essen bedreigd door de essentaksterfte, een schimmelinfectie die in veel gevallen leidt tot afsterven van de boom. Dode bomen worden gekapt en herplant met een andere inheemse boom die past bij de bodem en het landschapstype ter plaatse. Met herplant houden we de groenstructuur in onze kernen en het buitengebied vitaal. Ook de komende jaren worden er essen gekapt en herplant met een andere inheemse soort. Herplant is gemeentelijk beleid en dus geen plicht in wettelijke zin. Van de burger wordt ook verwacht dat bomen worden herplant, dan mag ook van de gemeente worden verwacht dat zij bomen herplant.

B 6.5 Uitbreiding formatie (1fte), projectleider civiele projecten

Deze vacature is noodzakelijk voor het structureel goed kunnen uitvoeren van de civiele projecten (Groen, riolering, water, wegen, sport & spel) en de woningbouwopgave. We geven uitvoering aan het fietsplan en helpen de ontwikkelprojecten woningbouw van planvorming tot realisatie.

Gelet op zowel de beheeragenda als de woningbouwopgave, zien we dat het aantal civiele projecten de komende jaren onverminderd hoog zal zijn. Grote projecten die volgen uit de energietransitie zijn nog niet ingepland. Om voortgang en continuïteit te garanderen is een structurele functie opportuun.

Er zijn al jaren meer projecten dan we projectleiders hebben. Als er structureel geen extra financiële middelen beschikbaar komen, dan zal er blijvend (duurder) ingehuurd worden om projectleiderscapaciteit te krijgen. Of projecten worden niet of vertraagd over meerdere jaren opgepakt (en halen we de geformuleerde ambities niet op woningbouw, maar ook niet voor kunstwerken/bruggen, riolering, wegen, fietspaden, etc). De op dit moment vanuit ontwikkeling in gang gezette versnelling op projecten woningbouw kunnen dan niet met dezelfde voortgang uitgevoerd worden (bouw en woonrijp maken etc.).

B 6.6 Faunapassage Veneweg Wanneperveen

In ons nationaal park de Weerribben en de Wieden groeit de populatie van otters gestaag. Helaas komen er jaarlijks in onze gemeente verscheidene otters om bij het oversteken van wegen. Aan de Veneweg, ten zuiden van de Zuideindigerwijde bevinden zich buiten het raster om ook locaties waar otters de oversteek wagen. Er zijn ervaringen bekend van bijna aanrijdingen. Maar heel concreet ook meerdere werkelijke aanrijdingen. Door de aanleg van een faunaduiker en het plaatsen van afrastering kan dit probleem verholpen worden. In het kader van de wettelijke zorgplicht en omwille van de verkeersveiligheid is de aanleg van deze voorziening noodzakelijk.

Binnen Natura 2000 dienen dergelijke knelpunten opgelost te worden (jurisprudentie 2014). Daarnaast is er de zorgplicht vanuit de omgevingswet.

B 6.7 Fietspad Steenwijkerdiep

Bij de behandeling van het Fietsplan Steenwijkerland in de gemeenteraad is gevraagd om een schouw naar de kwaliteit van het fietspad Steenwijkerdiep Zuid om inzicht te krijgen in de kwaliteit van het pad. Hieruit blijkt dat de kwaliteit van het pad slecht is. Mogelijkheid bestaat dat de raad naar aanleiding van deze uitkomst besluit om dit pad te vervangen door een weg op de naastliggende halfverharding.

Zonder extra financiële middelen wordt het pad (opnieuw) ter plaatse van de slechte plekken gerepareerd. Verbreding/verlegging van het fietspad stellen we dan uit.

B 6.8 Verbeteren fietsverbinding Steenwijk-Giethoorn (Beulakerweg)

De fietsverbinding Steenwijk-Giethoorn is een intensief gebruikte fietsroute over de openbare weg. Hoewel er niet veel auto's rijden, delen de schoolgaande jeugd en toeristen deze weg met landbouwverkeer, vrachtverkeer en de bussen naar Giethoorn. Uit de risico gestuurde aanpak komt deze verbinding daardoor als risicovol naar voren. Uit een enquête onder de Gieterse bevolking wordt ook gevraagd om deze fietsverbinding te verbeteren. Het project is opgenomen in het in december 2023 vastgestelde Fietsplan Steenwijkerland.

Het project is opgenomen in het vastgestelde Fietsplan Steenwijkerland. Voorbereiding van het project is gestart in 2024. Als de raad geen financiële middelen beschikbaar stelt dan wordt het project doorgeschoven of niet uitgevoerd.

B 6.9 Levensduur verlengende maatregel Dwarsgracht

Het pad in Dwarsgracht wordt in 2024 en 2025 integraal aangepakt. Dit jaar wordt gestart met de beschoeiing en de bruggen. In 2025 wordt de verlichting vervangen en wordt het pad opgewaardeerd. Op veel plekken bij de opritten van de bruggen, ten gevolge van verzakkingen achter de damwand en door opdruk van boomwortels is de verharding bezweken. Om het pad langdurig te herstellen zijn levensduur verlengende maatregelen noodzakelijk. Hiervoor zijn geen middelen in de 'Voorziening groot onderhoud wegen' opgenomen. De gehele openbare ruimte wordt aangepakt. We willen voorkomen dat we voor het pad binnen 5 jaar opnieuw aan de slag moeten.

Zonder extra financiële middelen wordt het asfalt plaatselijk gerepareerd. Deze reparaties hebben een korte levensduur.

B 6.10 Openbare watertappunten, onderhoudskosten

We willen ons netwerk aan openbare watertappunten verder uit te breiden. Er is nu 1 gemeentelijk openbaar watertappunt. In totaal willen we 7 extra realiseren. 2 in 2024 en 5 in 2025. Voor het beheer en onderhoud van de in totaal 8 watertappunten (7 nieuw + 1) zijn we een jaarlijks onderhoudsbudget van **€ 7.000** (8 x € 875) nodig. De investering (ca. € 4.000 per watertappunt) wordt vanuit bestaande budgetten betaald.

Het CPB heeft op 10 juli 2018 een motie ingediend voor openbare watertappunten: motie 'Gratis drinkwater voor inwoner en toerist'. Op 4 juli 2023 werd door BGL de motie: 'Toppunt (voor) watertappen' ingebracht. Door wethouder Smit is toegezegd de motie uit 2018 verder vorm te geven.

B 6.11 Opwaardering begraafplaatsen

We zien dat op een aantal begraafplaatsen het groen 'op' raakt. Dat betekent dat we deze plekken opnieuw moeten inrichten. Graag doen we dat op een duurzame manier, waarbij we oog hebben voor een passende uitstraling en biodiversiteit. Het onderhoudsbudget laat een gestructureerde aanpak niet toe.

Voor de begraafplaatsen geldt een afgesproken hoog onderhoudsniveau. Het niet kunnen vervangen van groen dat 'op' is, maakt dat we niet aan de afgesproken beeldkwaliteit kunnen voldoen. Het gevolg is een begraafplaats waarbij de beleving en waardering afneemt terwijl juist de begraafplaatsen zijn aangewezen als locaties met een hoog onderhoudsniveau en onze ambitie gericht is op tevredenheid over de openbare ruimte.

B 6.12 Sportvelden Groene Long (hockey, korfbal, en hondenschool)

In de PPN van 2023 hebben we in relatie tot de geplande renovatie van de hockeyvelden aan de Middenweg, aangekondigd te kijken naar koppelkansen binnen de groene long (conform motie gebiedsgerichte aanpak (sport)verenigingsaccommodaties). Dit met het oog op de al langer aanwezige capaciteitsvraag van korfbalvereniging NOVEAS en het huidige dubbelgebruik van dit veld met hondenschool Kwispel. Daarnaast heeft volleybalvereniging Steevast aangegeven een eigen accommodatie te ambiëren. De koppelkansen zitten in het doen van onderhoud en het effectiever inzetten van de sportaccommodaties .

Adviesbureau PLANNing heeft in onze opdracht de capaciteitsbehoefte van de betrokken gebruikers – MHC, NOVEAS en Kwispel- en de wensen van mogelijk belanghebbende – Steevast – in beeld gebracht en deze afgezet tegen de aanwezige capaciteit van de diverse velden en accommodaties. Dit leidde tot verschillende scenario's die afzonderlijk met de betrokken gebruikers zijn besproken. Naar aanleiding hiervan is vervolgens in een gezamenlijk overleg de voorkeur uitgesproken voor één van de scenario's. Deze omvat:

- De renovatie van hockeyveld 1 van MHC
- De revitalisering van hockeyveld 2 van MHC
- De aanleg van een kunstgrasveld voor NOVEAS
- Aanvullende maatregelen voor Kwispel

Dit scenario is in een afzonderlijk raadsvoorstel aan u voorgelegd en uiteengezet. Het betreft een door de gebruikers gedragen plan, waarbij zij in hun huidige capaciteitsbehoefte worden voorzien, maar waarbij er ook groei mogelijk is.

Door te kiezen voor revitalisatie van hockeyveld 2 i.p.v. renovatie, hoeft het beschikbare budget hiervoor niet volledig te worden aangesproken. In plaats van dit restant terug te laten vloeien (zoals eerder de financiële meevaller van € 220.000 bij renovatie van de atletiekbaan in 2023), kunnen we door het 'restant' aan te vullen met een extra krediet, het geheel toekomstbestendig invullen. Bovendien denken we door gezamenlijke aanpak, aanbesteding en uitvoering winst te behalen in zowel financiële zin als in beperking van de overlast.

B 6.13 Cultuurhistorische waardenkaart Steenwijkerland

De raad heeft een motie (2022, M5, 00027) aangenomen voor een inventarisatie van de karakteristieke en beeldbepalende panden in de gemeente Steenwijkerland. Hiervoor is geen ruimte binnen de beschikbare financiële middelen. Voor het uitvoeren van deze motie is budget nodig.

Steenwijkerland heeft een groot aantal monumenten zowel gemeentelijk als rijks. Daarnaast zijn er ook van rijkswege aangewezen beschermde stads- en dorpsgezichten. Samen met verschillende landschapstypen is een gevarieerd en waardevol cultuurlandschap ontstaan dat de identiteit van de gemeente vormt. Deze omgeving is voor zowel inwoners als toeristen een aantrekkelijke omgeving om in te leven en te recreëren. Veel van deze waarden zijn echter niet op een kaart terug te vinden. Hierdoor ontbreekt het overzicht op alle onderdelen die belangrijk en wellicht behoudens waardig zijn.

Omdat er toch voor de hele gemeente een inventarisatie nodig is van karakteristieke en beeldbepalende panden om de motie uit te kunnen voeren is het advies om van deze gelegenheid gebruik te maken om een bredere inventarisatie uit te voeren voor het opstellen van een cultuurhistorische waardenkaart (voor de hele gemeente). Op deze manier kunnen alle cultuurhistorische waarden in kaart worden gebracht en kan bij het opstellen van regelgeving (bijvoorbeeld het omgevingsplan) de identiteit van de gemeente beter in stand worden gehouden.

In het kader van de Omgevingswet moet er een evenwichtige toedeling van functies plaatsvinden waarbij ook rekening wordt gehouden met cultuurhistorie. Dit zal worden vastgelegd in het omgevingsplan van de gemeente. Om hier een goede afweging te kunnen maken moeten de cultuurhistorische waarden in de gemeente bekend zijn. Door het maken van een cultuurhistorische waardenkaart is het eenvoudiger om bij een afweging rekening te houden met de eventueel aanwezig cultuurhistorie. Nu moet voor elke afweging eerst gekeken worden of er cultuurhistorische waarden aanwezig zijn. Dit brengt voor initiatiefnemers extra kosten en administratieve lasten met zich mee.

B 6.14 Restauratie monumentaal orgel Grote Kerk Steenwijk, gemeentelijke bijdrage

Het monumentale orgel uit 1861, gebouwd door Orgelmaker Petrus van Oeckelen, is al jaren aan restauratie toe. Het betreft een gemeentelijke bijdrage van € 50.000 in de restauratie van het monumentale orgel in de Grote Kerk te Steenwijk.

De totale investering bedraagt afgerond € 900.000. De stichting heeft zelf ruim € 800.000 weten te dekken vanuit eigen middelen, fondsen, rijks- en provinciale regelingen en andere inkomsten. Zij komen nog € 94.386 tekort en hebben de gemeente om een bijdrage gevraagd. Indien de raad niet instemt met beschikbaar stellen van de middelen, wordt het orgel gerealiseerd maar in vereenvoudigde versie of worden onderdelen niet gerealiseerd.

B 6.15 Reclame uitingen Giethoorn

Afgelopen jaren zien we dat de reclame uitingen in Giethoorn toenemen. De overmatige en uitbundige reclame uitingen conflicteren met de karakteristieke omgeving en monumentale panden in en rondom Giethoorn. Er zijn situaties waarin de huidige reclame uitingen niet voldoen aan het gestelde reclame- en welstandsbeleid. Vanuit de Toekomstvisie is gesteld om de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren. Dit kan worden gerealiseerd door:

1. in te zetten op het verminderen van de hoeveelheid aan verwijsborden, vlaggen en andere reclame-uitingen.
2. Meer eenheid te vormen in de reclame-uitingen per geval met behoudt van eigen identiteit.

We willen samen met de ondernemers tot een gedragen oplossing te komen. Het is niet een vrijblijvend proces/traject. We gaan voor vernieuwing en kwaliteitsverbetering en willen daarmee handhaving voorkomen. Er is gestart met een totaalinventarisatie en met pilotbedrijven zijn afspraken gemaakt. Deze hebben nu hun uitingen aangepakt. Het is nu van belang dat ook de rest van het dorp volgt om te komen tot een effectieve aanpak. Door nu een projectmatige aanpak te hanteren voorkomt dit in de toekomst incidentele handhavingsverzoeken en wordt de ruimtelijke kwaliteit verbeterd.

Het gevraagde budget is nodig voor het inhuren van een projectleider en handhavingscapaciteit. De projectleider neemt 'vriendelijk handhaven' als uitgangspunt en probeert ondernemers te verleiden reclame uitingen aan te passen zodat zij overeenkomstig regelgeving zijn. Waar nodig en mogelijk kunnen vergunningen worden aangevraagd en verleend. De daarvoor noodzakelijke capaciteit is aanwezig. Daar waar het niet anders kan, zal over moeten worden gegaan tot handhavend optreden. Dat lukt niet binnen de bestaande capaciteit, daarvoor zal ook moeten worden ingehuurd.

Indien geen extra budget beschikbaar komt dan blijft de situatie met overdadige reclame uitingen hetzelfde en wordt het mogelijk alleen maar meer. Er lopen op dit moment handhavingsverzoeken. Deze worden reactief opgepakt. Mogelijk neemt het aantal handhavingsverzoeken in de toekomst toe.

1. Door nu proactief te handelen kan dit worden voorkomen. Dit zorgt voor een ontlasting van de toezicht en handhavingscapaciteit. We willen hiermee toekomstige handhavingsverzoeken verminderen.
2. De leefbaarheid wordt verhoogd en er wordt invulling gegeven aan de doelstelling van de Toekomstvisie Giethoorn.

B 6.16 Groot onderhoud Kulturhus "De Eendracht Giethoorn"

Kulturhus in Giethoorn is nu alweer 17 jaar het centrum voor culturele en sportieve activiteiten voor de inwoners van Giethoorn. Het stichtingsbestuur van het Kulturhus heeft de opgave om komende jaren groot onderhoud te plegen aan en in het gebouw. Afgelopen jaren is door het stichtingsbestuur veel geïnvesteerd in het dagelijks onderhoud én duurzaamheid. Voor deze investeringen kon het bestuur putten uit eigen middelen. Voor het komende jaar staan er grote investeringen op hun programma. Dan gaat het over vervanging van installaties voor verwarming en luchtbehandeling, vervanging van de lift, renovatie van wand- en gevelbekleding en de transformatie van hal tot een aantrekkelijke ruimte voor activiteiten en ontmoeting. Genoemde activiteiten worden geraamd op € 267.632. Het stichtingsbestuur kan uit eigen middelen een bedrag van € 123.632 beschikbaar stellen. Voor het resterende deel van € 144.000 doen zij een beroep op de gemeente.

Als de bijdrage niet beschikbaar wordt gesteld, dan zal dat leiden tot gebrekkige installaties die het functioneren van het Kulturhus bedreigen. Disfunctioneren van het Kulturhus maakt dat activiteiten moeten beëindigen en leidt op termijn tot nog grotere uitgaven.

B 6.17 Renovatie tennisbanen Tennisclub Vollenhove

De huidige 3 kunstgrasbanen van Tennisclub Vollenhove zijn in 2008 aangelegd. In 2020 zijn de banen gekeurd door de KNLTB en is vastgesteld dat de banen in 2025 moeten worden vervangen. Deze stelling blijkt ook de juiste: de kwaliteit van het kunstgras wordt steeds slechter en hierdoor worden de banen ook minder vlak. Ook de directe omgeving van de banen zijn aan vervanging toe. Hier gaat het dan om het noodzakelijke hekwerk en bestrating. De tennisvereniging pakt zelf veel op. Door goede financieel verantwoorde keuzes te maken qua materiaal en waar mogelijk de werkzaamheden door vrijwilligers uit te laten voeren, worden de kosten zo laag mogelijk gehouden.

De totale investering bedraagt € 122.000. De dekking hiervoor wordt gezocht in eigen middelen, het aanschrijven van verschillende fondsen en beroep te doen op de gemeente op basis van ons sportbeleid Visie op beheer en onderhoud. Hierin schrijven wij dat niet-gemeentelijk sportaccommodaties een subsidieverzoek kunnen indienen voor een bijdrage van maximaal 25% van de totale kosten. De financieringsvraag wordt dan voorgelegd aan de gemeenteraad om hierin een keuze te maken. Op basis van dit beleid doet de tennisclub Vollenhove een verzoek voor een bijdrage van € 30.500 (25% x 122.000).

Na 2025 zijn de banen ongeschikt om tennis te spelen waaronder officiële tenniscompetitie. Hierdoor komt de continuïteit van de vereniging in het geding. Dan heeft de tennisvereniging een onmogelijke opgave om de benodigde financiële middelen bij elkaar te krijgen.

B 7.1 Noodzakelijke aanpassingen (achterstallig onderhoud) gemeentehuis

In de begroting 2023 -2026, is er een initiële financiering toegekend voor de ontwikkeling van een plan van aanpak en kostenraming voor een 'Toekomstbestendig gemeentehuis'. Met deze initiële financiering zijn we in 2023 gezamenlijk met externe deskundigen een onderzoek gestart. Hierbij is onderzocht wat er nodig is om voor het verduurzamen van het gemeentehuis en het realiseren van een nieuw inrichtingsconcept. Het onderzoek inclusief de bijbehorende kostenraming is in 2023 opgeleverd. Het totale benodigde bedrag zou uitkomen op circa € 10,8 tot € 13,4 miljoen.

Gezien de huidige financiële situatie van de gemeente ziet het college geen ruimte voor het realiseren van een nieuw inrichtingsconcept en het verduurzamen van het gemeentehuis. Echter, sinds de bouw in 1991, 33 jaar geleden, heeft het gebouw géén grondige renovatie ondergaan. Er is op dit moment sprake van achterstallig onderhoud bij een aantal delen van het gemeentehuis. Hierbij valt te denken aan de CV ketels, toiletgroepen, schilderwerk, vloerbedekking etc. Deze onderdelen betreft het minimale noodzakelijk onderhoud dat moet worden uitgevoerd in het gebouw. Met de keuze om enkel het noodzakelijk onderhoud uit te voeren kiezen we er voor om geen stappen te zetten in de verduurzaming en modernisering van het gemeentehuis.

B 7.2 Toezicht toeristenbelasting

Betere controle op en naleving van toeristenbelasting is noodzakelijk gebleken. Dat betekent beter toezicht op belastingplichtige die deze belasting voor de gemeente moet innen en afdragen. Het aantal belastingplichtigen blijft veranderen door opening en sluiting van toeristenaccommodaties. Ook de voorgenomen verhoging, differentiatie en aanpassing van de verordening op toeristenbelasting zal deze controle extra noodzakelijk maken. Over de jaren 2022 en 2023 heeft de

controle tot hogere opbrengsten geleid. Doordat we bij de controle ook de forensenbelasting betrekken, leidt dit ook tot hogere inkomsten op deze belastingsoort. Ook voor de komende jaren zal een hogere opbrengst worden behaald door de extra controle. Daarmee is de gedachte gerechtvaardigd dat we door extra controle dit budgettair neutraal uitwerkt voor de begroting voor de komende jaren.

Zonder controle zal er rechtsongelijkheid gaan ontstaan van belastingplichtigen die adequaat een aangifte indienen en belastingplichtigen die de uitvoer van de verordening minder serieus nemen. De praktijk van de afgelopen jaren heeft dit uitgewezen. Door het uitblijven van controle zullen er minder inkomsten worden gegenereerd.

B 7.3 Professionalisering evenementen met een representatief karakter

De evenementen in onze gemeente met een representatief karakter, hadden een professionalisering nodig. Te denken valt dan aan bijvoorbeeld de 4 mei herdenking en de 5 mei viering, het Nieuwjaarsconcert, Veteranendag en Prinsjesdag. De evenementen zijn uitgebreid en hebben een diepere lading gekregen. De afgelopen periode zijn deze evenementen onder de loep genomen en doorontwikkeld. Dit tot grote tevredenheid van belangenverenigingen, collega gemeentes, inwoners en het college. Dit hebben we kunnen doen door hier expertise op in te huren. Het betreft hier een budgettair neutrale wijziging doordat we bestaand budget inzetten om deze ingezette professionalisering structureel te borgen.

B 7.4 Koersdocument overheidscommunicatie

Het door het college vastgestelde Koersdocument voor communicatie (looptijd t/m eind 2026) vraagt om een investering in kwaliteit. In dat kader zijn een aantal personele wijzigingen doorgevoerd. Taken op het gebied van overheidscommunicatie die belegd zijn bij team Ontvangst zijn overgeheveld naar team Organisatieadvies. Dit betreft de functies Adviseur Webcare (1 fte) en Online content specialist (1 fte). De formatie die wordt overgeheveld bedraagt 1,39 fte. Met de halve fte die achterblijft bij team Ontvangst kunnen de werkzaamheden die de vertrekkende mensen achterlaten kunnen worden opgevangen.

De formatie bij team Organisatieadvies wordt voor de duur van het Koersdocument (t/m 2026) verhoogd met 0,5 fte. Dit betekent een taakstelling voor team Organisatieadvies van 0,5 fte die uiterlijk 1 januari 2027 moet worden opgelost.

Corporate communicatie betekent dat we praten met één mond en vanuit één Steenwijkerlandse stijl. We willen onze inwoners, ondernemers, organisaties en andere stakeholders duidelijk, effectief en consistent informeren. Door middel van bestuurscommunicatie richten we ons op het wat, het hoe en het waarom. Door zowel digitaal als fysiek te communiceren bereiken we iedereen. Als er geen extra middelen komen, dan staat de uitvoering van het koersdocument en alle acties en voornemens die daarin staan onder druk.

B 7.5 Representatie / Kabinet

Sinds 2023 is de bezetting op de afdeling representatie/ kabinet op volle sterkte. Alle taken worden sinds vorig jaar professioneel opgepakt en uitgevoerd, en hebben meer inhoud gekregen. Vooral de professionelere aanpak en kostenstijgingen (inflatie vanaf 2019: 20%) zorgen voor hogere uitgaven. In 2025 wordt aandacht besteed aan het project ’80 jaar vrijheid’. In 2024 wordt dit project opgestart. Ook is vanaf 2024 aandacht voor de Molukse geschiedenis, in lijn met de landelijke aandacht.

Landelijk wordt veel aandacht besteed aan vrijheid en geschiedenis. Herdenkingen en Joodse en Molukse geschiedenis krijgen aandacht.

3.5. Saldoverbeterende maatregelen

De VNG heeft op 1 maart jl. een nieuw begrotingsadvies uitgebracht waarin zij gemeenten vragen om in hun kader- of voorjaarsnota een apart onderdeel op te nemen over hoe gemeenten omgaan met de korting vanaf 2026. Specifiek: *Beschrijf de nieuwe of voorgenomen bezuinigingsmaatregelen, maar ook bezuinigingen waartoe – vooruitlopend op de financiële situatie in 2026 – al eerder is besloten.* En: Beschrijf in ieder geval de 5 meest significante ombuigingsmaatregelen en consequenties en het betreffende taakveld dat daarmee geraakt wordt.

Hieronder volgt een pakket aan maatregelen die we hebben opgesteld om de gemeentelijke financiën op orde te houden. Dit pakket bestaat uit een combinatie van bezuinigingen, versoberen van voorzieningen en van lastenverzwaringen voor toeristen en voor inwoners. De mate waarin de uitwerking van de maatregelen concreet zijn, inclusief ook welke gevolgen deze kunnen hebben, varieert. Dezelfde disclaimer geldt voor de hoogte van de bedragen. De bedragen die in onderstaande tabel zijn opgenomen zijn richtinggevend en mede daarom op een hoog aggregatieniveau (€ 0,1 mln.) afgerond. Verdere uitwerking richting de meerjarenbegroting 2025-2028 zal, indien gewenst, plaatsvinden.

De maatregelen bestaan uit 3 categorieën:
- Bezuinigingen en scherper begroten
- Toeristen/forensen
- Kostendekking

Tabel 5: Saldoverbeterende maatregelen, bedragen x € 1.000.000

1. Bezuinigingen en scherper begroten				
	2025	**2026**	**2027**	**2028**
Opheffen 10% van de restantkredieten	0,2	0,2	0,2	0,2
Kernenbeleid en maatschappelijk vastgoed	0,1	0,1	0,2	0,2
Versoberen dienstverlening	0,1	0,1	0,1	0,1
Zwembad Vollenhove		0,3	0,3	0,3
Eigen bijdrage Wmo verhogen	0,1	0,1	0,1	0,1
Versoberen regelingen bijzondere bijstand	0,1	0,1	0,1	0,1
Afslanken beleidsinzet sociaal domein	0,1	0,1	0,1	0,1
Bijstellen ambities en inzet overige domeinen	0,2	0,3	0,4	0,4
BTW-compensatiefonds (*)	0,2	0,2	0,2	0,2
Scherper begroten leerlingenvervoer, volwasseneducatie en peuteropvang (*)	0,2	0,2	0,2	0,2
Bijramen leges burgerzaken (*)	0,1	0,1	0,1	0,1
Bijstellen raming rentelasten (*)	0,1	0,2	0,3	0,4

2. Toeristen/forensen				
Toeristenbelasting (*)	0,7	0,7	0,7	0,7
Forensenbelasting (*)	0,2	0,2	0,2	0,2

3. Kostendekking				
Kostendekking afval 100% (*)	1,0	1,0	1,0	1,0
Kostendekking riool 100% (*)	0,8	0,8	0,8	0,8
Kostendekking lijkbezorging 100%	0,2	0,2	0,2	0,2
Verhoging tarieven fysiek domein en GPK (*)	0,1	0,1	0,1	0,1
Totaal	4,5	5,0	5,3	5,4

(*): voorstel is om deze maatregel sowieso in de begroting 2025-2028 op te nemen. Het totaal van deze maatregelen telt op tot €3,7 mln. (2028)

Bezuinigen en scherper begroten

Opheffen 10% van de restantkredieten
Voor een totaal investeringsvolume van € 27 mln. staan er vele kredieten open. Dit betreffen investeringen waar u als raad eerder toe heeft besloten, maar die nog niet in uitvoering zijn gebracht. Het gaat hier vaak om projecten in het fysieke domein, zoals investeringen in de openbare verlichting, bermen, Steenwijk-west, het IHP. Door te besluiten om minimaal 10% van de projecten uit te stellen of te schrappen kan een besparing aan kapitaallasten gerealiseerd worden.

Kernenbeleid en maatschappelijk vastgoed
In ons kernenbeleid hebben we een organisatiebudget voor PBW's (Plaatselijk Belang of Wijkverenigingen), een gemeentebreed budget voor inwonersinitiatieven en is er voor iedere kern of wijk koppengeld beschikbaar. Dit is een bedrag per inwoner per jaar, bedoeld voor initiatieven in een kern of wijk die bijdragen aan de leefbaarheid. Voor diverse PBW's geldt dat er onvoldoende voorstellen zijn voor dit koppengeld en dat het opgespaard wordt. Als maatregel wordt voorgesteld het bedrag voor het koppengeld te halveren (van € 2 naar € 1) en het gemeentebreed budget voor (mooie) inwonersinitiatieven daarbij in stand te houden.

Voor maatschappelijk vastgoed betreft de maatregel een taakstelling om een deel van het vastgoed af te stoten en daarnaast de verduurzaming ervan te temporiseren.

Versoberen dienstverlening
Bij het versoberen van de dienstverlening denken we onder meer aan het verminderen van de openingstijden van het gemeentehuis, bijvoorbeeld door deze te in lijn te brengen met die voor onze telefonische dienstverlening en het beperken van de vrije inloop. Daarnaast wordt gedacht aan het stopzetten van het inwonerpanel.

Zwembad Vollenhove
Het zwembad in Vollenhove is dringend toe aan een aanzienlijke renovatie. In de begroting zijn hiervoor op dit moment nog geen middelen beschikbaar. Overwogen wordt het zwembad te sluiten en op een andere manier de zwemfunctie voor Vollenhove vorm te geven.

Eigen bijdrage Wmo verhogen
Het tarief van de eigen bijdrage in de Wmo bedraagt momenteel € 19. Het wettelijk maximum is € 20,60. Het voorstel is om in 2025 dit maximum als eigen bijdrage te hanteren. De structurele besparing hiervan bedraagt € 60.000.

Versoberen minimaregeling en bijzondere bijstand
Ons huidig beleid op de regelingen in de bijzondere bijstand is op sommige onderdelen ruimhartig. Door deze te versoberen is een besparing van € 0,1 mln. te realiseren. Voor schrijnende gevallen zal daarbij het inzetten van maatwerk(budget) gehandhaafd blijven. Deze maatregel betreft niet het verlagen van de inkomensgrens, bijvoorbeeld van 130% naar 120% van de bijstandsnorm.

Afslanken beleidsinzet sociaal domein
Deze maatregel betreft het bijstellen van onze ambities op bovenwettelijke taken en het verminderen van de (ambtelijke) inzet op regionale overleggen binnen het sociaal domein (jeugd, zorg, Wmo). Mogelijk gevolg hiervan is dat bijvoorbeeld de kwaliteit van de (bestuurlijke) advisering bij dergelijke regionale aangelegenheden zal verminderen.

Bijstellen ambities en inzet overige domeinen
In de huidige begroting is een (oplopende) taakstelling voor de bedrijfsvoering opgenomen. In aanvulling op het bijstellen van ambities binnen het sociaal domein en de andere maatregelen in dit hoofdstuk zal ook op andere terreinen breder gekeken kunnen worden naar het ambitieniveau en waar de ambtelijke inzet beperkter kan.

BTW-compensatiefonds (*)
Als de gezamenlijke declaraties van gemeenten bij het BTW-compensatiefonds (BCF) onder het zogenaamde BCF-plafond blijven, wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding van het plafond volgt een uitname. De afgelopen 3 jaar is meer uitgekeerd dan we in onze begroting (€ 295.000) hadden opgenomen. Voorstel is om dit bedrag op te hogen naar € 530.000. Dit is het bedrag dat we in 2021 ontvingen.

Scherper begroten leerlingenvervoer, volwasseneducatie en peuteropvang (*)
De afgelopen periode is gebleken dat er op de budgetten voor leerlingenvervoer, volwasseneducatie en peuteropvang ruim genoeg zijn gebleken. Neerwaartse bijstelling is op basis van het huidige beleid dan ook goed mogelijk. Voor leerlingenvervoer betreft dit een bedrag van € 100.000, voor de beide andere in totaal € 50.000.

Bijramen leges burgerzaken (*)
Het bedrag dat binnenkomt aan leges bij burgerzaken is het afgelopen jaar flink opgelopen. De inschatting van te verwachten aantallen rijbewijzen en reisdocumenten hebben we op basis van deze informatie aangepast. De post voor leges kan voor alle 4 jaren worden verhoogd.

Bijstellen raming rentelasten (*)
Diverse projecten komen later in ontwikkeling dan vooraf was ingeschat. Voorgesteld wordt om de raming voor de bijbehorende rentelasten naar beneden bij te stellen.

Toeristen/forensen

Toeristenbelasting (*)
Zoals eerder aangegeven in de Perspectiefnota 2023-2027[9] zijn we voornemens om de toeristenbelasting met ingang van 1 januari 2025 te verhogen en vanaf dat moment het tarief jaarlijks te indexeren. Het huidig tarief bedraagt € 1,10 per persoon per overnachting/verblijf. Het huidig

[9] Perspectiefnota 2023-2027, p. 50.

tarief van de toeristenbelasting is sinds 2020 niet verhoogd en laag ten opzichte van veel andere gemeenten. Zeker wanneer dit wordt vergeleken met andere toeristische gemeenten. Mede door de inflatie zijn de kosten in die periode sterk gestegen. We vinden dat de toerist ook moet bijdragen aan de kosten die wij moeten maken voor het beheer & onderhoud en investeringen in de openbare ruimte en toerisme. Dit sluit aan bij ons eerder geformuleerde uitgangspunt 'de bezoeker draagt bij'.

Per 1 januari 2025 willen we twee tarieven hanteren. Een laag tarief van € 1,50 voor nachtverblijf in een kampeermiddel en een hoog tarief van € 2,20 voor alle andere vormen van overnachting/verblijf. Vanaf dit moment zullen we bovendien de tarieven jaarlijks indexeren. Hierbij sluiten we aan bij de systematiek die ook voor andere belastingen wordt gehanteerd.

Forensenbelasting (*)
In lijn met het meer laten bijdragen van toeristen willen we ook de andere niet-inwoners meer laten bijdragen aan de inkomsten van de gemeente, omdat zij van de algemene voorzieningen van de gemeente profiteren. Het voorstel is dan ook om de forensenbelasting, voor niet-inwoners die een gedeelte van het jaar wel in de gemeente verblijven, met 20% te verhogen.

<u>Kostendekking</u>

Kostendekking afvalstoffen- en rioolheffing (*)
Zowel voor de afvalstoffen- als de rioolheffing rekenen we op dit moment de BTW-lasten niet door in de tarieven. Voor de afvalstoffenheffing bedraagt dit een bedrag van € 951.000 en voor de rioolheffing € 768.000 (cijfers begroting 2024). Het besluit om deze lasten niet op te nemen in de gesloten huishouding voor deze beide heffingen is ooit bij de introductie van het BTW-compensatiefonds genomen. Het heeft tot gevolg dat beide tarieven niet kostendekkend zijn, maar dat een deel vanuit de algemene middelen wordt gedekt.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is opgenomen dat de BTW-lasten onderdeel uitmaken van de gesloten huishouding. Inventarisatie bij andere (omliggende) gemeenten laat zien dat deze gemeenten allen de BTW-lasten hierin hebben opgenomen. We stellen u dan ook voor dit 'lek' in de gesloten huishouding te dichten en hiertoe te besluiten. Dit ook vanuit de gedachte onze tarieven 100% dekkend te maken en te houden.

Hiertoe besluiten betekent evenwel dat de tarieven voor zowel de afvalstoffenheffing als die voor de rioolheffing aanzienlijk zullen stijgen: ca. € 48 voor de heffing voor de afvalstoffen en ca. € 38 voor die voor riool. Een gerichte inzet vanuit de egalisatievoorziening voor zowel de afvalstoffenheffing als die voor rioolheffing kan dit effect over enkele jaren uitsmeren. Zowel de hoogte van de egalisatievoorziening voor de afvalstoffenheffing als die voor rioolheffing overschrijden immers (aanzienlijk) de maximaal toegestane ruimte. Op dit moment denken we hierbij aan een scenario waarbij een groot deel van de stijging door het opnemen van de BTW in de gesloten huishouding in 2025 wordt 'genomen', gevolgd door een kleiner deel in de daarop volgende jaren. Voor beide heffingen denken we eraan om ongeveer 60 à 65% van de veroorzaakte stijging te verwerken in de tarieven voor 2025 (€ 30 resp. € 24 per huishouden). Het restant van de toename wordt vervolgens uitgesmeerd over de jaren t/m 2029.

Lijkbezorging
De kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten ligt momenteel op ca. 73%. In de afgelopen jaren is dit percentage aanzienlijk omhoog gebracht. Zo lag het percentage in 2017 nog onder de 50.

Verdere verhoging van de tarieven of het bijstellen van het onderhoudsniveau is een mogelijkheid. Hierbij moet wel bedacht worden dat er al een afname van het aantal begravingen is en mensen door deze wijzigingen mogelijk nog eerder zullen kiezen voor cremeren of natuurbegraven. Hierdoor dalen mogelijk de inkomsten in plaats van de beoogde stijging.

Verhoging tarieven fysiek domein en GehandicaptenParkeerKaart (*)
Binnen het fysieke domein kunnen de tarieven op zaken als aanleg van kabels en leidingen en inritvergunningen verhoogd en meer kostendekkend gemaakt worden. Datzelfde geldt voor de leges voor het aanvragen van een GPK (GehandicaptenParkeerKaart). Deze bedraagt momenteel € 17, daar waar in omliggende gemeenten zo'n kaart tussen de € 90 en € 148 kost.

Voorstel is deze leges met € 100 te verhogen. Met ca. 500 aanvragen per jaar betekent dit een inkomstenverhoging van ongeveer € 50.000.

Tot slot
We stellen u voor van bovenstaand pakket aan mogelijke maatregelen een aantal onderdelen sowieso in de meerjarenbegroting 2025-2028 op te nemen. Deze onderdelen zijn met een sterretje weergegeven en hebben betrekking op het scherper ramen van enkele begrotingsposten, de bijstelling van de te verwachten bijdrage uit het BTW-compensatiefonds, de verhoging van de toeristen- en forensenbelasting en het kostendekkend maken van de tarieven voor afval en riool. Voor wat betreft de overige onderdelen van dit pakket zullen we een afweging later dit jaar maken op basis van uw adviezen en het dan voorliggende financieel beeld.

We zullen daarbij wel in ogenschouw moeten nemen dat als het rijk blijft tekort schieten in het compenseren van gemeenten, er meer maatregelen nodig moeten zijn om de gemeentelijke financiën op orde te krijgen. Willen we ook dan nog een sluitende begroting in de latere jaren (2027 en 2028) presenteren, dan zullen maatregelen zoals het verhogen van de OZB, het verminderen van het onderhoud in de openbare ruimte, het verlagen van de inkomensgrens voor het armoede- en minimabeleid en het bijstellen van ambities en inzet op (andere) beleidsterreinen ook wel degelijk aan de orde moeten komen.

3.6. Ontwikkeling reservepositie

Alle voorstellen in voorliggende PPN leiden samen tot een verslechtering van onze vermogenspositie met € 3,5 miljoen tot en met 2028. Zoals eerder is vermeld, komen de incidentele uitgaven die verband houden met de budgetafwijkingen 2024 zoals opgenomen in bijlage 6.1. niet ten laste van de Algemene Reserve vrij besteedbaar. Mutaties in het lopend jaar komen namelijk ten laste van het begrotingssaldo.

We verwachten een positief saldo voor de jaarrekening 2023 van de gemeente Steenwijkerland. In de jaarrekening stellen we voor om het saldo toe te voegen aan de Algemene Reserve vrij besteedbaar.

Hoe de Algemene Reserve vrij besteedbaar zich de komende jaren daadwerkelijk gaat ontwikkelen, valt moeilijk te voorspellen. De financiële vooruitzichten zijn onzeker. We zien een grillig meerjarig begrotingsbeeld, wat kan leiden tot aanvullende onttrekkingen. Tegelijkertijd is het geraamde begrotingssaldo voor 2025 juist positief, waardoor we in dat jaar mogelijk financiële middelen kunnen toevoegen aan de reserve.

4. Kaders Programmabegroting 2025-2028

4.1. Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de kaders voor de samenstelling van de Programmabegroting 2025-2028 opgenomen. De financiële vertaling van een deel van deze kaders is reeds meegenomen in voorliggende PPN. De kaders zijn gebaseerd op de door uw raad vastgestelde 'Kadernota Financieel beleid gemeente Steenwijkerland 2018'[10].

4.2. Kaders

Onderstaand treft u de kaders aan voor o.a. de prijs- en loonindexcijfers en de te hanteren rekenrente. De met een (*) aangegeven onderdelen zijn reeds verwerkt in de perspectiefnota.

Tabel 6: Kaders voor de Programmabegroting 2025-2028

Omschrijving	**Kader**
Raadsbesluiten	t/m de raadsvergadering van 23 april 2024
Lonen (incl. sociale lasten) (*)	4,4%
Prijsinflatie inkomstenbudgetten (*)	2,0%
Prijsinflatie uitgavenbudgetten (*)	2,0%
Prijsinflatie grondexploitatie uitgavenbudgetten	3,0%
Prijsinflatie grondexploitatie inkomstenbudgetten	1,5%
Rente grondexploitaties	1,0%
Rekenrente (omslagpercentage)	1,0%
Marktrente (*)	3,0%
Prijsinflatie verstrekte subsidies (*)	2,0%
Prijsinflatie gemeentelijke belastingen en rechten (*)	2,0%
Areaaluitbreiding wegen en wegmeubilair, openbare verlichting en openbaar groen	200 woningen
Tarief 2025 voor het prestatiecontract	€ 102
Aantal woonruimten per 1-1-2024 (geraamde groei 2024)	20.535 (200)
Aantal inwoners per 1-1-2024 (geraamde groei 2024)	45.478 (309)
Algemene uitkering uit het Gemeentefonds (*)	Septembercirculaire 2023, Decembercirculaire 2023 *NB de Meicirculaire 2024 verschijnt eind mei/begin juni 2024. Wij zullen uw raad daarover via een afzonderlijke informatienota over informeren.*

4.3. Loonkostenontwikkelingen

De huidige Cao Gemeenten loopt van 1 januari 2024 tot en met 31 maart 2025. Voor 2025 wordt op basis van de actuele ramingen van het Centraal Planbureau (CPB) uitgegaan van een stijging van de lonen en sociale lasten van 4,4%[11].

[10] Laatst gewijzigd op 14 december 2021.
[11] Prijs overheidsconsumptie beloning werknemers (Kerngegevenstabel 2021-2024, Centraal Economisch Plan, CPB, maart 2023).

4.4. Prijsinflatie exploitatiebudgetten en kostenplaatsen

Voor de uitgaven- en inkomstenbudgetten in 2025 gaan we uit van een prijsindexatie van 2,0%. Dit percentage is overeenkomstig de meest actuele index 'prijscompensatie voor intermediair verbruik' van het Centraal Planbureau (CPB)[12].

In de 'Kadernota financieel beleid gemeente Steenwijkerland 2018' is de systematiek als volgt vastgelegd:

- *P.10: De prijsontwikkelingen worden bepaald aan de hand van de gegevens van het Centraal Planbureau (CPB). Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de ontwikkeling van het prijsindexcijfer voor intermediair verbruik, zoals deze jaarlijks door het CPB wordt gepubliceerd.*
- *P. 11: De berekening van de prijsontwikkeling wordt bepaald aan de hand van de gegevens van het CPB. Hierbij wordt gekeken naar de prijscompensatie voor intermediair verbruik. Indien het prijsindexcijfer voor enig jaar nog niet bekend is, wordt het meest recente, wel bekende prijsindexcijfer voor intermediair verbruik genomen.*

Het prijsindexcijfer cijfer van 2,0% hanteren we zowel voor de inkomsten- als uitgavenbudgetten, tenzij er bijvoorbeeld andere contractuele afspraken zijn gemaakt, bijvoorbeeld met aanbieders in het sociaal domein. Deze afspraken zijn veelal in regionaal verband gemaakt. Zo hebben we in voorliggende PPN voor het sociaal domein voor 2025 veelal gerekend met een prijscompensatie van 4% (zie tabel 4b in hoofdstuk 3).

4.5. Prijsinflatie grondexploitatie

Voor de gemeentelijke grondexploitaties wordt een afwijkend percentage gehanteerd voor zowel de kosten- als de opbrengstenkant.

Kostenstijging

In de gemeente Steenwijkerland is het gebruikelijk om de parameter kostenstijging te baseren op het langjarig gemiddelde van de GWW-index (Grond, Weg- en Waterbouw). Deze index wordt toegepast op basis van de 'bouwkostenindex', een reeks gebaseerd op de directe kosten voor arbeid, materieel en materiaal.

In de Programmabegroting 2024-2027 zijn we voor 2024 voor de grondexploitaties uitgegaan van een kostenstijging van 3,0%. Voor de komende begrotingsperiode (meerjarenbegroting 2025-2028) houden we rekening met een kostenindex van 3% (2025) en 2% (2026 en verder).

Opbrengstenstijging

Er is in Nederland geen database beschikbaar waarin de prijsontwikkeling van bouwgrond wordt bijgehouden. In de gemeente Steenwijkerland wordt de parameter opbrengstenstijging gewoonlijk gebaseerd op het langjarig gemiddelde van de Consumentenprijsindex (CPI) van het CBS.

Op dit moment hanteren we in de grondexploitaties een parameter opbrengstenstijging van 1,5%. Voor de komende begrotingsperiode wordt de parameter opbrengstenstijging van 1,5% geconsolideerd. Dit zullen we apart voor u in beeld brengen in de nog op te stellen Meerjaren Begroting Grondexploitaties (MBG) 2025-2028 (als bijlage bij de Programmabegroting 2025-2028).

[12] Prijs intermediair verbruik overheid (Kerngegevenstabel 2022-2025, Centraal Economisch Plan, CPB, februari 2024).

4.6. Rente

De rekenrente (het omslagpercentage) is gebaseerd op de te betalen minus te ontvangen rente in een jaar gedeeld door 1% van de boekwaarde van de investeringen per 1 januari van het desbetreffende jaar. Voor het aantrekken van langlopende geldleningen voor de financiering van de geraamde investeringen en toekomstige investeringen (bestedingsplan) wordt een marktrente van 3,0% gehanteerd. Het totaal benodigde rentebedrag wordt herrekend en opgenomen in de programmabegroting op basis van het bestedingsplan dat op dat moment voorligt aan de raad ter vaststelling.

4.7. Loon- en prijsinflatie subsidies

In vele gevallen kennen gesubsidieerde instellingen voor hun producten een vergelijkbare kostenopbouw als gemeenten. De bekostiging van deze producten vindt (deels) plaats door gemeenten in de vorm van een subsidie. Hiervoor wordt de gemeente niet afzonderlijk gecompenseerd in het accres van de algemene uitkering van het gemeentefonds. Compensatie van de gesubsidieerde instellingen vindt normaliter plaats overeenkomstig het door de gemeente gehanteerde percentage voor prijsstijgingen. Voor 2025 wordt voor te verstrekken subsidies een loon- en prijsinflatiepercentage gehanteerd van 2,0%.

4.8. Prijsinflatie gemeentelijke belastingen en rechten

Voor gemeentelijke belastingen en rechten wordt dezelfde prijsindex als voor exploitatiebudgetten gehanteerd. Voor 2025 komt dit uit op 2,0%.

Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing worden wijzigingen in de kosten verhaald door de betreffende tarieven dienovereenkomstig aan te passen (gesloten huishouding). Gedachte daarbij is om onze tarieven 100% dekkend te maken en te houden. Om grote tariefschommelingen te voorkomen, maken we gebruik van de egalisatievoorziening reiniging en de egalisatievoorziening riolering. De tarieven voor afval en riool in 2025 zijn op dit moment niet bekend. In de Programmabegroting 2025-2028 zullen we de precieze kosten voor uw raad inzichtelijk maken en een voorstel doen voor de daarvan afgeleide tarieven in 2025.

4.9. Tarief voor het prestatiecontract

Met het prestatiecontract kunnen interne uren worden doorbelast aan projecten. Jaarlijks wordt het uurtarief opnieuw berekend door rekening te houden met de stijging van de loonkosten. Voor 2024 hanteren we een tarief van € 98. Als rekening wordt gehouden met een stijging van de loonkosten met 4,4%, komt het tarief voor 2025 uit op afgerond € 102.

4.10. Groei aantal woningen

Op basis van de kadernota mag bij de rioolrechten, de afvalstoffenheffing, het huishoudelijk afval en de onroerende-zaakbelastingen rekening worden gehouden met de groei van het aantal woningen in 2025. Voor 2025 houden we rekening met een groei van 200 woningen.

4.11. Groei aantal inwoners

Per 1-1-2024 heeft de gemeente Steenwijkerland 45.478 inwoners. Ten opzichte van de stand 1-1-2023 zien we een toename van 108 inwoners. De gemiddelde groei over de laatste 5 jaar komt uit op 309 inwoners. Voor 2024 wordt dit aantal als raming gehanteerd.

5. Te nemen besluiten en gevraagde adviezen

De gemeenteraad besluit:

1. Kennis te nemen van:
    a) De voortgangsinformatie over het begrotingsjaar 2024, inclusief de kansen en uitdagingen zoals vermeld in hoofdstuk 2;
    b) Het financieel beeld zoals weergegeven in hoofdstuk 3;
    c) De onontkoombare uitgaven zoals opgenomen in bijlage 6.2.

2. In te stemmen met:
    a) De begrotingspositie zoals weergegeven in hoofdstuk 3.3 voor zover het de jaarschijf 2024 betreft;
    b) De financiële mutaties zoals opgenomen in bijlage 6.1;
    c) De Programmabegroting 2024-2027 overeenkomstig 2a en 2b te wijzigen;
    d) De kaders voor de samenstelling van de Programmabegroting 2025-2028 zoals opgenomen in hoofdstuk 4;
    e) Het saldo van de jaarschijven 2025 t/m 2028 zoals opgenomen in hoofdstuk 3.3 te betrekken bij de samenstelling van de Programmabegroting 2025-2028.
    f) Het wijzigen van de renteomslag 2024 van 1,0% voor de algemene dienst en 0,8% voor de grondexploitatie naar 0,9% respectievelijk 0,75%[13].

3. Voor 2024 een krediet beschikbaar te stellen van in totaal € 4.948.204 voor:
    a) 'Verbouwing station' van € 55.000;
    b) 'Wetering: vervangen twee verkeersbruggen' van € 100.000;
    c) 'Vervangen keermuur Vollenhove' van € 293.000;
    d) 'Vervangen verkeersbrug Worstdijk Kuinre' van € 83.204;
    e) 'Vervangen brug Belterweg in Belt Schutsloot' van € 750.000;
    f) 'Vervangen riolering Wetering' van € 850.000;
    g) 'OEC 't Ravelijn Steenwijk, plaatsing units' van € 195.000;
    h) 'Steenwijkerdiep, incl. aankoop Welkooppand' van € 2.622.000.

De gemeenteraad wordt gevraagd advies te geven over:

1. Hoe om te gaan met de onzekerheid omtrent de omvang van het gemeentefonds en de gehanteerde aanname van structurele compensatie door het rijk van € 3,5 miljoen vanaf 2026.
2. De beleidskeuzes zoals opgenomen in hoofdstuk 3.4.
3. De saldoverbeterende maatregelen in hoofdstuk 3.5 in relatie tot de beleidskeuzes in hoofdstuk 3.4.

[13] Zie bijlage 6.1, financiële mutatie 'Rentelasten 2024' (F1) binnen het programma Financiën en dienstverlening.

6. Bijlagen Perspectiefnota 2024-2028

6.1. Budgetafwijkingen voor 2024

In deze paragraaf treft u de budgetafwijkingen of financiële mutaties voor het jaar 2024 aan, inclusief de doorwerking naar latere jaren. De toelichting op deze afwijkingen vindt u na de presentatie van de totaaltabel.

Totaaloverzicht met budgetafwijkingen (bedragen x € 1.000)	I/S	Investering	2024	2025	2026	2027	2028
Financiële mutaties:							
Woningbouw		-	- 173	-	-	-	-
Werk en economie		-	- 53	- 140	-	-	-
Samenredzaam		-	- 1.277	- 1.121	- 1.116	- 927	- 832
Vitaal Platteland		- 55	- 3	- 3	- 3	- 3	- 3
Duurzaam		-	- 250	- 250	- 50	- 50	- 50
Leefbare steden en kernen		- 4.893	- 1.248	781	- 302	- 179	18
Financiën en dienstverlening		-	535	- 237	- 272	- 272	- 272
Totaal financiële mutaties		**- 4.948**	**- 2.468**	**- 970**	**- 1.743**	**- 1.431**	**- 1.139**
Waarvan structureel	*S*		*- 201*	*- 1.563*	*- 1.509*	*- 1.654*	*- 1.649*
Waarvan incidenteel	*I*		*- 2.268*	*592*	*- 235*	*224*	*510*

+ = voordeel

Woningbouw

Woningbouw (bedragen x € 1.000)		I/S	Investering	2024	2025	2026	2027	2028
F 1.1	Tijdelijke standplaatsen woonwagens	I	-	- 78	-	-	-	-
F 1.2	Opstellen gemeentelijk beleid voor Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB)	I	-	- 20	-	-	-	-
F 1.3	Gebiedsontwikkeling Eeserwold: uitgaven extern projectleider	I	-	- 75	-	-	-	-
Totaal 'Woningbouw'			**-**	**- 173**	**-**	**-**	**-**	**-**

+ = voordeel

Toelichting:

Financiële mutatie F 1.1: Tijdelijke standplaatsen woonwagens	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is een bedrag van € 77.500 nodig voor de aanleg van tijdelijke standplaatsen voor woonwagenbewoners aan de Verlaatseweg.
Wat zijn de oorzaken?	Dit bedrag is in de perspectiefnota 2023-2027 beschikbaar gesteld. Omdat de werkzaamheden niet in 2023 zijn uitgevoerd is het budget vervallen in het saldo van de jaarrekening. De werkzaamheden zullen in 2024 alsnog worden uitgevoerd. Dit betekent dat er in de jaarschijf 2024 een tekort zal ontstaan.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	In de Najaarsnota 2023 is als actie benoemd de realisatie voor specifieke doelgroepen zoals standplaatsen voor de huisvesting van woonwagenbewoners.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een eenmalig nadeel van € 77.500.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	We komen per saldo eenmalig € 77.500 tekort.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De tijdelijke plekken zijn voorloper van een definitieve invulling. Materialen die we nu gebruiken kunnen (deels) ook bij een definitieve invulling hergebruikt worden.

Financiële mutatie nr. F 1.2: Opstellen gemeentelijk beleid voor Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 20.000.
Wat zijn de oorzaken?	Motie die door de raad is aangenomen voor het maken van beleid voor Vrijkomende Agrarische bebouwing. Voor het opstellen van het beleid is geen budget beschikbaar gesteld. Er is al begonnen met het opstellen van het beleid. Hiervoor is externe begeleiding ingehuurd. Dit kost €9.084,08 en is reeds gefactureerd en betaald. Dit is het eerste deel van het traject. Het volgende deel bestaat uit een verdiepingsslag. Waarbij ook participatie plaats moet vinden. Tot slot moet het eindproduct worden opgesteld. De inschatting is voor de komende werkzaamheden nog ongeveer € 10.000 benodigd is.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Dat er beleid is voor vrijkomende agrarische bebouwing. Op dit moment is dat er niet.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Niet van toepassing.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: € 20.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De provincie Overijssel is bezig met het opstellen van een programma voor Vrijkomende Agrarische bedrijven. Het gemeentelijke beleid moet hierbij aansluiten.

Financiële mutatie nr. F 1.3: Gebiedsontwikkeling Eeserwold	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Aan verwachte uitgaven voor een externe projectleider is een bedrag benodigd van € 75.000.
Wat zijn de oorzaken?	Vorig jaar is reeds aangekondigd dat het project nog niet zou worden afgerond. Er was nog geen zicht op uitgaven en inkomsten. Nu is duidelijk dat er geen inkomsten meer zijn te verwachten, maar dat er nog wel kosten moeten worden gemaakt voor de laatste werkzaamheden rondom de gebiedsontwikkeling Eeserwold.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er is nog een bedrag benodigd van € 75.000 voor de laatste werkzaamheden.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: € 75.000 tekort
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Werk en economie

Werk en economie (bedragen x € 1.000)		I/S	Investering	2024	2025	2026	2027	2028
F 2.1	Verstedelijkingsstrategie:							
	Opstellen ambitiedocument Spoorzone (wegvallen provinciale cofinanciering)	I	-	- 100	-	-	-	-
	Aantrekken programmanager voor 6 deelnemende gemeenten	I	-	- 25	-	-	-	-
F 2.2	Grondzaken: huur- en pachtinkomsten	I	-	32	-	-	-	-
F 2.3	Vermakelijkhedenretributie	S	-	40	- 140	-	-	-
Totaal 'Werk en economie'			**-**	**- 53**	**- 140**	**-**	**-**	**-**

+ = voordeel

Toelichting:

Financiële mutatie nr. F 2.1: Verstedelijkingsstrategie	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het gaat om een bedrag van in totaal € 125.000, als volgt verdeeld: € 100.000 door wegvallen dekking ambitiedocument spoorzone en € 25.000 voor het gezamenlijk aanstellen van een programmamanager voor het NOVEX programma Karakteristieke Stationsomgevingen.
Wat zijn de oorzaken?	Stedenbouwkundig bureau BVR is opdracht gegeven om het Ambitiedocument op te stellen en in samenspraak met gebiedspartners te komen tot een gedeelde ambitie inclusief ontwikkelstrategie. Ook krijgt de samenwerking in de regio verder vorm en inhoud door deelname aan het programma karakteristieke stationsomgevingen en het aanstellen van een gezamenlijke programmamanager. De provincie is niet akkoord met ons verzoek (zie agenda B&W 28-11-2023) om € 100.000 uit de Leefbaar Giethoorn deal in te zetten voor het opstellen van het ambitiedocument Spoorzone. Dit ondanks het gegeven dat de spoorzone als belangrijke entree wordt gezien voor het toeristisch achterland. Hierdoor is de dekking voor de opdracht om in samenspraak met gebiedspartners te komen tot een gedeelde ambitie en ontwikkelstrategie weggevallen. Vanuit de verstedelijkingsstrategie is de gemeente betrokken bij het NOVEX programma Karakteristieke Stationsomgevingen. Deze samenwerking krijgt vorm en inhoud door het aanstellen van een gezamenlijke programmamanager vanuit de deelnemende 6 gemeenten. Het gaat hierbij om een gemeentelijke bijdrage van € 25.000.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Zonder deze middelen kan het ambitiedocument en de uit te voeren vervolgstappen niet worden uitgevoerd, waardoor het perspectief tot uitvoering ontbreekt. Terwijl de spoorzone juist als kansrijk werd gezien om te verdichten en woningbouw toe te voegen. Vanuit het programma karakteristieke stationsomgevingen wordt een propositie opgesteld die zich met name richt tot het verwerven van de benodigde cofinanciering (vanuit rijk/regio) voor uitvoering.

Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Niet van toepassing.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: 125.000 2025: 2026: 2027: 2028:
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

Financiële mutatie nr. F 2.2: Grondzaken: huur- en pachtinkomsten	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Jaarlijks staat er een raming voor pacht inkomsten à € 23.387 in de begroting en voor huur inkomsten € 39.669. Totaal € 63.056. De werkelijke inkomsten over 2024 zullen hoger zijn.
Wat zijn de oorzaken?	De raming voor huren en pachten is al jaren niet meer geactualiseerd. Als we kijken naar de werkelijke verwachte inkomsten, dan wijkt deze af van de begroting. *NB De raming wordt niet structureel aangepast, omdat een huur- of pachtovereenkomst op elk gewenst moment kan worden opgezegd. Daarom moeten we inkomstenraming elk jaar opnieuw bekijken en actualiseren voor een juiste raming.*
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Beter en actueler beeld van de inkomsten genereren.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er komen extra inkomsten in beeld van totaal € 32.344 in 2024.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Jaarlijks bekijken welke huur en pacht inkomsten nog van toepassing zijn.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	Raming voor pachten / erfpachten en RVO voor 2024 op € 89.000 Raming voor huren / leasetermijnen voor 2024 op € 6.400. Voordeel 2024: € 32.344.

Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet van toepassing.

Financiële mutatie nr. F 2.3: Vermakelijkhedenretributie	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De inkomsten zullen over 2024 € 40.000 hoger uitvallen dan begroot en over 2025 € 140.000 lager uitvallen dan begroot.
Wat zijn de oorzaken?	Over 2023 is voor de vermakelijkhedenretributie (VMR) € 440.000 in rekening gebracht. Dit is € 40.000 hoger dan wat in 2024 in de begroting staat (nadat deze eerder naar beneden is bijgesteld van € 580.000 naar € 400.000). Voor 2025 is de verwachting dat het bedrag wat in rekening zal worden gebracht ook ongeveer € 440.000 zal zijn. Dit is € 140.000 lager dan wat in 2025 staat begroot. Momenteel loopt er nog een rechtszaak naar de VMR en is de uitkomst nog niet bekend. De verwachting is dan ook dat er hier op korte termijn geen wijzigingen zijn te verwachten en dat we de inkomsten moeten baseren op de laatst bekende cijfers.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	De wettelijke basis voor de VMR is artikel 229 eerste lid onder c van de Gemeentewet.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een voordeel in 2024 van € 40.000 en een nadeel van € 140.000 in 2025.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: € 40.000 over 2025: € 140.000 tekort 2026: 2027: 2028:
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Zoals gezegd, loopt er nog een rechtszaak.

Samenredzaam

Samenredzaam (bedragen x € 1.000)		I/S	Investering	2024	2025	2026	2027	2028
F 3.1	Exploitatietekort NoordWestGroep 2024	I	-	- 250	-	-	-	-
F 3.2	Begrotingsherziening RSJ IJsselland	S	-	- 19	- 27	- 17	- 17	- 17
F 3.3	Budget Zorg in Natura (ZIN), indexatie 2024: 7,5% in plaats van 5%	S	-	- 450	- 450	- 450	- 450	- 450
F 3.4	Verminderen caseload Gecertificeerde Instellingen	S	-	- 180	- 180	- 180	- 180	- 180
F 3.5	Energietoeslag voor huishoudens met een laag inkomen	I	-	- 100	-	-	-	-
F 3.6	Wettelijke aanpassing terugvorderingstermijn	S	-	- 50	- 50	- 50	- 50	- 50
F 3.7	Sociaal Medische Indicatie (SMI)	I	-	- 170	-	-	-	-
F 3.8	Leerlingenvervoer	I	-	50	-	-	-	-
F 3.9	Verhoogde taakstelling huisvesting statushouders	S	-	- 28	- 225	- 230	- 230	- 135
	Eenmalige uitgaven	I	-	- 80	- 190	- 190	-	-
Totaal 'Samenredzaam'			**-**	**- 1.277**	**- 1.121**	**- 1.116**	**- 927**	**- 832**

+ = voordeel

Toelichting:

Financiële mutatie nr. F 3.1: Exploitatietekort NoordWestGroep 2024	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De stijging van het wettelijk minimumloon in 2023 werkt ook door in de begroting van NoordWestGroep (NWG) in 2024. Daarnaast zijn er de gevolgen van inflatie en per saldo hogere personeelskosten van de doelgroep. Hierdoor ontstaat er een tekort van € 250.000 op de begroting van NWG waardoor de gemeentelijke bijdrage moet worden verhoogd met dit bedrag.
Wat zijn de oorzaken?	Doorwerking van de stijging van de minimumlonen in 2023 van 10% naar 2024, de gevolgen van inflatie en hogere personeelskosten van de doelgroep.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja. Uitvoering van de WSW en Participatiewet.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Heeft geen gevolgen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een tekort van € 250.000 over het jaar 2024.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Is nu nog niet aan te geven.

Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: € 250.000 2025: PM 2026: PM 2027: PM 2028: PM
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	In 2024 wordt er een nieuwe overeenkomst voor het groen opgesteld voor 2025 en verder. Tevens zal er mede op basis van een actuele meerjarenbegroting 2025-2028 NWG beoordeeld worden of en in hoeverre ons toekomstscenario voor NWG, dat in 2021 is vastgesteld door de raad, bijgesteld moet worden.

Financiële mutatie nr. F 3.2: Begrotingsherziening RSJ IJsselland	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 19.200 in 2024.
Wat zijn de oorzaken?	Begrotingsherziening RSJ IJsselland 2024, deels autonome kosten en deels incidentele kosten. De incidentele kosten zijn noodzakelijk om te voldoen aan wettelijke eisen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, er is sprake van een GR (Gemeenschappelijke Regeling)
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Met de begrotingswijziging is het RSJ IJsselland in staat om de taken beter te kunnen uitvoeren.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Gevolgen van de begrotingsherziening 2024 worden verwerkt in de Perspectiefnota 2024-2028
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: € 19.200 2025: € 26.800 2026: € 16.500 2027: € 16.500 2028: € 16.500
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Ontwikkelingen zoals, extra taken van het RSJ IJsselland in relatie tot de Hervormingsagenda Jeugd 2022-2028, kunnen leiden tot een aanpassing van de begroting.

Financiële mutatie nr. F 3.3: Budget Zorg in Natura (ZIN), indexatie 2024: 7,5% in plaats van 5%	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Indexatie 2024 komt uit op 7,5%, waar rekening is gehouden met 5%.
Wat zijn de oorzaken?	Er is rekening gehouden met minder hoog percentage indexering.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, Jeugdwet.

Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Passende Jeugdzorg voor de inwoners.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Inwoners ontvangen vanuit de Jeugdwet passende geïndiceerde zorg
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Het tekort van 2,5% met terugwerkende kracht (met ingang van 2024) te corrigeren en structureel te verwerken bij de perspectiefnota 2024-2028.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldotekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: € 450.000 2025: € 450.000 2026: € 450.000 2027: € 450.000 2028: € 450.000
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Niet bekend.

Financiële mutatie nr. F 3.4: Verminderen caseload Gecertificeerde Instellingen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 180.000 in het jaar 2024.
Wat zijn de oorzaken?	De gecertificeerde instellingen (jeugdbescherming en jeugdreclassering) verlagen de caseload van medewerkers om de wettelijke taken adequaat te kunnen vervullen. Dit zijn landelijke afspraken. Dit heeft gevolgen voor de tarieven die de gecertificeerde instellingen bij de gemeente Steenwijkerland in rekening brengen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, jeugdwet (jeugdbescherming en jeugdreclassering JB/JR)
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Het tarief dat in 2024 is overeengekomen is een stijging van 22% ten opzichte van het tarief 2023.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De landelijke ontwikkelingen zijn autonome ontwikkelingen en zijn structureel van aard.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Het structurele tekort als autonome ontwikkeling verwerken bij de perspectiefnota 2024-2028
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: € 180.000 2025: € 180.000 2026: € 180.000 2027: € 180.000 2028: € 180.000
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 3.5: Energietoeslag voor huishoudens met een laag inkomen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Over de jaren 2022 en 2023 is besloten om aan huishoudens met een laag inkomen een energietoeslag toe te kennen. Van het rijk is hiervoor via de Algemene uitkering Gemeentefonds budget ontvangen. De energietoeslag 2023 is nog aan te vragen tot 1 juli 2024, terwijl het nog beschikbare budget is vrijgevallen bij de jaarrekening 2023. De verwachting is dat er nog aanvragen worden gedaan tot een bedrag van € 100.000.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Geen wettelijk taak, maar wel zeer wenselijk.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Over het jaar 2024 ontstaat een tekort van € 100.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	Over het jaar 2024 een bedrag van € 100.000. De energietoeslag 2023 is tot 1 juli 2024 aan te vragen. Er is daarom geen sprake van een structureel effect.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 3.6: Wettelijke aanpassing terugvorderingstermijn	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	€ 50.000 nadelig
Wat zijn de oorzaken?	Wetswijziging termijn minnelijke schuldsanering (MSNP) en Wet schuldsanering natuurlijke personen (WSNP) is ingaande 01-07-2023 gewijzigd van 36 naar 18 maanden. Door verkorting naar 18 maanden wordt er minder gespaard voor de aflossing van de debiteuren. Door integrale samenwerking tussen de verschillende afdeling in het Sociaal Domein worden uitkeringen minder vaak te lang uitbetaald.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, conform beleid terugvordering en invordering stemmen wij in met een schuldregeling MSNP of WSNP, artikel 54, lid 3 Participatiewet.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Het gevolg is dat er in een kortere tijd minder geld wordt ontvangen, en er zijn minder terugvorderingen van de PW.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Gevolgen van de begrotingsherziening 2024 worden verwerkt in Perspectiefnota 2024-2028. Vanaf 2024 gaan we per kwartaal de inkomsten debiteuren monitoren.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: € 50.000 2025: € 50.000 2026: € 50.000 2027: € 50.000 2028: € 50.000

Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Overheid heeft een initiatief wetswijziging in behandeling: Maatwerk bij terugvordering

Financiële mutatie nr. F 3.7: Sociaal Medische Indicatie (SMI)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Een financiële stijging van € 170.000.
Wat zijn de oorzaken?	Het is niet duidelijk wat de oorzaak van de financiële stijging is. Er worden momenteel maatregelen genomen om de oorzaak inzichtelijk te krijgen. Een stijging van indicaties voor SMI is niet per se een negatieve ontwikkeling, omdat SMI een maatregel is die zwaardere hulp kan voorkomen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	De gemeente is verplicht om SMI als vangnet aan te bieden, maar de manier waarop dit wordt vormgegeven staat vrij.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Met SMI worden gezinnen tijdelijk financieel ondersteund in de kosten voor kinderopvang wanneer zij niet in aanmerking komen voor de kinderopvangtoeslag en wanneer deelname aan de kinderopvang om sociale of medische redenen wel gewenst is.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er is extra budget nodig.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	Incidenteel: 2024: € 170.000. Het is nog niet bekend of er een structureel effect is voor de komende jaren. Hier wordt onderzoek naar gedaan.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De verhoogde taakstelling huisvesting voor statushouders heeft mogelijk effect op het aantal SMI's. Of dit werkelijke klopt, wordt de komende tijd onderzocht.

Financiële mutatie nr. F 3.8: Leerlingenvervoer	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Een financiële daling van € 50.000. De verwachting is dat dit bedrag voor het jaar 2024 niet nodig is.
Wat zijn de oorzaken?	Leerlingenvervoer is lastig te begroten. Het benodigde budget fluctueert en is afhankelijk van het aantal kinderen dat aanspraak hierop kan maken en de optimale planning van ritten die hierop te maken is. Het leerlingenvervoer wordt geïndexeerd volgens de NEA-index. De index voor dit jaar was 3,4 %. Dit viel mee, het jaar daarvoor lag dit nog op 13,7% en blijft er dus dit jaar ruimte over binnen de begroting.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, de wettelijke grondslag voor verstrekken van leerlingenvervoer is neergelegd in drie wetten, te weten Wet op primair onderwijs (WPO), Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) en Wet op de expertisecentra (WEC).
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Voor alle leerlingen die een beroep doen op de bekostiging leerlingenvervoer geldt, dat wanneer zij door een structurele handicap onmogelijk zelfstandig naar school kunnen reizen, er door de gemeente ondersteuning geboden wordt. Ook is op grond van de grote afstand naar de school bekostiging mogelijk.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Zoals het nu lijkt is er in 2024 minder budget nodig voor leerlingenvervoer dan begroot. Vanaf het tweede half jaar 2024 (nieuwe schooljaar) ligt er weer een gehele nieuwe routeplanning en kunnen de kosten wel wijzigen, maar verwachting is dat dit binnen aangepaste budget zal blijven passen.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.

Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Een bedrag van € 50.000.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	Niet van toepassing.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 3.9: Verhoogde taakstelling huisvesting statushouders	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er is een verhoogde taakstelling in 2024 voor de huisvesting van statushouders. Daarnaast moet een achterstand vanuit de taakstelling in 2023 ingehaald worden. De verwachting is dat de taakstelling ook de komende jaren nog hoog zal zijn.
Wat zijn de oorzaken?	De verhoogde taakstelling voor de huisvesting van statushouders.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Er is sprake van een wettelijke taak.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Door extra budget kan de taakstelling op een goede manier ingevuld worden.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het huisvesten van extra statushouders heeft financiële gevolgen op verschillende gebieden. Hierbij kan gedacht worden aan extra personeel, inburgering, minimaregelingen, schuldhulpverlening, uitkeringen etc.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Er vindt geen besparing plaats.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: € 108.000 2025: € 414.500 2026: € 419.500 2027: € 230.000 2028: € 135.000
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Er wordt vanuit gegaan dat vanaf het jaar 2027 de verhoogde taakstelling gaat afnemen. Vandaar dat het benodigde budget wordt verlaagd.

Vitaal platteland

Vitaal Platteland (bedragen x € 1.000)	I/S	Investering	2024	2025	2026	2027	2028
F 4.1 Verbouwing station:							
Verlaging uitvoeringskrediet (uitgaven)	I	-	55	-	-	-	-
Lagere onttrekking aan de Algemene Reserve - vrij besteedbaar (inkomsten)	*I*	-	*- 55*	-	-	-	-
Krediet activeren	S	- 55	- 3	- 3	- 3	- 3	- 3
Totaal 'Vitaal Platteland'		**- 55**	**- 3**	**- 3**	**- 3**	**- 3**	**- 3**

+ = voordeel

Toelichting:

Financiële mutatie nr. F 4.1: Verbouwing station	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er wordt € 55.000 minder aan de algemene reserve onttrokken en dit zal worden geactiveerd en er ontstaan hierdoor structurele kapitaallasten.
Wat zijn de oorzaken?	Voor de verbouwing van het station en het aanpassen van installaties is een bedrag benodigd van € 1.230.000. Dit bedrag is beschikbaar, een deel hiervan staat echter als eenmalig (€ 300.000). Dit deel wordt deels gedekt door een bijdrage van de Provincie en wordt deels gedekt door een onttrekking uit de algemene reserve. We zullen nu op alle kosten moeten afschrijven. Dit betekent dat er € 55.000 minder uit de algemene reserve zal worden onttrokken en dat er € 55.000 dient te worden geactiveerd (op rente en afschrijving).
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een voordeel voor de algemene reserve van € 55.000 en een nadeel op de kapitaallasten van € 3.300 in 1e jaar, vervolgens structureel.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: € 55.000 voordeel voor Algemene reserve en een nadeel van € 55.000/20 = € 2.750 aan afschrijving en € 550 aan rentelasten. In totaal nadeel van € 3.300. 2025: € 3.275 nadeel 2026: € 3.250 nadeel 2027: € 3.225 nadeel 2028: € 3.200 nadeel

Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Duurzaam

Duurzaam (bedragen x € 1.000)	I/S	Investering	2024	2025	2026	2027	2028
F 5.1 Dossier Icebear (juridische kosten)	I	-	- 200	- 200	-	-	-
F 5.2 Uitvoeringstaken Milieu	S	-	- 50	- 50	- 50	- 50	- 50
Totaal 'Duurzaam'		**-**	**- 250**	**- 250**	**- 50**	**- 50**	**- 50**

+ = voordeel

Toelichting:

Financiële mutatie nr. F 5.1: Dossier Icebear	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het handhavings- en vergunningentraject rondom IceBear is een complex dossier, dat om verschillende redenen een bovengemiddelde inzet vergt. Onderzoeken en metingen die alleen door specifieke bureaus mogen worden uitgevoerd, specialistische juridische inzet en inzet van de huisadvocaat. Een zuivere duiding van kosten is moeilijk te geven, omdat de inzet van onderzoeken afhankelijk is van de duur, dan wel voortzetting van de overtredingen. In datzelfde licht moeten de juridische kosten worden bezien. Als overtredingen zijn beëindigd zullen juridische procedures aflopen. Daarnaast kan de overtreder ervoor kiezen wel of juist niet een (hoger) beroepsprocedure te starten. De verwachting is dat met voortzetting van de huidige noodzakelijke inzet de lasten zo'n € 400.000 bedragen, verdeeld over de jaren 2024 en 2025.
Wat zijn de oorzaken?	Zie hierboven.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, handhaving en vergunningverlening.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	We komen een bedrag tekort van € 400.000, waarvan een bedrag van € 200.000 in het jaar 2024 en een bedrag van € 200.000 in het jaar 2025.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: een bedrag van € 200.000. 2025: een bedrag van € 200.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 5.2: Uitvoeringstaken Milieu	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Bij de start van de Omgevingsdienst 1 januari 2018 zijn milieu-uitvoeringstaken bij de Omgevingsdienst ondergebracht. De milieuexpertise en -capaciteit zijn daarmee naar de Omgevingsdienst gegaan. Beleidstaken en aanverwante taken zoals geluidsmetingen anders dan bij bedrijven (bijvoorbeeld bij evenementen), zijn bij de gemeente gebleven. Dit terwijl de medewerkers over zijn gegaan naar de Omgevingsdienst. Om die taken uit te kunnen voeren is een milieubudget bij de gemeente benodigd. Op dit moment is dit budget niet aanwezig binnen de begroting. Hierdoor kunnen sommige verplichte zaken, zoals geluidsmetingen bij evenementen en andere milieu gerelateerde taken, niet worden uitgevoerd zonder dat het budget wordt overschreden. Om dergelijke werkzaamheden goed uit te kunnen voeren is een budget van € 50.000 per jaar noodzakelijk.
Wat zijn de oorzaken?	Er is een budget beschikbaar gebleven voor het inkopen van geluidsmetingen en beleidsadviezen en dergelijke. Feitelijk waren het enkele budgetten die opgeteld € 50.000 bedroegen. In 2022 is het budget overgeheveld naar de Omgevingsdienst toen daar de kosten stegen. Op dit moment is er geen budget beschikbaar, terwijl de gemeentelijke taken nog wel uitgevoerd moeten worden.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, milieutaken.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een structureel tekort van € 50.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	Vanaf het jaar 2024 een structureel tekort ter hoogte van € 50.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Leefbare steden en kernen

Leefbare steden en kernen (bedragen x € 1.000)		I/S	Investering	2024	2025	2026	2027	2028
F 6.1	Najaarsnota 2023: correctie voor structurele doorwerking bomenonderhoud	S	-	- 35	- 35	- 35	- 35	- 35
F 6.2	Wetering: vervangen twee verkeersbruggen	S	- 100	- 6	- 6	- 6	- 6	- 6
F 6.3	Bestrijding invasieve exoten Weerribben en Wieden	S	-	- 181	- 181	- 181	- 181	- 181
	Bestaand budget (Programmabegroting 2024-2027)	*I*	-	*45*	*45*	*45*	-	-
	Aanvraag LIFE-subsidie	*S*	-	*70*	*70*	*70*	*70*	*70*
F 6.4	Procedure Loswal Kerkweg Giethoorn:							
	Uitvoeren van een extra ecologisch onderzoek	I	-	- 15	-	-	-	-
	Betalen van een dwangsom (maximum bedrag)	I	-	- 30	-	-	-	-
F 6.5	Vervangen keermuur Vollenhove	S	- 293	- 19	- 18	- 18	- 18	- 17
F 6.6	Restantkredieten openbare verlichting, gewijzigde planning/fasering	S	-	52	38	32	- 2	- 2
F 6.7	Val Jonenweg Giethoorn (betonwerk)	I	-	- 76	-	-	-	-
F 6.8	Vervangen verkeersbrug Worstdijk Kuinre	S	- 83	- 5	- 5	- 5	- 5	- 5
F 6.9	Vervangen brug Belterweg in Belt Schutsloot	S	- 750	- 48	- 47	- 46	- 45	- 45
F 6.10	Vervangen riolering Wetering	S	- 850	-	- 23	- 23	- 23	- 23
	Dekking via tarief rioolheffing 2025	S	-	-	23	23	23	23
	Hogere rente dan de omslagrente	S	-	-	- 17	- 17	- 17	- 17
F 6.11	VO Stationsstraat Steenwijk, herstel gevel	I	-	- 255	-	-	-	-
F 6.12	OEC 't Ravelijn Steenwijk, aanpassingen in de klimaatinstallatie	I	-	- 210	-	-	-	-
	Bijdrage schoolbestuur	*I*	-	*45*	-	-	-	-
F 6.13	OEC 't Ravelijn Steenwijk, plaatsing units	S	- 195	- 26	- 25	- 25	- 24	- 23
F 6.14	Scholen IHP (vertraging)	S	-	156	185	233	249	155
F 6.15	Zwembaden Steenwijkerland, nieuw energiecontract de Waterwyck	S	-	- 39	- 200	- 200	- 200	- 200
F 6.16	Steenwijkerdiep, incl. aankoop Welkooppand	S	- 3.856	-	- 44	- 142	- 272	- 268
	Beschikbaar budget voor het Steenwijkerdiep	*S*	*1.234*	*85*	*84*	*83*	*83*	*82*
	Eenmalige uitgaven/inkomsten	I	-	- 756	937	- 90	224	510
Totaal 'Leefbare steden en kernen'			**- 4.893**	**- 1.248**	**781**	**- 302**	**- 179**	**18**

+ = voordeel

Toelichting:

Financiële mutatie nr. F 6.1: Najaarsnota 2023: correctie voor structurele doorwerking bomenonderhoud	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het snoeien van bomen kost € 35.000 meer dan begroot.
Wat zijn de oorzaken?	We zien de laatste jaren een gestage stijging van kosten voor het snoeien van bomen. Inflatie en krapte op de arbeidsmarkt liggen daaraan ten grondslag.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Onderhoud groenvoorzieningen (gemeentewet) Zorgplicht en veiligheid
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Door hogere kosten is het onderhoudsbudget ontoereikend.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Aanpassen van het budget (Structureel).
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort (indien sprake is van een financiële tegenvaller)?	€ 35.000 structureel.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Krapte op de arbeidsmarkt en onzekerheid over prijsontwikkelingen.

Financiële mutatie nr. F 6.2: Wetering vervangen twee verkeersbruggen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er was een beschikbaar budget voor het vervangen van twee verkeersbruggen van € 1.000.000. Er is een verwacht tekort van € 100.000.
Wat zijn de oorzaken?	Het krediet van € 1.000.000 is aangevraagd in 2022. Ten gevolge van prijsstijgingen en inflatie zijn bouwmaterialen en diensten ter voorbereiding duurder geworden. Volgens de CBS inputprijsindex sectie Grond Weg en Waterbouw was vanaf januari 2023 tot en met gunning bouwfase in juli 2023 de inflatie 16% (€ 160.000). Het verwachte tekort bedraagt € 100.000.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, het borgen van verkeersveiligheid. Deze betreffende bruggen zijn in 2022 afgekeurd en moesten vervangen worden.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Een veiligere fysieke leefomgeving.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Personeel: geen. Financiën: tekort van € 100.000 Faciliteiten: geen.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen.

Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: € 100.000. Dit betekent voor de kapitaalasten bij een afschrijvingstermijn van 30 jaar en een rentepercentage van 3% voor: 2024: € 6.333 2025: € 6.233 2026: € 6.133 2027: € 6.033 2028: € 5.933
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 6.3: Bestrijding invasieve exoten Weerribben en Wieden	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De komende 5 jaar is in totaal € 420.000 extra nodig voor het bestrijden van invasieve exoten (terwijl er een budget was van € 45.000 per jaar voor de jaren 2024 t/m 2026).
Wat zijn de oorzaken?	Als gevolg van een zeer sterke toename van invasieve exoten is er meer budget benodigd omdat er met een hogere frequentie en in een uitgebreider gebied de invasieve exoten verwijderd moeten worden. Bij deze bestrijding wordt een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor de bestrijding de komende 5 jaar met betrokken partijen waaronder de provincie, waterschap, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. Partijen hebben bij de EU een LIFE subsidie aangevraagd behorend bij deze 5-jaarlijkse samenwerking die naar verwachting begin juni 2024 wordt verleend. Het aandeel van de gemeente in de totale subsidieaanvraag is € 350.000 (€ 70.000 per jaar). *NB De 5-jarige onderlinge afspraken en subsidieaanvraag worden binnenkort in een overeenkomst vastgelegd. Er is meer nodig dan eerder ingeschat om de exoten effectief te bestrijden. Deze kanttekening (voorbehoud van financiering) zal in de overeenkomst door de portefeuillehouder bij ondertekening worden aangegeven.*
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, het is een wettelijke taak om invasieve exoten te bestrijden (omgevingswet). Daarnaast hebben wij een verantwoordelijkheid m.b.t. het behalen van natuur- en biodiversiteitsdoelen in ons Nationaal Park Weerribben-Wieden. Dit geldt ook voor de instandhouding van de agrarische en toeristische sector.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Gevolgen zijn dat we de invasieve exotische waterplanten goed kunnen beheersen. En het gebruik en de functie van het water en de watergangen kunnen blijven behouden.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Personeel: geborgd. Financiën: Tekort van € 420.000 Faciliteiten: geborgd.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: € 181.000 -/- € 70.000 (LIFE-subsidie) -/- € 45.000 (bestaand budget) = € 66.000 2025: € 181.000 -/- € 70.000 (LIFE-subsidie) -/- € 45.000 (bestaand budget) = € 66.000 2026: € 181.000 -/- € 70.000 (LIFE-subsidie) -/- € 45.000 (bestaand budget) = € 66.000 2027: € 181.000 -/- € 70.000 (LIFE-subsidie) = € 111.000 2028: € 181.000 -/- € 70.000 (LIFE-subsidie) = € 111.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De samenwerking uitvoering bestrijding invasieve exoten loopt af eind 2028. Daarna zal een nieuw voorstel worden gemaakt aan de hand van de dan ontstane situatie.

Financiële mutatie nr. F 6.4: Procedure Loswal Kerkweg Giethoorn	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Het laten uitvoeren van een extra ecologisch onderzoek (€ 15.000) en het betalen van een dwangsom (maximaal € 30.000). *NB: Van de dwangsom voor de overschrijding van de stikstofemissie is € 2.500 verbeurd verklaard (met een max. van € 30.000).*
Wat zijn de oorzaken?	Een dwangsombesluit van gedeputeerde staten van provincie Overijssel (GS) voor de overschrijding van de stikstofemissie.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Een benodigde vergunning op basis van de Wet natuurbescherming.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Het mechanisch laden en lossen aan de Loswal Kerkweg Giethoorn.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een extra kostenpost van € 45.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: € 45.000
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Het risico bestaat dat GS de vergunning niet verleent. Gezien de situatie wordt er onderzoek gedaan naar het verplaatsen van het laden en lossen naar de Nering.

Financiële mutatie nr. F 6.5: Vervangen keermuur Vollenhove	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Vervangen van de keermuur in de buitenhaven van Vollenhove voor een bedrag van € 293.000.
Wat zijn de oorzaken?	Tijdens inspectie is gebleken dat deze keermuur uit het lood staat en om veiligheidsredenen op korte termijn vervangen moet worden.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, wegenwet en openbare veiligheid.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Voldoen aan de wegenwet en herstel van de openbare veiligheid.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een investering van € 293.000 in een keermuur.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: kapitaallasten € 18.557 (afschrijving € 293.000/30 + rente 3% van 293.000). 2025: € 18.264 2026: € 17.971 2027: € 17.678 2028: € 17.385

Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Uit veiligheidsoverwegingen is de keermuur tijdelijk gestabiliseerd met bigbags en afgezet met bouwhekken totdat de keermuur is vervangen.

Financiële mutatie nr. F 6.6: Restantkredieten openbare verlichting, gewijzigde planning/fasering

Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Temporiseren van het vervangingsplan LED/openbare verlichting (masten en armaturen).
Wat zijn de oorzaken?	Door Corona, gebrek aan uitvoeringscapaciteit en materialen wordt de eerder gemaakte planning niet gehaald
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Verlichting in de openbare ruimte.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Openbare verlichting draagt bij aan verkeersveiligheid, het gevoel van sociale veiligheid en aan de sfeer, leefbaarheid en herkenbaarheid van het gebied.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Het investeringsplan wijzigt als volgt: Door temporisering zijn wij in staat met de huidige capaciteit gestelde doelen te halen.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	In 2024 wordt een nieuwe beleidsvisie openbare verlichting opgesteld. Afhankelijk van gemaakte keuzes wordt het bestuursprogramma aangepast.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	De verschuiving in tijd zorgt voor lagere kapitaallasten.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	De kapitaalslasten wijzigen als volgt: 2024: -/- € 51.791 2025: -/- € 37.810 2026: -/- € 31.551 2027: + € 2.215 2028: + € 2.215
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

	Masten (oud)	Armaturen (oud)	Masten (nieuw)	Armaturen (nieuw)	Masten (mutatie)	Armaturen (mutatie)
2024:	1.136.736	1.411.115	422.940	699.060	-713.796	-712.055
2025:	131.600	475.100	376.952	623.048	245.352	147.948
2026:	239.778	606.482	376.952	623.048	137.174	16.566
2027:	0	0	331.270	547.541	331.270	547.541
Totaal	1.508.114	2.492.697	1.508.114	2.492.697	0	0

Financiële mutatie nr. F 6.7: Val Jonenweg Giethoorn (betonwerk)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Financieel tekort op “val Jonenweg te Giethoorn” € 76.450
Wat zijn de oorzaken?	Het oorspronkelijke project bestond uit het vervangen en renoveren van al het staalwerk bij de brug in de Jonenweg. Tijdens de ontwerpfase is uit technisch onderzoek gebleken dat het betonwerk van de brug niet voldoende dekking op de wapening had. Om dit te herstellen is een betonrenovatie nodig geweest van de landhoofden, palen en toeritten. Er is gekozen om de betonrenovatie gelijktijdig met het onderhoud aan het staalwerk uit te voeren zodat de brug maar 1 keer gestremd hoeft te worden. Door het extra werk aan het beton wordt er bovenstaand tekort verwacht.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, het veilig en in stand houden van civiel technische constructies t.b.v. de verkeersveiligheid.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Er wordt meer gedaan dan oorspronkelijk bedacht. Daardoor wordt er meer bijgedragen aan een fysieke en veilige leefomgeving.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Personeel: geen. Financiën: tekort in 2024 op budget oeververbindingen van € 76.450. Faciliteiten: geen.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: €76.450
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 6.8: Vervangen verkeersbrug Worstdijk Kuinre	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Een tekort van € 83.204 in 2023.
Wat zijn de oorzaken?	Er is een budget aangevraagd in de perspectiefnota 2022-2026 van € 400.000. De aanbesteding en gunning van het werk heeft plaatsgevonden in januari 2023. In 2022 heeft er een inflatie plaatsgevonden van 12 procent volgens het CBS inputprijsindex grond- weg- en waterbouw. Dit is terug te merken in de daadwerkelijke bouwkosten. De aanneemsom van het werk was € 420.000 ten opzichte van een begroting van € 380.000. Daarnaast is er Japanse Duizendknoop aangetroffen tijdens de bouwfase in en rond het wegvak. De Japanse Duizendknoop is een invasieve exoot die weggehaald moet worden indien aangetroffen. Dit heeft extra kosten met zich mee gebracht van € 15.000. Daarnaast is er in de budgetraming geen rekening gehouden met de legeskosten van € 12.000. Deze tegenvallers verklaren een groot deel van het tekort.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, het veilig houden van de fysieke leefomgeving.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Een veiligere fysieke leefomgeving.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Personeel: Geen. Financiën: € 83.204 Faciliteiten: Geen.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen.

Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: € 83.204. Dit betekent bij een afschrijvingstermijn van 30 jaar en een rentepercentage van 3% het volgende: 2024: € 5.269 2025: € 5.186 2026: € 5.103 2027: € 5.020 2028: € 4.937.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 6.9: Vervangen brug Belterweg in Belt Schutsloot	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Aanleg van een noodbrug, voorbereiding en vervangen van een brug in 2024 aan de Belterweg Belt Schutsloot voor een bedrag van € 750.000.
Wat zijn de oorzaken?	Geconstateerd is dat de huidige brug onvoldoende draagkracht heeft waardoor deze constructief is bezweken en niet meer voldoet aan de bijbehorende eisen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, wegenwet en openbare veiligheid.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Voldoen aan wettelijke taak en herstel van de openbare veiligheid.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een investering in het vervangen van een brug ten bedrage van € 750.000
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: kapitaalslasten € 47.500 (afschrijving € 750.000/30 + rente 3% van € 750.000). 2025: € 46.750 2026: € 46.000 2027: € 45.250 2028: € 44.500
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 6.10: Vervangen riolering Wetering	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Een tekort op het budget van € 850.000.
Wat zijn de oorzaken?	Inflatiecorrectie. (Normaal is dit 1 tot 2% per jaar. Nu is het in 4 jaar tijd met 33,3% gestegen). Er liggen veel nutsleidingen boven op het oude riool waardoor het nieuwe riool vaak op een alternatieve locatie moet worden gelegd.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Het zorgdragen voor een goed werkend riool.

Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen gevolgen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Op basis van een afschrijvingstermijn van 60 jaar en een rentepercentage van 1% betekent dit een nadeel voor riolering van € 22.667 vanaf 2025. In 2024 komen de uitgaven nog niet boven het reeds bestaande krediet uit en zijn er dus nog geen extra kapitaallasten. Voor de algemene dienst ontstaat er een nadeel van 2% x € 850.000 = € 17.000 vanaf 2025 doordat de werkelijke rente momenteel 2% hoger ligt dan de omslagrente.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	Bij het bepalen van de tarieven voor riolering wordt ook gekeken welke investeringen de komende periode noodzakelijk zijn. Binnen deze investeringen wordt gekeken of er mogelijkheden zijn om te schuiven, om de financiële consequenties te beperken. Vooralsnog gaan we uit van een nadeel in 2025 voor riolering van € 22.667 en voor de begroting van € 17.000. Op basis van een inventarisatie welke investeringen noodzakelijk zijn op het gebied van riolering voor de begrotingsperiode 2025-2028 zal dan meer bekend worden over precieze financiële consequenties.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De inflatiecorrectie van 33,3% tussen 2020-01 en 2024-01 geldt voor alle rioolvervangingsprojecten die vallen binnen het R.W.P. 2022-2028.

Financiële mutatie nr. F 6.11: VO Stationsstraat Steenwijk, herstel gevel	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	December 2021 zijn op de locatie Stationsstraat van het VO gevelstenen naar beneden gevallen. Het schoolbestuur heeft direct maatregelen genomen om veiligheid van de leerlingen en personeel te waarborgen. De gemeente is hiervoor aansprakelijk en de verzekering dekt dit niet. Het totale herstel van de gevels (incl. onderzoek) bedraagt € 255.000.
Wat zijn de oorzaken?	Er is onderzoek gedaan naar de oorzaak en staat van de gehele gevelconstructie. Hieruit is gebleken dat een deel van de ankers destijds bij de bouw onjuist is gemonteerd. Tevens zijn naar de huidige normen te weinig ankers aangebracht. Ten slotte is corrosie geconstateerd als gevolg van het toegepaste materiaal in combinatie met de leeftijd van het gebouw.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	De Gemeente heeft de wettelijke taak om te voorzien in deugdelijke onderwijshuisvesting. De school is verantwoordelijk voor exploitatie en onderhoud. Aangezien het om constructiefouten gaat is het schoolbestuur niets te verwijten.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Voorzien in passende huisvesting waar veiligheid voor iedereen gegarandeerd is.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Tegenvaller van € 255.000. Het schoolbestuur heeft vanwege de acute veiligheidssituatie de maatregelen in eerste instantie zelf getroffen en (voor)gefinancierd. Gezien de verantwoordelijkheid van de Gemeente zijn de kosten nu het herstel is afgerond bij de Gemeente in rekening gebracht.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: € 255.000 2025: 2026: 2027: 2028:
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 6.12: OEC 't Ravelijn Steenwijk, aanpassingen in de klimaatinstallatie	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Benodigde aanpassingen in de klimaatinstallatie van OEC 't Ravelijn. Omvang € 165.000.
Wat zijn de oorzaken?	Sinds OEC in het pand aan de vesting zit ervaren zij problemen en lukt het niet om de temperatuur en ventilatie voldoende gereguleerd te krijgen. Ook de installateur slaagde er niet in om de problemen te verhelpen. Uiteindelijk heeft de gemeente onderzoek laten doen naar de toegepaste installatie, instellingen en gebruik hiervan. Een deel van het probleem is verbeterd door juiste inregeling van systemen. Echter een deel van de problemen zijn structureel als gevolg van een installatie die te weinig capaciteit bevat. Dit is een bouwfout. De installateur die de installatie heeft aangebracht is tijdens de bouw failliet gegaan en de garantietermijn van 10 jaar van de hoofdaannemer is inmiddels verlopen. Hierdoor komen de noodzakelijke aanpassingen grotendeels voor rekening van de Gemeente. Ook het schoolbestuur draagt financieel bij door onderhoudsbudgetten van de installatie naar voren te halen. De totale omvang van de aanpassing van de installaties bedraagt € 210.000. Hiervan neemt het schoolbestuur € 45.000 voor haar rekening, het restant van € 165.000 komt voor rekening van de gemeente.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, zorgen voor adequate onderwijshuisvesting.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Voorzien in passende huisvesting waar een gezond klimaat heerst.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Tegenvaller van € 165.000
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: 165.000 2025: 2026: 2027: 2028:
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 6.13: OEC 't Ravelijn Steenwijk, plaatsing units	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Voor het plaatsen van units is een bedrag benodigd van € 195.000. De verwachting is dat hier over 8 jaar nog een restwaarde op zit van € 35.000. De investering wordt afgeschreven over 8 jaar. Dit betekent jaarlijkse afschrijvingslasten van € 20.000 en rentelasten 1e jaar van € 5.850.
Wat zijn de oorzaken?	Het aantal leerlingen van OEC 't Ravelijn is de laatste jaren gegroeid. Van 193 leerlingen in 2020 naar 2024 nu. Gezien onze wettelijke taak om onderwijshuisvesting te faciliteren, is samen gekeken naar een oplossing. Vanwege de urgentie, maar ook de onduidelijkheid op lange termijn, is een plan uitgewerkt voor tijdelijke uitbreiding van het OEC middels units. Het gaat om een uitbreiding van in totaal 2 lokalen, een kantoorruimte, toiletvoorziening, en hal/garderobe, die geplaatste zouden kunnen worden op het perceel achter het OEC, waar ook al een bouwblok op zit.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Onderwijshuisvesting is een wettelijke taak.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een structureel nadeel op de kapitaallasten van € 25.850 in 2024 tot € 23.450 in 2028

Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: € 25.850 2025: € 25.250 2026: € 24.650 2027: € 24.050 2028: € 23.450.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Er komt nog een separaat raadsvoorstel hier over.

Financiële mutatie nr. F 6.14: Scholen IHP (vertraging)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In het jaar 2024 ontstaat er een voordeel op de lasten van € € 156.271. Voor de jaren 2025 t/m 2028 is dit resp. € 185.484, € 232.742, € 249.384 en 155.331.
Wat zijn de oorzaken?	Door diverse oorzaken die ook worden toegelicht bij de doelstelling schoolgebouwen die functioneel, veilig, gezond, comfortabel en duurzaam zijn ontstaat er vertraging bij het tot stand komen van schoolgebouwen. Zo is er bij Wanneperveen, de Gagels en Blokzijl sprake van een andere fasering dan in de begroting was opgenomen.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Het zorgen voor onderwijshuisvesting is een wettelijke taak.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaan financiële voordelen.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: € 156.271 voordeel 2025: € 185.484 voordeel 2026: € 232.742 voordeel 2027: € 249.384 voordeel 2028: € 155.331 voordeel
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 6.15: Zwembaden Steenwijkerland, nieuw energiecontract De Waterwyck	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De begroting 2025 van de Stichting zwembaden Steenwijkerland sluit met een tekort van € 325.000 voornamelijk door de gestegen energiekosten.
Wat zijn de oorzaken?	Het energiecontract van De Waterwyck loopt af en moet vernieuwd worden. Dit levert een aanzienlijke verhoging van de kosten op.

Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Er is geen sprake van een wettelijke taak.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De energiekosten voor De Waterwyck stijgen met ingang van 2025 met een bedrag van € 325.000 per jaar. Het college is van mening dat een gedeelte van deze extra kosten (€ 200.000) kan worden vergoed en dat De Waterwyck ook zelf maatregelen moet treffen om het tekort terug te dringen.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Er wordt geen bedrag bespaard.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: € 38.660 2025: € 200.000 2026: € 200.000 2027: € 200.000 2028: € 200.000.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	In het bestedingsplan begroting 2024-2027 is een investering opgenomen voor het realiseren van een zonne-carport op de parkeerplaats bij zwembad/sporthal De Waterwyck. Deze investering is budgettair neutraal, omdat het plaatsen van zonnepanelen leidt tot energiebesparing bij De Waterwyck. Vandaar dat er met ingang van het jaar 2024 een bedrag van € 38.660 is gekort op de subsidie van De Waterwyck. Nu blijkt dat de zonne-carport nog niet is geplaatst, ontstaat er ook geen voordeel op de energiekosten voor De Waterwyck. Het gekorte bedrag op de subsidie over het jaar 2024 dient dan ook alsnog te worden uitbetaald.

Financiële mutatie nr. F 6.16: Steenwijkerdiep, incl. aankoop Welkooppand	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In 2024 dient reeds een aanvang te worden gemaakt met de werkzaamheden waaronder de aankoop van de voormalige Welkooplocatie, sloop en sanering en verleggen van de rijbaan Ged. Turfhaven/tijdelijk P-terrein. In 2024 ontstaat er hierdoor een eenmalig nadeel van € 756.000. Met name door verkopen ontstaan en in de jaren daarna eenmalige voordelen. Doordat er in 2024 nog niet wordt begonnen met investeringen die leiden tot kapitaallasten is er in 2024 een vrijval van € 84.758. De investeringen in de inrichting parkeerterrein Steenwijkerdiep, rijbaan Tukseweg inclusief rotonde en aankoop voormalig Edah pand (wat later weer zal worden verkocht) zullen met name plaatsvinden in 2025, 2026 en 2027.
Wat zijn de oorzaken?	Voor de herontwikkeling van het Gedempte Steenwijkerdiep is ook de inrichting van het openbaar gebied een onderdeel. Aansluitend aan de inrichting van het parkeerterrein is het noodzakelijk om ook de Tukseweg aan te pakken voor een goede verkeersafwikkeling.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	In 2024 ontstaat er een eenmalig nadeel van € 756.000. In de jaren 2025 tot en met 2028 ontstaat er in 2025, 2027 en 2028 een eenmalig voordeel van resp. € 937.000, € 224.000 en € 510.000. In 2026 ontstaat een eenmalig nadeel van € 90.000. Op de structurele reeks ontstaat er in 2024 een voordeel van € 84.758 en in 2025 ontstaat hier een voordeel van € 40.545. Op de structurele reeks ontstaat vanaf 2026 een nadeel van € 58.667, in 2027 van € 188.909 en in 2028 van € 186.126.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.

Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	Incidenteel: 2024: € -756.000 2025: € 936.975 2026: € -90.000 2027: € 223.625 2028: € 510.000	Structureel: 2024: € 84.758 2025: € 40.545 2026: € - 58.667 2027: € -188.909 2028: € -186.126
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.	

Financiën en dienstverlening

Financiën en dienstverlening (bedragen x € 1.000)		I/S	Investering	2024	2025	2026	2027	2028
F 7.1	Rentelasten 2024	S	-	750	-	-	-	-
F 7.2	Lagere dividenduitkering Enexis	S	-	- 109	- 109	- 109	- 109	- 109
F 7.3	Onderhoudsronde functiewaarderingssysteem HR 21	S	-	- 30	- 35	- 40	- 40	- 40
F 7.4	Vervangingsinvesteringen tractie	S	-	-	-	- 30	- 30	- 30
F 7.5	Afschrijvingslasten afgesloten investeringen	S	-	10	10	10	10	10
F 7.6	Aanpassing energiebudgetten:							
	Gas	S	-	- 85	- 89	- 89	- 89	- 89
	Elektra	S	-	- 15	- 35	- 35	- 35	- 35
	Waarvan ten laste van de egalisatievoorziening riolering	*S*	-	*14*	*22*	*22*	*22*	*22*
Totaal 'Financiën en dienstverlening'			**-**	**535**	**- 237**	**- 272**	**- 272**	**- 272**

+ = voordeel

Toelichting:

FINANCIËLE GEVOLGEN MET BETREKKING TOT DIVERSE INFORMATIENOTA'S

Algemene uitkering septembercirculaire 2023	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De gemeente is voor haar inkomsten voor een groot gedeelte afhankelijk van de Rijksoverheid. Wij ontvangen jaarlijks tot nu toe ongeveer € 100 miljoen via de Algemene uitkering (A.U.) uit het gemeentefonds. Het rijk laat jaarlijks een aantal keren weten hoeveel geld de gemeente aan A.U. kan verwachten. Stijging of daling van dit bedrag wordt voor een belangrijk deel bepaald door de koppeling aan de hoogte van de rijksuitgaven. De septembercirculaire 2023 geeft als uitkomst voor Steenwijkerland tot en met 2027 een hoger budget ten opzichte van de meicirculaire 2023. De programmabegroting 2024-2027, behandeld door uw gemeenteraad in november 2023, is nog gebaseerd op de bedragen die staan vermeld in de meicirculaire 2023, omdat er geen tijd meer was om de septembercirculaire te verwerken in de begroting. Wel hebben wij aan u in november 2023 een informatienota gestuurd, met daarin de gevolgen van de septembercirculaire voor de Algemene uitkering en het begrotingssaldo.
Wat zijn de oorzaken?	Het rijk laat jaarlijks een aantal keren weten hoeveel geld de gemeente aan A.U. kan verwachten. De te ontvangen bedragen moeten verwerkt worden in de begroting.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Het betreft hier een ontvangst van de rijksoverheid.

Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De budgetten die extra zijn ontvangen binnen de Algemene uitkering bedragen: 2024: € 1.316.000 2025: € 1.129.000 2026: € 968.000 2027: € 2.500.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen maatregelen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	Niet van toepassing.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Algemene uitkering decembercirculaire 2023	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	De decembercirculaire heeft doorgaans een beperkte strekking. Het gaat primair om onderwerpen die vóór het einde van het jaar geregeld dienen te zijn, met het oog op de jaarafsluiting door het rijk en de gemeenten. Wij hebben aan u eind januari 2024 een informatienota gestuurd, met daarin de gevolgen van de decembercirculaire voor de Algemene uitkering en het begrotingssaldo.
Wat zijn de oorzaken?	Het rijk laat jaarlijks een aantal keren weten hoeveel geld de gemeente aan A.U. kan verwachten. De te ontvangen bedragen moeten verwerkt worden in de begroting.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Het betreft hier een ontvangst van de rijksoverheid.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	De budgetten die extra zijn ontvangen binnen de Algemene uitkering bedragen: 2024: € 203.000 2025: € 688.000 2026: € 533.000 2027: € 471.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen maatregelen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	Niet van toepassing.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Buigbudget (te ontvangen budget van het rijk voor bijstandsuitkeringen)	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Op basis van de laatst bekende informatie van het rijk, de Miljoenennota en de begroting van het ministerie van SZW, wordt het Buigbudget berekend. Het budget wordt gedurende het begrotingsjaar door het rijk bijgesteld op basis van o.a. gerealiseerde aantallen op landelijk niveau en verstrekte loonkostensubsidies. Hierdoor ontstaan de volgende bijstelmomenten: - voorlopige beschikking aan de hand van de Miljoenennota (oktober); - nader voorlopige beschikking voorjaar van het lopende begrotingsjaar; - definitief oktober van het lopende begrotingsjaar. Wij hebben de voorlopige beschikking met een bedrag van € 14.732.000 ontvangen van het ministerie van SZW. Dit jaar volgt dan ook nog de nader voorlopige en de definitieve beschikking 2024. Ten opzichte van het Buigbedrag wat opgenomen is in de begroting levert het nieuwe bedrag een structureel voordeel voor de begroting op ter hoogte van € 1.391.000. In november 2023 hebben wij aan u een informatienota gestuurd, met daarin ook de gevolgen van het nieuwe Buigbudget voor het begrotingssaldo.
Wat zijn de oorzaken?	Het rijk laat jaarlijks een aantal keren weten hoeveel geld de gemeente aan A.U. kan verwachten. De te ontvangen bedragen moeten verwerkt worden in de begroting.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een structureel voordeel ter hoogte van € 1.391.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	Niet van toepassing.
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

OVERIGE FINANCIËLE MUTATIES

Financiële mutatie nr. F 7.1: Rentelasten 2024	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In 2024 zal de kortlopende rente naar waarschijnlijkheid € 750.000 lager uitvallen.
Wat zijn de oorzaken?	De omvang van de restantkredieten eind 2023 is verder toegenomen van € 38 mln. naar € 41 mln. Daarnaast maken we in de liquiditeit maximaal gebruik van door het rijk al betaalde voorschotten van € 8 mln. voor taken die nog uitgevoerd moeten worden. De vorderingen op het rijk omvatten ongeveer € 2,5 mln.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Ja, indirect wel. De gemeente moet voldoen aan de voorschriften die zijn vastgelegd in de wet FIDO (wet Financiering Decentrale Overheid) en het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording)

Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Geen tekort, maar een overschot op de rentelasten van € 750.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Om te voldoen aan de voorschriften wordt voorgesteld om de omslagrente van de algemene dienst en de grondexploitatie aan te passen naar 0,9% en 0,8% (was 1% en 0,75%). Hiermee wordt voorkomen dat bij de jaarrekening 2024 een rechtmatigheidsfout wordt geconstateerd omdat de betaalde rente te veel afwijkt.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: een overschot van € 750.000
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	De rente is enigszins gestabiliseerd ronde 3%. Op 15 maart 2024 is een langlopende geldlening van € 15 mln. afgesloten (looptijd 10 jaar en rente 2,849%) Hiermee kunnen op basis van huidige inzichten in 2024 voldoen aan de wet FIDO. De geraamde kortlopende rente is dan in 2024 niet benodigd.

Financiële mutatie nr. F 7.2: Lagere dividenduitkering Enexis	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Lagere dividenduitkering N.V. Enexis.
Wat zijn de oorzaken?	Enexis moet meer investeren in het netwerk in verband met de energietransitie en netbelasting.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Geen.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een lagere of geen dividenduitkering meer van N.V. Enexis. Over 2023 wordt een dividenduitkering verwacht van afgerond € 0,24 per aandeel. Aantal aandelen 304.012.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	De raming van de dividenduitkering structureel met € 109.433 te verlagen.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Geen.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: € 109.433 2025: € 109.433 2026: € 109.433 2027: € 109.433 2028: € 109.433

Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Mogelijke vraag om een kapitaalinjectie van haar aandeelhouders in verband met de energietransitie en netbelasting. Dit naast de mogelijkheid dat het rijk haar een lening verstrekt, die gevolgen kan hebben voor de dividenduitkering van de aandeelhouders.

Financiële mutatie nr. F 7.3: Onderhoudsronde functiewaarderingssysteem HR 21	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Er ontstaat een tekort op het formatiebudget van € 30.000 in 2024 tot oplopend € 40.000 in 2026 structureel.
Wat zijn de oorzaken?	Er is een volgende onderhoudsronde geweest ten aanzien van functiewaarderingssysteem HR 21. Dit heeft er toe geleid dat een aantal medewerkers hoger is ingeschaald. De gevolgen hiervan zijn € 30.000 in 2024 oplopend tot € 40.000 in 2026.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een tekort op het formatiebudget van € 30.000 in 2024 oplopend tot € 40.000 in 2026.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: € 30.000 2025: € 35.000 2026: € 40.000 2027: € 40.000 2028: € 40.000
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Er lopen nog meerdere zaken die waarschijnlijk financiële consequenties zullen hebben.

Financiële mutatie nr. F 7.4: Vervangingsinvesteringen tractie	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Vanaf 2026 ontstaat er een tekort op de kapitaallasten van investeringen in tractie van € 30.000.
Wat zijn de oorzaken?	Vorig jaar is de meerjarenplanning van de vervangingsinvesteringen in beeld gebracht. Door gestegen prijzen ontstaat er vanaf 2026 een tekort op de kapitaallasten. Dit tekort bedraagt vanaf 2026 € 30.000 structureel. Vervangingsinvesteringen staan bij een aantal teams (facilitair, UOR en ICT). De plussen en minnen daar worden verrekend met het budget aan vervangingsinvesteringen bij de directie (die ook is gevormd vanuit de vervangingsinvesteringen van de genoemde teams). Vanaf 2026 komen we in de min op het totale budget bij de directie, vandaar dat ook met ingang van 2026 aanvullend budget wordt gemaakt. Dit is puur een gevolg van inflatiestijgingen bij de tractiemiddelen van uitvoering openbare ruimte. Het staat los van de wens om de vervoersmiddelen op termen te elektrificeren.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.

Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een structureel nadeel op de kapitaallasten vanaf 2026 van € 30.000.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: 2025: 2026: € 30.000 2027: € 30.000 2028: € 30.000
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen.

Financiële mutatie nr. F 7.5: Afschrijvingslasten afgesloten investeringen	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	In de jaarrekening 2023 zijn meerdere investeringen gereed gemeld en afgesloten.
Wat zijn de oorzaken?	Na afronding van een investering worden de afschrijvingslasten (her) berekening op basis van de afschrijvingstermijnen zoals bepaald in de financiële verordening. Door een afronding binnen de beschikbaar gestelde kredieten ontstaat er een structureel voordeel op de afschrijvingslasten.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Nee, de mutatie is het gevolg van al uitgevoerde investeringen.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Een voordeel voor de meerjarenraming van structureel € 5.554.
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Geen
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: een overschot van € 10.308 2025: een overschot van € 10.308 2026: een overschot van € 10.308 2027: een overschot van € 10.308
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Geen

Financiële mutatie nr. F 7.6: Aanpassing energiebudgetten	
Wat is de aard en de omvang van de afwijking?	Voor gas is er een nadeel van € 84.806 en voor elektra € 14.818, waarvan € 13.929 voor riolering.

Wat zijn de oorzaken?	Voor het jaar 2024 is weer sprake van een vast tarief voor energiebudgetten. Op basis van dit tarief zijn de budgetten voor 2024 bijgesteld. Dit betekent voor elektriciteit een nadeel van € 14.818 waarvan € 13.929 voor riolering (en derhalve de gesloten huishouding). Voor gas is er een nadeel van € 84.806.
Is sprake van een wettelijke taak? Zo ja, welke?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de realisatie van het bijbehorend doel?	Niet van toepassing.
Wat zijn de gevolgen voor de beschikbare middelen (personeel, financiën en faciliteiten)?	Er ontstaat een tekort in 2024 van € 14.818 op elektra (waarvan € 13.929 riolering) en € 84.806 op gas. Voor 2025 gaan we uit van een inflatie van 2,0% conform PPN. Dit betekent een stijging van de lasten voor gas van € 4.520 en voor elektra van € 13.198
Welke maatregelen stellen we voor binnen het bestuursprogramma (bestaande budgetten)?	Niet van toepassing.
Welk bedrag wordt daarmee bespaard?	Niet van toepassing.
Welk bedrag komen we per saldo tekort in 2024 en wat is het structureel effect?	2024: gas € 84.806 2024: elektra € 14.828 (waarvan € 13.929 tlv voorziening) 2025: gas € 89.326 2025: elektra € 35.405 (waarvan € 22.207 tlv voorziening) 2026: € 89.326 2026: elektra € 35.405 (waarvan € 22.207 tlv voorziening) 2027: € 89.326 2027: elektra € 35.405 (waarvan € 22.207 tlv voorziening) 2028: € 89.326 2028: elektra € 35.405 (waarvan € 22.207 tlv voorziening)
Welke externe ontwikkelingen doen zich nog voor?	Over voorgaande jaren worden nog steeds afrekeningen ontvangen. Bij de najaarsnota zal nog een aanpassing hiervoor plaatsvinden voor het boekjaar 2024.

6.2. Onontkoombare uitgaven 2025-2028

Vanwege de financiële tekorten vanaf 2026 hebben we bij de totstandkoming van voorliggende PPN geen inventarisatie gedaan naar nieuwe plannen/wensen. Wel wordt onze gemeente geconfronteerd met extra uitgaven voortkomend uit wettelijke opgaven. Deze 'onontkoombare' uitgaven hebben veelal een structureel karakter en zijn in onderstaande tabel opgenomen en daaronder toegelicht.

	Onontkoombare uitgaven (bedragen x € 1.000)	I/S	Investering	2024	2025	2026	2027	2028
	Samenredzaam:							
O 3.1	Senior beleidsmedewerker (1 fte) voor opvang ontheemden en statushouders	I	-	-	- 106	- 106	-	-
O 3.2	Vroegsignalering schuldhulpverlening:							
	1 fte structureel, bestaande medewerker die 3 jaar tijdelijk is ingezet	S	-	-	- 87	- 87	- 87	- 87
	0,7 fte, tijdelijk voor 2 jaar	I	-	-	- 61	- 61	-	-
	Totaal onontkoombare uitgaven 'Samenredzaam'		**-**	**-**	**- 253**	**- 253**	**- 87**	**- 87**
	Vitaal Platteland:							
O 4.1	Implementatie Omgevingwet/Omgevingsplan	S	-	-	-	- 410	- 410	- 410
	Dekking binnen de begroting: adviseur milieu	*S*	-	-	-	*43*	*43*	*43*
	Inzet specialistische capaciteit	I	-	-	- 150	-	-	-
	Totaal onontkoombare uitgaven 'Vitaal Platteland'		**-**	**-**	**- 150**	**- 367**	**- 367**	**- 367**
	Leefbare steden en kernen:							
O 6.1	OHV Vollenhove, extra investering t.o.v. IHP:							
	Waarvan extra investering door hoger leerlingenaantal	S	- 332	-	- 1	- 15	- 18	- 18
	Totaal onontkoombare uitgaven 'Leefbare steden en kernen'		**- 332**	**-**	**- 1**	**- 15**	**- 18**	**- 18**

+ = voordeel

Onontkoombare uitgaven (vervolg)		I/S	Investering	2024	2025	2026	2027	2028
	Financiën en dienstverlening:							
O 7.1	Informatievoorziening 2025-2028	I	-	-	- 950	-	-	-
	Totaal onontkoombare uitgaven 'Financiën en dienstverlening'		**-**	**-**	**- 950**	**-**	**-**	**-**
	Totaal onontkoombare uitgaven		**- 332**	**-**	**- 1.354**	**- 634**	**- 472**	**- 471**
	Waarvan structureel			-	- 87	- 468	- 472	- 471
	Waarvan incidenteel			-	- 1.266	- 166	-	-

+ = voordeel

Toelichting

O 3.1 Senior beleidsmedewerker (1 fte) voor opvang ontheemden en statushouders

Vanaf 2022 is het opvanglandschap binnen Nederland en daarmee ook binnen de gemeente Steenwijkerland ingrijpend veranderd. De oorlog tussen Rusland en Oekraïne en de haperende asielketen maken dat gemeente een grotere (wettelijke) verantwoordelijkheid hebben gekregen in deze opgave.

Opvang ontheemden

Bij het uitbreken van de oorlog en de noodzaak om snel opvang voor Oekraïense ontheemden te organiseren heeft de organisatie ervoor gekozen om dit als (tijdelijk) project op te pakken. Hiervoor is binnen de gemeente een compact (project)team ingericht die inmiddels binnen onze gemeente, gefinancierd met incidentele (rijks)middelen (Spuk), dagelijks aan meer dan 500 ontheemden huisvesting en dergelijke biedt. Het ziet er daarbij niet naar uit dat de oorlog en daarmee de opvang binnen afzienbare tijd zal eindigen.

Spreidingswet en statushouders

De haperende asielketen maakt dat er eind 2023 ruim 16.000 statushouders in ACZ 's wonen die wachten op reguliere huisvesting. Dit probleem, samen met een gestage toestroom van asielzoekers naar Nederland maakt dat de vraag naar asiel(opvang)plekken fors oploopt. Dit heeft ervoor gezorgd dat per 1 februari 2024 de zogenaamde spreidingwet van kracht is. Deze spreidingwet geeft gemeenten de opdracht om, in regionaal of provinciaal verband, opvangplekken voor asielzoekers te realiseren. Hierdoor ontstaat grote druk op de ambtelijke organisatie en is extra inzet noodzakelijk om de, nieuwe, taken goed uit te kunnen voeren

NB Het is niet bekend of het rijk voor deze extra taak ook middelen beschikbaar stelt. Mocht dit zo zijn, dan worden deze op de claim in mindering gebracht.

O 3.2 Vroegsignalering schuldhulpverlening

Omzetten van 1 fte schuldhulpverlening tijdelijk naar structureel op basis van nieuwe wettelijke taak per 1-1-2021 vroegsignalering betaalachterstanden en het bieden van schuldhulpverlening aan zelfstandig ondernemers met financiële problemen en de inzet op het geldloket. Inzet van 0,73 fte schuldhulpverlening tijdelijk voor 2 jaar om regievoering op verhoogde instroom naar aanleiding van succesvolle inzet op genoemde wettelijke taken te kunnen continueren en de komende twee jaar te monitoren of de huidige ontwikkeling zich voortzet.

Vanuit een nieuwe wettelijke taak per 1-1-2021 is de gemeente verantwoordelijk geworden voor vroegsignalering betaalachterstanden op basis van signalen door derden en het bieden van schuldhulpverlening aan zelfstandig ondernemers met financiële problemen. De afgelopen periode is op genoemde onderdelen behoorlijke inzet gepleegd, waardoor het aantal dossiers sinds januari 2023 met 46% is toegenomen. Hierdoor is het noodzakelijk 1 fte tijdelijk, structureel te maken ingaande 01-01-2025 en daarnaast is 0,7 fte extra noodzakelijk gedurende 2 jaar om de regie op de toename van dossiers te kunnen blijven voeren en deze periode te monitoren of de huidige ontwikkeling ten aanzien van de vroegsignalering en ondernemers zich doorzet.

Zonder extra financiële middelen kunnen de wettelijke taken zoals benoemd niet meer worden uitgevoerd, te weten het matchen van de maandelijkse vroegsignalen, de huisbezoeken, brieven etc, maar ook de toename van dossiers vanuit de vroegsignalering (in 2023 23, in 2024 en verder verwachting 75 op jaarbasis) en de toestroom van ondernemers (inmiddels 23 verwacht 30 op jaarbasis) met complexe schuldenproblematiek. Daarnaast kan de samenwerking met de Kop ten aanzien van het geldloket niet worden gecontinueerd, dit betekent dat er geen spreekuren meer zijn op locatie, dat we niet meer aan kunnen sluiten bij de voedselbank, niet meer deel kunnen nemen aan de straatacties gewoon besparen etc.

O 4.1 Implementatie Omgevingswet/Omgevingsplan

Op 1 januari 2023 is de omgevingswet van kracht geworden. Datgene wat in elk geval noodzakelijk is om te implementeren is in Steenwijkerland daadwerkelijk geïmplementeerd. Van rechtswege kennen we nu omgevingsplannen. We staan nu voor de zogeheten overgangsfase. Hoofdonderdeel hiervan is dat er voor 01-01-2032 een gebied dekkend omgevingsplan is opgesteld, waarin alle huidige bestemmingsplannen, beleidsdocumenten en de verordening fysieke leefomgeving moeten zijn opgenomen. Dat zijn er voor onze gemeente 456.

Er is een start gemaakt met het opstellen van de basis van een omgevingsplan onder begeleiding van een extern bureau. Het resultaat van dit traject is een casco omgevingsplan, waarin de wettelijke verplichtingen zijn opgenomen. In de aankomende jaren zal er verder gebouwd gaan worden aan een nieuw gebied dekkend

omgevingsplan. De regels in het nieuwe deel komen deels tot stand door bestaande regels uit het tijdelijke deel om te zetten naar het nieuwe deel. Daarnaast neemt de gemeente in het nieuwe deel nieuwe regels op voor ruimtelijke ontwikkelingen en beleid. Dit vraagt de komende jaren om zowel financiële als personele inzet van interne medewerkers en externe partijen. De claim dient om in *structurele* zin geld en capaciteit te hebben voor de invoering van het omgevingsplan en capacitair voor de omgevingswet.

Mogelijke dekking uit leges
Kosten die een initiatiefnemer in het verleden kwijt was aan een adviesbureau voor het opstellen van een verbeelding en regels voor het bestemmingsplan, zouden toekomstig kunnen worden verwerkt in de leges voor het opstellen van het omgevingsplan.

Nu is tijdens het opstellen van de legesverordening, eind 2023, nog niet de keuze gemaakt om de leges te verhogen voor de hierboven beschreven handelingen, simpelweg omdat op dit moment moeilijk is aan te geven hoeveel extra werk er op ons af komt bij het in behandeling nemen van een omgevingsplan. Het zou voor 2024 goed zijn om te monitoren hoeveel extra tijd, van met name regieteam, vereist is om te werken aan een gebiedsdekkend omgevingsplan en de kosten die initiatiefnemers normaal hebben bij het laten opstellen van een bestemmingsplan, vanaf 2025 deels te verreken in de hoogte van de leges. Hoeveel dat precies zal moeten zijn is op dit moment niet te zeggen, maar daar kan in de loop van dit jaar een goed inzicht in worden verkregen.

Daarna is het aan de raad om het kader van het aanpassen van de legesverordening al dan niet in te stemmen met het voorstel voor een wijziging van de leges en een deel van de kosten hierboven gevraagd structureel via de leges te gaan dekken.

O 6.1 OHV Vollenhove, extra investering t.o.v. IHP

Het leerlingenaantal van de St Martinus in Vollenhove is gegroeid en stabiliseert zich op een hoger niveau dan in het IHP vanuit gegaan is. Dit vraagt een extra investering van € 331.738 boven op het bedrag wat in het IHP was opgenomen voor de vervangende nieuwbouw van deze school. Deze extra investering zien wij als een onontkoombare uitgave.

Daarnaast is ook de wens om de Voorpoort mee te nemen en onder 1 dak te huisvesten. Dit vraagt een extra investering van 1.293.657. Als locatie is een voetbalveld van Veno beoogd. Hiervoor is het wel noodzakelijk dat VENO gecompenseerd wordt door middel van de aanleg van een kunstgrasveld. Kosten € 540.000. Vanuit de stadsvisie komt een duidelijk richting voor de gewenste schoollocatie. Dit lost o.a. de verkeersproblemen op, levert mooie herontwikkellocaties op voor de woningbouw en zorgt voor een concentratie van voorzieningen in de kern. Ook met het oog op de toekomst van het onderwijs is het goed om volumes te concentreren. Kleine scholen hebben steeds minder toekomstperspectief.

Zowel de extra investering als gevolg van de groei van het leerlingenaantal (onontkoombare uitgave) als de extra investering om ook de Voorpoort mee te nemen (een beleidskeuze) in de vervangende nieuwbouw leggen we in voorliggende PPN aan u voor.

Via een separaat raadsvoorstel bent u geïnformeerd over het totale plan voor onderwijshuisvesting in Vollenhove.

O 7.1 Informatievoorziening 2025-2028

Komende jaren moeten een aantal projecten worden gedaan rondom onze informatievoorziening. Deze kosten zijn onontkoombaar vanwege aflopende contracten of wettelijke verplichtingen. Concreet gaat het om de volgende ontwikkelingen:

- Vervanging zaaksysteem
- Vervanging klantcontactsysteem
- Vervanging financieel systeem
- Vervanging Geografisch Informatie Systeem (GIS)
- Uitfasering Virtual Desktop omgeving
- Extra beveiligingsmaatregelen op verschillende componenten
- Inrichting e-depot
- Overbrenging van archieven

Deze projecten leiden tot hogere structurele kosten. Er wordt echter ook aan gewerkt om op andere onderdelen tot besparingen te komen. Voor de periode 2025-2028 is daarom alleen een incidenteel budget nodig. Als er geen financiële middelen beschikbaar komen dan lukt het niet om te voldoen aan wetgeving en ontstaan er meer risico's op informatiebeveiliging.